HANDRIJA ZEJLERJA

ZHROMADŹENE SPISY.

TŘEĆI ZWJAZK.

HANDRIJA ZEJLERJA

ZHROMADŹENE SPISY.

ZRJADOWAŁ A WUDAŁ

DR. ERNST MUKA.

Z NAKŁADOM

SERBSKEJE STUDOWACEJE MŁODOSĆE.

III

TŘEĆI ZWJAZK.

MJEŃŠE PĚSNJE II.

BUDYŠIN.

Ćišć Smolerjec knihićišćeŕnje.

1888.

Wobsah.

Předsłowo.

Tutón třeći zwjazk zhromadźenych spisow Handrija Zejlerja podawa wosebje wšě basnikowe mjeńše lyriske pěsnje abo spěwy wot l. 1842 hač do jeho smjerće. Mjez nimi namakaju so mnohe wothłosy ludowych pěsni, kotrež w prěnim zwjazku hišće wozjewjene njejsu, a dale wšelake spěwy z l. 1845—1860, kotrež je drje basnik z pohladom na „Počasy“ pěsnił, do woneje wulkeje lyriskeje pěsnje pak njepřijał.

W rjadowanju a woznamjenjenju hižo ćišćanych a hišće njećišćanych pěsni, kotrychž je radna ličba, w přistajenju variantow a přistawkow a w mjenowanju hłosow a komponistow jednotliwych spěwow je so samsne wašnje wobkedźbowało, kaž w dotalnymaj dwěmaj zwjazkomaj. Basnikowe prěnjotne hłosy su tež tu w dodawku hnydom sobu woćišćane.

W dodawku wozjewjene „Hrónčka“ a „Připiski a napiski“ dotal hišće žane ćišćane njeběchu.

Dla njedostatka srědkow je ćišć tuteho třećeho zwjazka jara pomałku pokračował; zo je so zwjazk skónčnje doćišćał, za to ma so serbska studowaca młodosć nadobnemu knjezej rěčnikej Mósakej Kłosopólskemu w Lubiju dźakować. Wo pomocy a podpjerje tuteho sławneho serbskeho wótčinca přinjesemy nadrobnišu rozprawu z druhimi rozprawami při skónčenju cyłeho wudawka zhromadźenych spisow Handrija Zejlerja.

Redaktor.

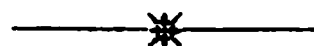
Zawod.

pěšny worjoł podnjebjeski
Budź mój spěwje horliwy,
Wyše města, wyše wjeski
K słóncu horje zběhnjeny.

Zaklinč mojej' harfy truna
Z pěknym hłosom radosće,
Do wsy, ze wsy, za wšě huna
Pósćel twoje klinčenje.

Serbow lubosć, Serbow swěra
Wysoko budź khwalena,
Dobry počink, kruta wěra
Njech je króna Serbowstwa.

(Wok. 1855.)

Husaca kwětka.*

(Krótke kěrluše a spěwančka za serbske šule, str. 25.)

Hladajće, ludźo, na zeleny brjóžk,
Što so tam běli a čeŕwjeni tak!
  Lědma sněh roztał je
  A wono kće.

Jene rad při druhim namaka so
Ćiše a změrnje we ponižnosći,
  Na słónčku wožiwi,
  Po słónčku spi.

Zelenu nóžku kaž trawička ma,
Běłu ma hłowčku, kaž běše tón sněh,
  Banćik ma čeŕwjeny
  Wokoł' hłowčki.

---

* Tutón spěw ma hłós wot basnika (hl. na kóncu).

Na hłowčcy šěroki žołty ma plěšk,
Štworaku barbu, tak snadny hač je,
Kwětašk tón nalětni
Ći pokaže. (1842.)

Serbow strowjenje.*

(Krótke kěrluše a spěwančka, str. 30.)

To Serbow „Pomhaj Bóh!“ mi je
Haj wyše złoteho;
Nic ničo njej' wšak ważniše,
Hač pomoc Wjeŕšneho.

„Wjeŕšpomazy!“ to bratrowske
Za dźak će zwjeseli,
Z tym strowjeny zas' popřeje
Tu wjeŕšnu pomoc ći.

„Přińdź Bóh!“ też je tak lubozne
To serbske strowjenje;
Hdźeż přińdźe Bóh, tam derje je
A njeměni so zlě.

Duž „Božo słyš!“ ći wotmołwi
Serb kóżdy pobożny,
Też „Daj to Bóh!“ wón ponižni**
Ći praji z wutroby.

* Hłós wot basnika (hl. na kóncu).
** Dialektiscy za: ponižnje.

To „Witaj!“ ruka wobkrući
Do ruki zawdata,
„Wjeŕšpomazy!“ zas’ wobswědči
Te swěrne zmyslenja.

Kaž myslimy, tak prajimy
Te naše strowjenja,
My z Bohom wšitkich strowimy,
To česć je Serbowstwa. (1842.)

Wostań w kraju.*

(Krótke kěrluše a spěwančka, str. 26.)

Wostań w kraju,
To ći praju,
W swojim kraju narodnym;
Sy tež khudy,
Žiŵ so tudy
Po česći a spokojny.

Njepraj: „Druhdźe
Lěpje budźe!“ —
To ći zapisane njej’;
W kóždym měsće
Nam’kaš wěsće
Złe a dobre změšane.

* Hłós wot basnika (hl. na kóncu).

K połdnju hori*
Rjeńši stwori
Bóhl'byknjez kraj čłowjekam,
Tam pak smudźi
Słónčko ludźi,
Hrozna zwěrina tam je.

Połnóc zymna,
Dołho ćěmna,
Njem'že tež će zwjeselić;
Maš tam delka
Bara, wjelka,
A khlěb tam tak žadny je.

Duž ći praju:
Wostań w kraju,
Hdźež złe z dobrym runa so;
Ćerpić, dawać,
K dźěłu stawać
Wšudźe dyrbiš zawěsće. (1842.)

* Dialektiscy za: horje.

Zbože, rozym a žadosć.

(Tydź. Now. 1843, 123.)

Žadosć.

Pój zbože! ja će potrjebam,
Zleć ke mni, njech će wokošam,
Sy holca, žona, šlundrija —
Pój jeno, to mje njestara.

Skoč ke mni z ruku darniwej,
Što khowaš swoje dary sej?
Do twojoh' bohatstwa mje sadź,
Pak z twojej mudrosću mi radź.

Rozym.

Ach, zbože swoje dźěćata
Ze slepym wokom wuzwola,
Zacṕ jeho šelmsku wutrobu
Wšěm dobru, swěrnu nikomu.

Hlaj, to je jeho wěstota,
Zo steji smějo, zejhrawa
Na jenej nozy, na palcu,
Na wobwjertliwym kolesku.

Płašć rozpřestrěny pisany
Ma w rukomaj přec' hotowy,
Z tym tebi woči zawjaza,
A pad so hnydom přibliža.

Žadosć.

A tola, tola žadaju
Ći ludźo wšitcy po zbožu;
„Dźěl ze mnu!" kóždy zawoła
Wot prošerja hač do krala.

O słužobniko rozymje,
Wo twoju radu prašam će,
[Ty přeco dobry připad maš
A ludźom trošt a radu daš.]

Praj, synko swětły njebjeski,
Kak tola zbože zakće mi?
[Njech tež dha přeco slepe je,
Štó pak je rady njebjerje?]

Rozym.

Wšo dobre, rjane, zwjeselne
Za pót a prócu předate
Je čłowjekam tu na swěći —
To sej za stajnu wučbu wzmi.

A slepe, dźiwne radźenje
Bjez khmanej' prócy, hódnosće,
A měru zboža kopatu
A šćežku přeco róžowu:

To, luba! błaznje njepytaj,
Za tajkim zbožom njesapaj;
Je pak ći zbože po boku,
Proš próstwu Salomonowu.

Hdyž pak će žeru starosće,
A surowi so njezbože,
To spomń, zo z hórkoh' njezboža
Najwjacy zboža zakćěwa.

Zbože.

Mjelč, mjelč, ty zymny rozymje,
Njech wěra do mnje njezemrje;
Wšak wěra do mnje wuzboža
A słabemu je zepjera*.

* Var.: kótwica.

A było ja tež słomička,
Na trašnych žołmach płuwaca,
Njech słabi mje so zapřimnu,
Ja pěstonju jich nadźiju! (W aug. 1843.)

Hólčik a holičo.*

(Tydź. Now. 1843, 192.)

Łuby z lubej domoj dźěše,
Swětłe hwězki swěćachu.
Hólčik: Praj mi, lube holčo moje,
Kajku maju hwězki rěč?

Jena twoja, jena moja
So tam horkach zyboli;
Nam'kaj z nich mi podobnosće
Naju zbóžnych lubosćow!

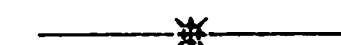
Holičo: Kaž jich wjele tam so błyšći,
Telko sym će košiła;**
Něme su pak wšitke hwězki,
Lubosć naju rěčniwa.

* Tutón spěw bu w l. 1848 wot K. A. Kocora komponowany (hl. Tow. Spěwnik, str. 81), za spěwanski swjedźeń 7. okt. 1863 w Budyšinje do němskeho přełoženy a w 6. wěncu serbskich spěwow wоćišćany. My podamy text druheje recensije za komposiciju přihotowany, kiž bu w Tow. Spěwniku trochu přeměnjeny woćišćany.

** Prěnja recensija ma hišće tejle rjadcy:
Telko hubkow smój sej dałoj
A so lubje witałoj.

Rjeńšo swěći so naj' lubosć,
Hač te błuke swětłeška;
Hwězdźički su zymne swětła,
Lubosć naju sapata.

Wobaj: Towaŕšnje drje steja, dźeja,
Kaž mój pak so njekoša;*
Hwězdźički dźeń jasny hasnje,
Ničo naju lubosća! (W dec. 1843.)

Wobhladaj so!

(Tydź. Now. 1843, 55.)

Hłós: Wšitke, wšitke naše.

Chceš-li žeńtwu złožić, pacholo,
Haperleje dopomń so,
Kaž ta z wjedrom wotměnja,
Mućа so rad mandźelstwa.

Wokoł' žonow, wokoł' kołča bě
Jenajke přec' khodźenje,
Khodźiš zwaha, derje dźe,
Šparnješ trochu, to je zlě.

Ćichi hołbik, kóčka drapata,
Djasa kruch a jandźela
Najbóle w wšěch žonach tči;
Po tym sebi měru wzmi!

* 1. recens.: Hromadźe drje steja, dźeja,
Žana žanu njekoši.

Njetraš* šerjenjow so bojeć wšěch,
Kaž so bojeć žonow złych;
Zwita hłowa, žona zła
Kóždy čas je přez djabła.

Pěkna žona, ródna, rozymna
Je pak wjes'le žiwjenja,
Tajkom' dobrom' jandźelej
Ničo w swěće runja njej'.

Pěkna žona, zlutna, dźěława
Kóždy dźeń će wozboža;
Tajkich dobrych wjele je,
Ale hdźe? — njej' pisane.

Rjanosć, kubło, rěč a wašničko
Je jich wjele zjebało;
Štož su slepje hrabnyli,
Njejsu wjacy wotbyli.**

Duž do sluba, kwasa wobhladaj
Swěru so a njekhwataj —
Kóčku w měše dostawa
Něchtóžkul'ž za hołbika. (1843.)

* Skrótšene z: njetrjebaš.
** 1. recens.: Njeje dobra wutroba, Dha to ničo njepomha.
2. recens.: Štož su spicy hrabnyli, Za ćwilu su skhowali.

Podarmo narěčenje.

(Čorny kós a drózna I, 34.)

Hłós: Ha jědnaće biješe.

Ha moja mje maćeŕka namołwja přec',
Ha njebjeŕ sej, Hilžička, khudeho nic.

Kaž lisćička z mrózami wotpaduja,
Tak lubosća z khudobu přestawaja.

Ha z pjenježkom, kubleškom dobry maš dźeń,
Ha darmo duž njedaj sej wutrobu preč.

Ha wčera mój Pětrk mi dorěčał je,
Kak lubosća sapaju, pjenjez pak nic.

Wón dźeše: „Što, Hilžička, tebi bych chcył,
Hdyž nětko wšón złoty a prosty bych był?“

Mój Pětrk je mudry a prawje tež ma,
Měch pjenjez je zymny a njewokoša.

Ha serpikej žnějo nic kwětkow njej' žel
Na mjezy, na łučcy, tak rjane hač su.

Ha tak mi tež rjanych njej' pjenježkow žel,
Ale Pětrka khudoh' a lubosće naj'. (1848.)

Khwalba hole.*

(Tydź. Now. 1844, 35.)

Kaž so města čeŕwjenja,
Tak so hole zelenja;
Hola njebudź zacpjena.

W zymje, lěće zelena
Steji mi kaž njewjesta
W wěncu pola wołtarja.

Módre njebjo daloke
Zady do njej' rozpłuwnje,
Steji na nju zeprjene.

Hola, stwička ćichowna,
Wjedra hněwu wobara,
Jeho złobam poruča.

Smudźi, tyši słónčko će,
Khłódki přestrje na tebje,
Kaž mać dźěćo wodźěje.

Hola słyši: zawołaj,
Spěwaj, praskaj, zapiskaj —
Klinčo rěči: posłuchaj!

Smólna khójca kćějata
Praji: ja sym lěkaŕka,
Srěbaj moje dymanja.

---

* Spěw je komponowany wot K. A. Smolerja (hl. Tow. Spěwn., str. 30) a do němskeho přełoženy w 1. wěncu serbskich spěwow (1845).

Jałorc, dźiwja rósmarja
Přemo khójčkow wołaja:
Hriby tu tež rosćeja!

Pójće šćipać, kazaju,
Strowu čornu jahodu
A jej' sotru brusnicu!

W wrjosu, mochu, paproću,
Pod zelenej hałozu
Dźiwina je z hospodu.

Bručki, wački, mrowički
Kubłaju so na holi,
Hola pčołku bohaći.

Ptaki hał'zy woživja,
Šćerča, zynča, wołaja,
Škrěča, kurča, hwizdaja.

Wšitkich hłós tu zaklinči,
Kóždy so tu wjeseli
W swojej woli, lubosći.

Pój do lěsnej' swjatnicy,
Pacholo ty swobodny,
Stup do žołtej' drjewiny.

Swětny ropot, čwilenja
Twój dźeń tudy njekaža;
Hola mi so spodoba.

(1848.)

Zachodnosć.

Ličko kćěje, lubosć něžna
Požada dom k statokej,
K wěčnom' slubej młodźenc, knježna
Stupi w wěncu k wołtarjej.
Stowařšene pućowanja
Su za dušu zradowanja,
Wjes'le zwony zaklinča
Z wěže na puć žiwjenja.

Lěta leća, hraje spanu,
Wutroby so zjednoća,
Stup so dźe, stup konje ćahnu
Raćenjow a horow dla.
Starosće puć woblětuja,
Płačne dešće přepaduja
Krasne róže při puću,
Ale jeno k troštej ktu.

Ličko blědnje — běła włóska
Puća dołhosć prěduje,
Stuleny, kaž połna kłóska,
K měrej mučny dróhař dźe.
Wotpołožić brěmjo žada,
Wyššu dróhu k njebju hlada;
Hałožka ta poslednja,
To je palma dobyća.

(1843.)

Wojak a holičo.

(Druhi wěnc serbskich spěwow, str. 13.)

Wojak.

Mój mječ, tón błysk, mi podajće,
Tam khorhoj hižo zmahuje!
Z tym mječom so ja slubuju,
Hač runje tebje lubuju;
Trompejta piska do pola,
Duž božmje, złota lubčička.

Holičo.

Kak je mi zrudno, je mi zlě,
Štó wopisa mi hóřkosće,
Zo hišće přez mječ dyrbju ći
Tu ruku dawać, najlubši!
Ja chcu so syta napłakać,
Hdyž dobru nóc ći dyrbju dać.

Wobaj.

Tón prečku puć a dźělenje
Je hóřke horjo lubosće,
A ličkow róže zblěduja,
Hdyž je to wóčko pokrjepja.

Wojak.

Ach njepłač, to khód na kwas je,
Tam wjele rjanych róžow kće
Za mužske dźěło ryćeřske.

Holičo.

O, njekhwal dźěło žałostne,
Te róže su krejčeŕwjene,
Sněhběłe, hdyž su wukćěte.

Wojak.

Ja dobyćeŕ puć wjesoły
So wróćam domoj česćeny.

Holičo.

Ja prošu stajnje za tebje,
Će moja próstwa škituje.

Wobaj.

Po dźělenju a po sylzach,
Po tyšnosći a strachotach
So lubosć hori mócnišo
A wozbožuje zbóžnišo;
Na ličku róže womłodźa
A w wóčku swjate płomjenja. (1843.)

Dobra nadźija.

Na zrudnym pěsku suchim,
Na kraju płowym, hłuchim
So khójca pozběha,
Ta žona zelena.
Ta dobre słowo rěči,
Hdyž wětřik přez wjeŕch syči:
Měj dobru nadźiju
A njećěsń wutrobu.

Njej' delkach łuka žana
A kwětka lubowana,
To hladaj k njebjesam,
Hdźež swoju krónu mam.
Štož delkach zapojdźene*
Rosć njem'že zwjeselene,
So horkach zeleni
We stajnej rjanosći. (1843.)

* Dialektiscy za: zapowědźene.

Trošt.

(Tydź. Now. 1843, 51.)

Njejsym tež zemjan z hordeho roda,
Zemjanej runja nadobny sym;
Duž mi to njeje nikajka škoda,
Zemjanej porno dźeržeć so wěm!
Duž mi to njeje nikajka škoda,
Zemjanej porno dźeržeć so wěm.

Sym-li tež nizki, sym-li tež khudy,
Nimaju zańč mje bohačkojo —
Dha pak sym tola wjeselši druhdy,
Z kóždym ja hišće njeměnjam so.
Dha pak sym tola wjeselši atd.

Njejsym dosć młody abo dosć rjany,
Nochce tež kóžde holčo mje měć —

Teho so wzdam ja njerozhněwany;
Róže też moje budźa mi kćěć!
Teho so wzdam ja atd. (1843.)

Zrudnuški.

O luba złota nadźija,
Ty miłosćiwa troštaŕka,
Chceš mje též ty nětk wopušćić,
Chceš ty mi z wočow, z pućа hić,
Hdyž přećeljo su twóchli?

Mi žołmi moja wutroba,
Je wuzka mi, chce do swěta,
Měr žadam, měra prošu sej,
Měr pytam, měr pak nihdźe njej' —
Je wón snadź w khłódnym rowje?

O njebožatko čłowječe,
Će twoja čwila zežerje!
Ty pytaš, honiš, wojuješ,
Hač swoje zbože zapřimnješ,
Kiž porodźi ći starosć. (1843.)

Dobra rada.

(Tydź. Now. 1844, 4.)

Sy zrudny, luby přećelo,
To radźu, zo by modlił so;

Najtyšniša ći zrudoba
Přez modlitwu so pomjeńša.

Sy mysle dobrej' wjesołej',
To radźu, zo by spěwał sej;
Wša naša radosć wutrobna
Přez spěwanja so powjetša.

(W kónc 1843.)

Dźělenje.*

(Tydź. Now. 1844, 32.)

Ja dyrbju prečku daloko,
Duž božmje, lubi přećeljo!
Ja swěrnu wam
Tu ruku dam
A praju: božmje, přećeljo!

Tež tebi, luba holička,
Ty moja radosć žiwjenja,
Budź božemje!
Budź božemje!
Ći praju zrudny, najlubša!

Wy khěže, hona znajome
A wšitke šćežki khodźene,
Wam božemje,
Wam božemje
To božmje praju wutrobne.

* Tutón spěw bu wot K. A. Kocora za 1. spěwanski swjedźeń 1845 komponowany. (Hłós hl. Tow. Spěwnik, str. 181.)

O na to hóřke dźělenje,
Kiž krótči naše wjesele —
O božemje,
O božemje,
Ty lubym přeco zrudne bě!

(1844.)

Žnjeńcařski spěw.

(Tydź. Now. 1844, 100.)

Hłós po znajomej pěsni: Witajće hólcy z daloka.

Muž w polu khodźi pola nas,
Hohej, tón žnjowy čas,
„Hola, žnjeńcy“, wołajo,
„Pójće, pójće na polo!“

To je nam lubši hłós a čas,
Hohej, hač žadyn kwas;
Teho muža „zralenca“
Smějo bur sej powita.

K nam witaj wujo bohaty,
Hohej, ty hladany,
Lubu česć ći chcemy dać:
Mału kermuš hotować!

Kaž braška pyšni, wěncaći,
Hohej, nětk pacholi
Dźeja z kosu do pola,
Z nimi rjane holiča.

Tak žnjeńcy ćahnu do pola,
Hohej, a spěwaja;
Wótre kosy zabrinča,
Stwjelca radne padaja! (1844.)

Lětni wječor na kraju.

(Tydź. Now. 1844, 114.)

Rjane lěćo, twoje płody
Zwjesela nas wokřewjo,
Naše hěty su nam hrody,
Naš skót naši poddanjo.

Dźěło wjesołosć nam dawa,
Kotruž próznik njenamka;
Zahrodka, hdyž runje mała,
Wjesela dosć wudźěla.

Na wječor so zeskhadźuja
Přećeljo, ći najlěpši,
Wot teho so rozrěčuja,
Štož jich wšitkich zwjeseli.

Piwo sebi naliwaju,
Z radosću sej připija;
Wot lubych sej powjedaju,
Kiž su šli do daloka.

To su prawe wjesołosće,
Kiž nam lěćo wudźěli,
Wšitko je tu bjez zrudnosće,
Wšitko w měrje, jednoći.

Kohož starosć čwilowaše,
Přińdźe k nam do towařstwa,
Ćežkotu jom' zabyć daše
Zwjeselena črjódźička.

Pójće, stowařšće so z nami,
Kotrychž tyšnosć nadpanje,
Tu ze přećelnymi hrami
Bórzy zrudźba woteńdźe.

Lětnje dny wy wužiwaće
Takle přeco najlěpje,
Časej dušny wotkhad daće,
Zo so nichtó njekaje. (1844.)

Přěnje lubše.*

(Tydź. Now. 1844, 126.)

Wón ćehnješe tam młodźenc nadobny,
Swět dźiwny, wulki nawědźić;
Wón přećaha swět jasny, kulojty,
So njemóžeše spokojić:
Duž z cuzby nohu wobroći
A spěwajo tak wotmołwi:
  Hdźež był sym něhdy tujany,
  Hdźež běchu moje přěnje hry,
  Tam chcu być zaso domjacy!

* Tutón spěw bu wot K. A. Kocora jako tenorsolo za 1. spěwanski swjedźeń 1845 komponowany.

We rjanych městach kćějo nadeńdźe
Wón hišće rjeńše holiča,
Hrał z nimi je a rjenje rěčeše
A začu w duši płomjenja;
Wón bórzy pak so rozmysli
A spěwajo tak wotmołwi:
Tej prěnjej, kiž mje lubo ma,
Kiž doma na mnje spomina,
Tej słuša moja wutroba!

K połnocy, k połdnju, k ranju, k wječoru
Po cuzej zemi dalokej
Wón ludow spěwy a rěč wšelaku
Bě słyšał z dušu wjesołej;
Kaž rjenje wšo je klinčało,
Wón wotmołwi pak spěwajo:
Najrjeńši zynk, hłós mjedowy
Mje wučeše rot maćeŕny,
Tón swjeći hnujo wutroby!

A jako próšny domoj přićeže,
Joh' zbože darnje powita,
Hród krasny, rjane kubło zemjanske
A dobry dźeń wón namaka;
Wón srjedź we swojej krasnosći
Tak spěwajo pak wotmołwi:
Štož prěnje dźěłach z lubosću,
To zymny tež nětk njepušću —
A płodźeše tu zahrodku! (1844.)

Mi rajtař so najlěpje lubi.*

(Tydź. Now. 1844, 130.)

Wot wšitkich tych wojakow błyskotatych
Mi rajtař so najlěpje lubi,
Njech stupa pěšk w kročelach hordosćiwych,
Wón před nim so malučki zhubi.
Pěšk dobry je wojak a swoju ma česć,
Wón khodźi pak z brěmjenjom sprócny,
Kóń zmachi a rajtarja dyrbi pak njesć,
Kóń swěćaty, žiwy a mócny.

Hdyž rajtarja pyšneho wuhladam hdźe,
Mi z wjeselom wutroba hraje,
Wot nazdala hižo so přebłyskuje,
Za knjeza joh' kóždźički znaje;
A z blizka wšo hlada na muža a bróń
A kóžde so holičo směje —
Wón njese so hrajo, tón nahladny kóń,
Škrě pódkowa z kamjenjow drěje.

Haj, přińdu-li něhdy ja do wojakow
A sedźu na koniku rjanym,
Ja do pola ćahnu přez horu a doł
A z pěškom so njeměnjam žanym;
A bychu mi čerći też napřećo šli:
Strach pacholo na konju nima,
Wón leći kaž wichor, wšo powaliwši,
Hač zemja pod kopytom hrima.

* Tutón spěw bu wot K. A. Kocora za 1. spěwanski swjedźeń 1845 komponowany. (Hłós hl. Tow. Spěwnik, str. 48.)

Hdyž hólcy hdźe napřećo porajtuja
A swjećimy wěcy hdy čestne,
Chcu pyšneho brunika sedłać též ja
Na wosebne ćehnjenje lestne;
A dyrbjał ja něhdy so na żeńtwu dać
A wopytać holičku lubu,
To dyrbi kóń pode mnu zarjehotać
Ji k wjes'lu a zawistnym k lubu!

(1844.)

Swjaty Jan a swjatojanowa muška.

(Tydź. Now. 1844, 144.)

Swjaty Jan při rěcy dźěše
Tam po šćežcy zelenej,
Wokoł' njeho łuka kćěše
W žiwej pyše kwětkatej.

Při rěcy na trawnym brjozy
W keŕčkach ptački spěwaju,
A na trawach k jeho nozy
Hrajo bručki lětaju.

Mjetele, kaž molowane,
Z pčołkami so zetkuja,
Stworjeńčko tam njeje žane
Bjez čuća a hibanja.

Wón so hnuty wjeseleše
Na wšitkim tym stworjenju,
Swoju dušu posylnješe
Z nowej Božej lubosću.

Tajku krasnosć wopomniwši
Swjaty Jan so pokhili,
A hlaj, wačku njenadźiwši
Šěru pytny na zemi.

Skoro zateptał ju běše,
Ćeknyć wboha njemóže,
K wutrobje to jemu dźěše,
Wot zemje ju pozběhnje.

„Njebožatko, wostań žiwa!“
Přećelnje k njej praješe,
„Zemja za tebje tež miła
Stworjena wot Boha je.“

A duž ju tam z ruki swjatej
Sadźi před so na kwětku —
Wona pak so ze swěćatej
Poča horić pyšnosću.

Dźakna z lubosću so swěći
Po tym swjatym dótknjenju,
Kaž ju widźiš wječor w lěći
Miškrjo w trawje po hajku.

Z ruki běše přišła lědom,
Rosćechu ji křidleška —
Wona rozšěri je hnydom,
W hajku, polu zejhrawa. (1844.)

Trošt.*

(Tydź. Now. 1844, 148.)

Jednaj so z hórkim tym dyrbjenjom,
Kiž nas nětko dźěli;
W swojim wšak času ze kćeničkom
Štom so zasy běli.

Wšitke wšak lisćowe kerjaški
Zasy wubiwaja;
„Zasy so budźemy widźeći“,
Młode lisća praja.

Wšitke wšak pozymske wětřički
Z kwětku zasy hraja,
„Zasy so budźemy widźeći“,
Z ćicha poduwaja.

Wšitke wšak ćahate ptačiki
Zasy přikhadźeja,
„Zasy so budźemy widźeći“,
Troštnje wobkrućeja.

Wšitke wšak róžowe kudźeřki
Młodych zerjow rjeknu:
„Zasy so budźemy widźeći“,
Hlaj, tam sćěny ćeknu.

---

* Tutón spěw bu wot K. A. Kocora za 1. spěwanski swjedźeń 1845 komponowany. (Hłós hl. Tow. Spěwnik, str. 132.)

Wšitke wšak zblědnjene hwězdźički
Zasy zabłyšćuja,
„Zasy so budźemy widźeći“,
Jasne wobswědčuja.

Hrono, haj, kóždźičke w wutrobi
Z teje mocy bije:
„Zasy so budźemy widźeći,
Přichod wěncy wije!“ (1844.)

Młodemu Serbstwu.

(Tydź. Now. 1845, 1.)

Ty młode Serbstwo dyrbiš twarić
Hród narodnosće našeje,
Bóh sam će hewak dyrbjał swarić,
Kiž nam ju da a lubuje;
Duž postań, zhrabaj, rozsylń so —
Twaŕ Bohu lube Serbowstwo.

Ty młode Serbstwo rozswětlene
Tu twarbu twarić khmane sy,
Sy z płomjenitym duchom křćene,
Móc je twój naměrk znajomy;
Twój skutk so dobrym spodoba,
Jón česći swěrna Łužica.

Ty młode Serbstwo, swójba mócna
We rjanym duchu zbratřena,

We twojich žiłach žołmi wótcna
Krej nadobna, kaž kralowska,
Twój škit njech pismo dostanje:
Kćěj wěčnje Serbstwo łužiske!

Ty młode Serbstwo mysle krasnej',
Mi njepušć khorhoj łužisku;
Dźi k česći, khwalbje njewuhasnej,
Dźi napřećo a wzmi sej ju.
Nas ćehnje, zmuži, zawyskaj:
Česć, lubosć, Bóh a serbski kraj!

(W kónc 1844.)

Rekrutski spěw.*

(Tydź. Now. 1845, 60.)

Što klinči, što brinči
Kraj, wjes a město wšo?
Hajda, hura! rekrući
Tu ćahnu spěwajo.

Rekrući, rekrući
Su hólcy nadobni;
Za krala, kraj a prawo
Bróń nosyć česćeni.

* Tutón spěw bu wot K. A. Kocora za 1. spěwanski swjedźeń 1845 komponowany. (Hłós hl. Tow. Spěwnik, str. 44.)

Tu worjoł, tam khorhoj
Prjed' nas nětk zmahuje,
To naše nowe znamjo
Je nětko ryćeřske.

Trompejty a róžki
Tak jasnje zaklinča,
Do pola, wójny, cuzby
Wołaju pachoła.

Duž božmje, duž božmje
Ći, lubši nano, dam,
Budź božmje, złota maći,
Nětk krala posłucham.

Ći bratře, ći sotra
Též ruku zawdawam,
Adej, adej! wy moji,
Hdyž hić a ćahnyć mam.

Što hladaš, što płakaš,
Ty rjane holičo?
Wšak rjeńši w swětłej bróni
Twój luby hordźi so.

Wón kiwa: Budź božmje!
A wostać njemóže;
Do rajtarjow, do pěškow
Wón rjadowany je.

(1845.)

Na róžownik.*

(Tydź. Now. 1845, 70.)

Pój róžowniko z miłej ruku,
Nam ponjes módre fijałki,
Wozeleń haj a wupyš łuku,
Zo kwětkata so zyboli,
    Tež w zahrodach
    A na brjóžkach
Njech kćěja twoje dźěćatka,
Kiž mjetel, pčołku kubłaja.

Pój róžowniko, pój we kćěwje,
Zo woživi nam wutroba,
Će kóždy ptačik w swojim spěwje
We lěsu, haju powita;
    Wšě kćenička
    Će pokhwala;
Kak sy ty luby, směȷaty,
Wěnc pyšny tebi swjećimy!

Na pastwu skačo stadła dźeja
A klinkot zaso słyši so;
Podešćowane zawonjeja
Wšě trawički najkrasnišo;
    Haj k luboséi
    Wšo wocući,
Štož žiwjenje a wodych ma
A radosć wyššu začuwa!

(1845.)

* Tutón spěw je wot wučerja Wolfa komponowany. (Hłós hl. Spěwy za pěkne dźěći, čo. 1.)

Wojeřski spěw.*

(Tydź. Now. 1845, 87.)

Serbska zemja, ja mam ćahnyć,
Ty mi sylniš wutrobu;
Z wótrym mječom zejhrawajo,
Z kulku spěšnej zahwizdajo
Serbske ramjo zjewić chcu!

Lubčička, duž měj so rjenje,
Njepłač a budź sćerpliwa;
Moje žiwjenje a ćěło
Wažić mam na krwawne dźěło —
Bohu najprjed' přisłuša.

Duž budź božmje, złoty nano,
Božmje, maći košena!
Wótcny kraj mje napomina
Pódla Boha — to je wina,
Zo naš puć so rozdźěla.

Přez mysličku, přez wutrobu
Dźe též sylne hibanje:
Swobodnosć a swjate prawo
Je to třeće, kiž mje hnało
Do bitwy a do smjerće.

O kak lesnje bubon ryči
A trompejta zapiska!

---

* Tutón spěw bu wot K. A. Kocora za 2. spěwanski swjedźeń 1846 komponowany. (Hłós hl. Tow. Spěwnik, str. 50.)

Khorhoj zejhrawa po wětře,
Muž a konje leća khětře,
Dźělenje nam přikaža.

Wótcny krajo, serbska zemja,
Ty mi sylniš wutrobu;
Z wótrym mječom zejhrawajo,
Z kulku spěšnej zahwizdajo
Serbske ramjo zjewić chcu! (1845.)

Wječorne wukhodźowanje.

(Tydź. Now. 1845, 97.)

Nětk pójmy šćežki khodźić
Při směrkach wječornych,
So chcemy rjenje wodźić
Při hwěžkach błyšćatych;
Po módrym njebju khodźi
Tež měsačk z wječorka,
Kaž pastyř wowcki wodźi
Wón běłe swětleška.

My chcemy hić a wužić
Dych khłódny wječorny,
Dźeń kaza dźěłu słužić,
Bě horcy, sprócniwy;
Duž chcemy mocow nabyć
We stwórbje zelenej
A pót a prócu zabyć
Pod hałzu lisćatej.

My chcemy ducy spěwać,
Dóńž čas je róžowy,
So zradować a směwać,
Dóńž je tak lubozny;
Při haće dub nas wita
A wólša z brězycu,
Štó wě, hdźe k lětu žita
Nam žołmja po boku! (1845.)

Burstwo.

(Tydź. Now. 1845, 135.)

Moja žadosć, moja radosć
To je burowstwo;
Bur ma přeco khlěba,
Strowy powětr srěba,
Ma tež slěboro.

Łuki, pola, haj a hola
A tež zahroda
Njesu zamóženje,
Dadźa zwjeselenje,
Zo wón zaspěwa.

Hwizda, spěwa a so směwa,
Jězdźi, wusywa.
Burska ruka sprócna
Dosahnje haj mócna
Kralam na blida.

Město zymne, stuchłe, ćěmne
Bur sej njekhwali;
Burja přebytk maju,
Radosć wužiwaju
W samej zahrodźi! (1845.)

Serbow wótcny kraj.*

(Prěni wěnc serbskich spěwow, str. 4.)

Wěš ty tón kraj, hdźež slěborni so Sprewja
A mjeńše rěčki šwórča po boku?
Jón hordy lěs a hory wobrubjeja
Wot połdnja jasnoh' k ranju, k wječoru.
Wěš ty mi kraj, wot hórkow přećehnjeny
A w khłódku płódnych štomow zbožowny?
Škit dweju kralow, na njón wupřestrjeny,
Jón kryje a je měra wjesoły:
My znajemy tón rjeńši kraj,
My wěmy jón, o haj, o haj!
To je ta serbska Łužica,
Ta pruska a ta saksonska!

Wěš ty tón kraj, hdźež dźaknu brózdu wora
Lud sprócniwy a płodźi zahrody,
Hdźež khudy swój krušk njese z kóždoh' dwora
A wšudźom nadeńdźeš dom hospodny?

* Tutón spěw bu wot K. A. Kocora za 1. spěwanski swjedźeń 1845 komponowany. (Hłós hl. Tow. Spěwnik, str. 13.)

Wěš ty mi kraj, hdźež narod dobry, sprawny
So čestnje kubła, zlutny, spokojny,
Po dušnosćach a pobožnosći zjawny,
We křiwdach ćichi, w horju sćerpliwy?
My znajemy tón lud a kraj,
Jich hona, łuki, haj, o haj!
Chceš dobrych ludźi nawědźić,
Do Serbow kraja dyrbiš hić!

Wěš ty tón lud, hdźež strowe róže kćěja
Na ličkach swěrnych, čestnych holičow?
Kiž dowěrnje so z miłych wóčkow směja,
We twjerdym dźěle połne radosćow?
Wěš ty mi lud, hdźež krući hólcy khodźa,
Česć nanow, nadobni kaž zemjenjo?
Jich česća wšudźe, witaju a rodźa,
Su w krwawnej bitwje trašni mužojo.
My znajemy česć holičow,
My wěmy kraj tych pachołow;
Hlaj, wěčnje naša Łužica
Je tajke dźěći tujała.

Duž kćěj, duž kćěj, ty Serbow rjeńši krajo,
Kćěj w strowju, w zbožu, w mocy njezwjadłej,
Pod worjołom, nad tobu zejhrawajo,
A pod tej krónu młódnej, rućanej!
A serbski duch a khwalba serbskoh' mjena
Njech swěći so kaž słónco njebjeske,
A lubosć, k narodnosći zahorjena,
Njech płomjenja přec' wjetše dobudźe!

Bóh wjeŕšny žohnuj Serbow kraj
A miły jemu zbože daj;
Kćěw, strowje luda serbskeho
Njech do wěčnosće krasni so!

(1845.)

Dompuć.*

(Prěni wěnc serbskich spěwow, str. 15.)

Što, lubi přećeljo, so dyrbi prajić,
Hdyž nastawa nětk hóŕke dźělenje?
Ze słowom lubym a ze spěwom stajić
Sej chcemy hišće naše zrudnosće.
Slub zjawny a sprawny sej wobnowimy,
Zo přećeljo swěrni sej wostanjemy.

O žel! tu naše puće rózno dźeja,
My přestajamy hěty tudomne,
Nětk wrota zrudnych prečkow wotewrjeja
Nam dyrbjenje a časy skřidłane.
Njech zaklinča šklency nam znaliwane,
Zo božmje sej prajimy wutrobite.

Haj božmje, božemje! wy swěrni drozy,
Tež božmje wam, wšě čestne holiča.
Strach a ćma podarmo drje dobrym hrozy,
Jich dobra hwězda domoj přewodźa.
A była tež ducy kaž wuhlo ta ćma,
Hlaj, přećelstwa słónčko wšak njezakhadźa.

(1845.)

* Hłós k tomu spěwej (hl. Tow. Spěwnik, str. 130) bu wot Zejlerja a J. K. Smolerja, wučerja we Łazu, zestajany za 1. spěwanski swjedźeń 1845.

Postrowjenje z cuzby.*

(Prěni wěnc serbskich spěwow, str. 17.)

Njesće lećo, mróčele,
Mi k domu wótcnemu,
Njesće moje strowjenje
Tam, hdźež ći lubi su.

Wjele dobroh' sobu dam
Nankej, maćeŕcy,
Wjele dobroh' bratřikam
A tež sotřičcy.
Strowće z lubym strowjenjom
Hona wótcowske,
Hdźež tam khodźa won a dom
Duše najlubše.

A wy spěšne wětry,
Prajće lubeji,
Zo so w cuzbje styšće
Mojej wutrobi.

Tysac króć ju strowće
A to přikažće,
Zo ji zaspěwaju
W dworje łastojčki,
Syłobiki po tym haju
K jeje radosći;
Njech ji rjeńše róže kćěju,
Hdźež tež postupi.

(1845.)

---

* Spěw jako podłožk k ruskemu narodnemu hłosej „Sarafan“ spěsnjeny bu na 1. spěw. swjedźenju 1845 spěwany. (Hłós hl. Tow. Spěwnik, str. 36.)

Wječorny spěw.*

(Prěni wěnc serbskich spěwow, str. 22.)

[Dźeń so skonja,
Zwony zwonja
Swjatok sprócnym witany;
Kwětka mučna
Pólna, łučna
Khila hłowčku drěmajcy.]

Hłós na poli,
Kěrluš w holi,
Pěseń ptačkow woněmi;
Zemju kryje,
Sony syje
Nóc we swjatej ćišini.

[Takle něhdy
Zdrěmnu blědy
Ja tež k smjertnej ćišini;
Womjelknjene,
Woćichnjene
Pod hłowu su skóržby mi.]

Lubi wšitcy
Ćicho spicy
W słódkich drěmkach wotpočńće!
Při žałosći,
We starosći
Wóčko spanja njeznaje.

---

* Tutón spěw bu wot K. A. Kocora za 1. spěwanski swjedźeń 1845 komponowany.

Njebjo jasne,
Wulke krasne
Z hwězdami je zakćěło:
Troštna pycha,
Módra třěcha
Z lilijemi zybolo.

W swětłym raju,
Lěpšim kraju
Horkach naše domy su:
Zbóžna wěra,
Połna měra,
Skřidłaj k hwězdam wutrobu! (1845.)

Serbska meja.*

(Prěni wěnc serbskich spěwow, str. 24.)

Zelena ta meja,
Serbska lesna reja,
Kiwa k rjanom' wjeselu;
Duž hotuj so, ty rjane holčo,
Hotuj so na rejku
Z pachołom na trawniku!

Dešćik budźe kapać,
Słónčko budźe sapać,
Bórči nan a wotradźa;

* Spěw bu spěsnjeny jako tekst za serbski „Polonez“ wot K. A. Kocora skomponowany; z nim spočinaju so wot l. 1845 wšitke serbske bale. (Hłós hl. Tow. Spěwnik, str. 124.)

Maćeřka ta stara,
Ta je połna swara
Pjenježkow tych swětłych dla.

Miłe njebjo lubje směwa so,
A swoje holčo wjedźe pacholo;
Wokoł' rjanej' meje
Zejhrawaju reje,
Horkach banty, rubišća.

Meja rubišćata khila so;
Duž kedźbuj, kedźbuj, spěšne pacholo!
Za tym wjeřškom hraĎ!
Wona leći, hraĎ za wjeřškom zelenym!

Pacholo so mjerzaše,
Kiž tu meju njekrydźe,
Zo njej' holčo jeho
W rejach kralowa.

Do korčmy ducy,
Tu meju w rucy,
Tón hólčik juska
Na sylnych ramjenjach;
Ći hercy hudźa
A wjes'le zbudźa
A hraja rjeńše přezpolo.

Zawyskajće, poskakajće,
Wjeselće so rjanej' młodosće;
Bjeřće dar tej' lubosće
Z ruki holičow!

Něhdy sněhi nańdu,
Ličkow róže zańdu;
Róža njewinosće
Wěčnje rjana kće! (1845.)

Spěw wjesela.*

(Prěni wěnc serbskich spěwow, str. 26.)

Što lět kaž mi dźens je,
Khiba hišće lěpje:
Haj, to bych ja wzał,
So z pjatami prał.

Piwo, wino k piću,
Wjele pjenjez k lóštu:
Haj, to bych ja wzał,
A dha bych ja trał.

Ryzy konja k kołsu,
Rjanu holčku k wjes'lu:
Haj, to bych ja wzał,
A dha bych so smjał.

Miłoh' Boha k troštej,
Luboh' bratra k bokej:
Haj, to bych ja wzał,
Mi kral bych so zdał. (1845.)

* Spěw ma hłós wot basnika sameho (hl. na kóncu).

Přezpolo.*

Kwětka jow — kwětka tam,
Rjana tu — rjeńša tam,
Ach radźće, kotru šćipać mam!
Holčo tu — holčo tam,
Mi prajće, kotre lub'wać mam!
Wy holčki, mějće
Mje wšitke rjenje,
So na mnje smějće:
Ja njecham ženje
Was nikak hněwać,
Wšě chcu lubować!

Škleńca jow — karan tam,
Wino tu — piwo tam,
Ach radźće, kotre próznić mam!
Woheń tu — płomjo tam,
Mi prajće, kotre poliwam!
Kiž winko pija,
Tym rany žija;
Kiž piwko łoja,
Ći bolosć hoja:
Wšo Bakchusowy
Dobry balzam je!

* Spěw bu wot K. A. Kocora 1845 komponowany; prěnjej dwě strofje buštej w prěnim wěncu serbskich spěwow str. 26 woćišćanej a na prěnim spěwanskim swjedźenju 1845 spěwanej. Poslednje tři strofy su tu prěni króć z rukopisa woćišćane.

Radosć jow — lubosć tam,
Reje tu — spěwy tam,
Ach radźće, kotrym ruku dam!
Slěbro tu — złoto tam,
Mi prajće, kotre česćić mam!
    Hdźež rejka hrěje,
    So wóčko směje,
    Hdźež spěw so sydli,
    Tam radosć bydli:
    Tam towaŕšuja
    Złoto, slěboro!

Pućik jow — šćežka tam,
Róže tu — wěncy tam,
Ach radźće, kotre wuzwolam!
Zbože tu — sława tam,
Mi prajće, što sej požadam!
    Hdźež truny klinča
    A k rejam brinča,
    Tam wěncy maju
    A zaspěwaju,
    Tam lóšt a radosć
    Wšitkich towaŕši!

Postuṕ jow — pohlej tam,
Žórło tu — rěčka tam;
Ach radźće, kotre čerpać mam!
Rjanosć tu — krasnosć tam,
Mi prajće, kotre pokhwalam!

Ty piwko, winko,
Mój přećelinko!
Ty Hanka rjana,
Mi lubowana!
Wy spěwy krasne,
Přez dejmant jasne!
Was wuzwolam sej
Mudry wšitke tři! (1845.)

Nazymske lisćička.*

(Tydź. Now. 1845, 179.)

Lisće, žołte lisćičko
Na wobnožkach wysoko,
Njeběše ty młódniwe,
Khłódkojte a zelene?
  W druhej barbje, lisćičko,
  Sy so młode krasniło!

Lisće, žołte lisćičko
Na wobnožkach wysoko,
Što će wětry storhuja,
Njesu će kaž pjerička?
  Lisća, žołte lisćička,
  Młoda móc bě krućiša!

Lisće, žołte lisćičko,
Z mrózom proste wysoko,

* Tutón spěw bu wot K. A. Kocora za 2. spěwanski swjedźeń 1846 komponowany.

Njebě pruha horcyša
Tola radosć žiwjenja?
Lisća, žołte lisćička,
Časy studźa płomjenja!

Lisće, žołte lisćičko,
Z płowej trawku bratřiko,
W wysokosći rodźene,
Z prochom sy wšak slubjene:
Dźensa tebje, jutře nas
Z pjeršću wěruje tu čas! (1845.)

Zastaničko.*

(Druhi wěnc serbskich spěwow, str. 20.)

Wopłomjeniło słónčko je,
Přez hał'žki měsačk zhladuje;
Dźeń mjelči, ja pak zaspěwam,
Mje ćěri k twojim woknješkam.
Rjana knježna,
Luboznosće kralowa,
Njech mój spěw će zwjesela!

Wšě róže, kwětki drěmaja,
Tež ptačik wóčcy zandźela
A mjelči w keŕčku zelenym;
Ja spěw ći swjećić wušoł sym.
Rjana knježna atd.

* Tutón spěw bu wot K. A. Kocora za 2. spěwanski swjedźeń 1846 komponowany. (Hłós hl. Tow. Spěwnik, str. 79.)

Tam cuni wětřičk poduwa
A z młodym lisćom hrajki ma,
Jom' z ćicha šepce powěsće;
Njech tež mój hłós će budźić smě!
   Rjana knježna atd.

Na sonach nócka bohata
Njech ći najsłódši podawa,
Tón woblětuj će směwajo
Tak ćiše, rjenje ćišinko!
   Rjana knježna atd.

(1845.)

Rajtarjo moji ludźo.*

(Druhi wěnc serbskich spěwow, str. 22.)

Nan chce mi swoju khěžku dać,
Zo njetřam** wojak być;
Ja jemu praju: Najebać!
To njemóže mi tyć;
   Huzarojo, haj rajtarjo,
   To moji ludźo su,
   Fidralala, fidrasasa,
   Do rajtarjow ja du.

Mać chce mje ruče woženić
A skhować za helu,

* Tutón spěw bu wot K. A. Kocora za 2. spěwanski swjedźeń 1846 komponowany. (Hłós hl. Tow. Spěwnik, str. 47.)

** Po ludu za: njetrjebam.

To rěka: Zopu přeselić* —
Wo žeńtwu njerodźu;
Huzarojo, haj atd.

Ta wowka wěšći wójnski čas
A sony powěda,
Mi pak so dźije přeco zas'
Wot mojoh' konika;
Huzarojo, haj atd.

Dźěd hrozy: Ty, mój khadlička,
So budźeš wěsće kać!
Ja měnju, to b'dźe kermuša,
Kak chcu ja zejhrawać!
Huzarojo, haj atd.

Haj, wojebać so do swěta,
Ja wyšše wěcy wěm:
Ja synu so na konika
A praju božmje wšěm.
Huzarojo, haj atd. (1845.)

* **Variant:** njeselić.

Nalětna skóržba.

Ach nalěćo, ty zelene,
We nowej mocy kćějate,
Twój kćěw a twoje wonjenje
Njej' hišće połne wjesele.

Twój kćěw a twoje wonjenje
Je jenož rjane lubjenje,
Hdyž budźe žitny korjeń skhnyć,
Mi móhło hakle lěpje być. (1845.)

Khójca.

Štóž něhdy khwilu krótku
We ćišinje a khłódku
Bě w khójnach po drózy,
Tón wě jich dobroty.

Škit, pychu rjeńšo hewa*
Drje činja druhe drjewa,
Tam pak su daloko,
Hdźež khójca šěri so.

Ji zdobnu khwalbu damy,
Hdźež ju tež namakamy,
Zo pěskam pychu da,
Ta wowca spokojna.

Wě w swěće žana žona
Tak hospozyć kaž wona?
Dać z pěska khudeho
Wě złote bohatstwo. (1845.)

* Z ludu za: hewak.

Syrotka.

Na zrudobje mojej so njedźiwajće,
Sym syrotka khuda; štó lubuje mje?

Kryw cuzy mje z dobroty hospoduje,
Ach hóřka pak přećelow dobrota je.

Jich dźěćatka kuleju z jabłučkami,
Ja po boku z kamješkom, běrničkami.

Te torhaju somot, ja surowy płat,
Te běłu haj židu, ja mazany šat.

Te z běłymaj rukomaj po dworje du,
Mój swjatok a wotpočink nihdy njej' tu.

Ach maćeřka, maćeřka, hdźeha sy ty?
Hdźe nanko, mój nanko, sy lubowany?

(1845.)

Čista wutroba.

Žołmy šumja, žołmy spanu,
Časy přińdu, časy ćahnu;
Zrudźba, wjes'łosć dźetej nimo,
Duž njej' troštna wutroba.

A kaž njebjo w žórle jasnym
Błyšći so ze swětłom krasnym:
Tak sej žiwjenje zdźerž čiste
A swój khód bjez wopluska.

Najtrašnišej horja nocy
Čista wutroba da mocy,
Wjedźe ćiše tamnu stronu,
Hdźež ći rjeńše byće kće. (1845.)

Nuza a trošt.

Dźens surowi so njezboże,
Dźens čwiluja mje starosće,
Dźens wołam: Pomoc pokhwataj
A tyšnosće mi wotehnaj!

Što klinči mi tak troštniwi
A wutrobu mi polóži?
Je to dych Boži z wysoka,
Kiž horce čoło wokhłodźa?

Kaž kemšne zwony zaklinča,
Tak Boži hłós mje namołwja:
Budź dowěrny a zmužiwy
A njemrěj hižo do bitwy.

Spřah nihdy přeco jenajki
Njej' ćišćał čłowskej ramjeni,
Dźens pari słónco kałate
A jutře z dešćom wokhłódnje.

Hdyž dźěći z blizka, z daloka
Ći „dźědo! wowka!“ wołaja —
Tehd' mysl, zo budźe hinašo,
Štož dotal je će ćišćało. (1845.)

Nowolětne zbožopřeće.

Wšo sej dźensa zbože přeje,
Štož so znaje, lubuje,
Žadyn dom we kraju njeje,
Hdźež to było zabyte:
Duž tež, lubaj staršej, mi
To so činić zaleži.

Nutrnje ja prošu Boha,
Wón chcył Waju žohnować,
Boža miłosć wulka, droha
Chcyła Wamaj strowosć dać,
Zo tu dołho žiwaj staj
A wšo dobre zhonitaj.

Bóh chcył wotwobroćić wšitko,
Štož Waj' rudźi, wobćeži,
Žohnować nam naše blidko,
Z hnadu pomhać k zasłužbi,
A štož na mni činitaj,
Za to žohnuj wěčnje Waj'! (1845.)

Najbohatši człowjek.

Ja bohaty sym na swěće,
Njech bydlu tež na podružstwje,
Kaž daloko swět dosaha,
So moja khěža přesćera.

Tu moju khěžu wysoka
Mi kryje třěcha namódra,
Jstwa moja wulka swětła je,
Wjeŕch jeje hač do njebjes dźe.

Mi swěčka swěći błyšćata,
Kiž Bóh tón Knjez sam zaswěća,
A štož je dźiwne připódla,
Je to, zo mje tež wohrěwa.

Mam kóždy čas tež nasłane
Mi łožo mjehke zelene;
To je we rjanej zahrodźi
Pod štomami a róžemi.

A zahroda tak wulka je,
Zo wšitko we njej narosće,
Štož w swěće rjane wohladaš
A wot zrostlinow wužiwaš.

(Wokoło 1845.)

Wotsalny spěw.

Ja dyrbju won do swěta ćahnyć,
Mje wjacy domach njećerpi;
Najrjeńše dny sej dyrbjał kranyć,
Kiž Bóh a swět mi poskići.
Ja dyrbju won na morjo žiwjenja,
Mje ćěri lóšt, mi kiwa nadźija.

Mi wutroba so zběha, šěri
A płuwa w słódkej radosći;

Što měsac a što hwězdy ćěri
Puć khodźić módry njebjeski?
Kaž wone du a ducy zabłyšća,
Tak z domu ćěri mje do žiwjenja.

Na jězorje, na módrej žołmje
Łódź steji hižo hotowa,
„Jědź božemje na tutym čołmje!“
Mi zynči, klinči do wucha.
Ja dyrbju won, mje ćěri do swěta,
Duž božmje přećeljo a lubčička!

(Wokoło 1845.)

Dróhowaŕski spěw.

W cyłym swěće sym ja doma,
Radosćiwy dróhowaŕ,
Spěšna noha nihdy khroma,
Dobra mysl je mój dar.

Bohaty sym na sprawnosći —
Cyły swět mje lubo ma,
W blizkosći a dalokosći
Witaj bratře! wołaja.

Přebytk mój a wobydlenje*
Je tam, hdźež so lubuja,

* 1. recens.: Přebytk mój a wobydlenje
Šěroke a wulke je,
Duž tež žane přeměnjenje
Do myslow mi njepřińdźe.

Zechcu-li pak přeměnjenje,
Du tam, hdźež so wjesela.

Moju khěžu třěcha kryje
Rjana módra wysoka,
Pod njej zmoknje a též skhnyje
Moja drasta dróhařska.

Cyły sym tam, hdźež ja zańdu,
Wobćežnosćow swobodny,
Wšelku krajownosć ja nańdu,
Hory, doły, přěrowy. (Wokoło 1845.)

Poselstwo lubemu w cuzbje.

(Jutrnička 1850, 360.)

Swěći jasnje, swěći
Słónčko w zymje, lěći,
Měsačk Boži khodźi,
Z hwězdami so wodźi
Po pućikach módrojtych.

Wědźała bych rada,
Hdźe též na nje hlada
Jenički mój rjany,
Swěrny lubowany
Na te swětła błyšćate.

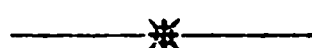
Bože słónčko krasne,
Po wšěm swěće jasne,

Praj, zo tyšna hladam,
Jeho domoj žadam,
Hdźež khód jeho wobswěćiš.

Měsačko, njesprócne
Miłe wóčko nócne,
Praj, zo njespi wboha
Luba jemu droha,
Hdźež so na nim slěborniš.

Hwězdy wy bjez spanja
Do swětłeho ranja,
Prajće, zo ja płakam,
Přeco jeho čakam,
Wróćće radosć moju dom!

(Wokoło 1845.)

Zachodnosć.

Hdźe zradowne hodźinki zašłe,
Hdźe zlećiłe sony wy sće?
Ze sněhom su pućiki našłe
A słónčko tu hasnyło je!

Pój winko, ty jasne a słódke,
Pój, wožiwjej młodosće són,
Te hodźinki běchu dźě krótke,
Klinč, škleńca a slěborny zwón!

(Wokoło 1845.)

Styskanje.

Hdyž widźu lećo ćahnyć
Tam šěre mróčele,
Chce wutroba mi spanyć,
Mje łoji styskanje,
  Zo k domu wótcnemu
  Ja sobu njećahnu.

Po rěcy pluskotaju
Tu žołmy do morja;
Tež ptačatka čas maju
A swój puć nastupja —
  Hdy pak mi pokiwa
  Dompuća hodźinka?

Hdyž klinča swjatok zwony
A stwórba woćichnje,
Ja rjeknu: Pójće sony
Wy słódke, domowske,
  Zo zrudna myslička
  By trošta nabyła.

Hdyž hwězdy zeskhadźeja
A měsac na njebju,
Mi sylzy w wóčku steja,
A tyšny pomyslu:
  Hdy bych tam horkach był,
  Mój dom bych wuhladnył.

(Wokoło 1845.)

Swěrny luby.

Hač runje doły, hory
Mje dźěla wot tebje,
A mnohe rěki šumja
Srjedź naju hłuboke:
Ja při tebi wšak wostanu
Ze swěrnej serbskej mysličku!

Njech moje wotsudźenje
Kónc zemje wjedźe mje;
Dóńž budu žiwy widźeć
Tu słónco njebjeske:
Ja při tebi wšak wostanu
Ze swěrnej serbskej mysličku!

Njech swěći hwězda zboža
A česć mi zeskhadźa,
Njech tysac rjanych holčkow
Mje k hrajam přeproša:
Ja při tebi wšak wostanu
Ze swěrnej serbskej mysličku!

A by šła z dźesać ranow
Krej moja róžowa,
Zo woblědnje mi ličko
A smjerć mi přistupa:
Ja při tebi wšak wostanu
Ze swěrnej serbskej mysličku!

(Wokoło 1845.)

Zastanіčko.

Hdyž hdy twojej' wóčkow pruhi
Mile na mnje zaswěća,
To swět krasniši mi druhi
We wutrobje zeskhadźa —
Słódka duša,
Słónčko mojej' radosće,
Daj sej lubić,
Dowol moje česćenje!

A mi swět je jenak rjany
W zymje, w lěće róžojty,
Jasni so, je pozłoćany
Přez twój směwk tak lubozny —
Słódka duša,
Słónčko mojej' radosće,
Daj sej lubić,
Dowol moje česćenje!

(Wokoło 1845.)

Ja sym tam tež.

Po poli, po holi, po zelenym lěsu
Tam ptačatko wokoło zlětuje.
Je w poli, je w holi pak ptačatko samo?
Ně, ja sym tam tež! —

Po poli, po holi, po zelenym haju
Tam ptačatko wokoło zaspěwa.
A spěwa tam ptačik samlutki sej spěwy?
Ně, ja spěwam z nim!

Po poli, po haju, na zelenej horje
Ma ptačatko wjesele lubozne.
Ma radosć, ma hraje tam ptačatko samo?
Ně, ja mam tam tež!

Hdźež zlětuje ptačik a lubi so jemu,
Tam wšudźe so lubi a spodoba mi;
Hdźež zaspěwa ptačik a hněžko sej twari,
Tam chcu, tam rjenje je!

(Wokoło 1845.)

Pohončowa pěsnička.

Po horach, po dołach, po šěrokim swěće,
Kaž słuša so, jězdźu a wjesoły sym,
Ja šwihajo, praskajo w zymje a lěće
Při spłóšiwych konjach so zadźeržeć wěm.

Je horco, je zyma, su mokrojte puće,
To njemyli pohonča nadobneho,
Nic dešćik, nic wětřika přećiwne duće,
Haj, ćěmnoty nócneje njeboju so.

A hladajće na mnje, wy ludźo, a prajće,
Hač pohonč najrjeniše pacholo njej';
Za knjeza mje khroble a zawěsće znajće,
Kiž zwěri bjez hrozy na ćežkoty sej.

Duž z konimi jězdźić a pohonč chcu wostać!
To pře wšitke wěcy tak lubi so mi,
A móhł-li tež sceptař a kralestwo dostać,
Ja njerodźu wo ničo bjez koni!

(Wokoło 1845.)

Dźěd a wowka.

Dźěd.

Hdźe dny a hraje lóštne su,
Najlubša towaŕška,
Hdźež z lóžkej nóžku na brjóžku
Sy ze mnu skakała?
  Naj' hrajow čas a złote dny
  Su zalećiłe na přecy!

Wowka.

Hdźe mjedowe te časy su,*
Naj' lětow nalěćo?
Wěš, hdźe te kwětki kćějachu,
Mój stary towaŕšo?
  Mi je to són — te wonječka
  So dawno z pjeršću měšeja.

Dźěd.

Hdźe su te štomy lisćowe
Ze swojej kryćiznu;
Wěš ty te ławki twarjene
Za našu bjesadu?
  Wětr rozpjeršił je lisćička,
  Te ławki wjacy njesteja.

---

* 1. recens.: Hdźe su te šćežki kemšace
Přez łuki, přez polo,
Te pućе, brjóžki zelene,
Wěš ty, mój towaŕšo?
  Ja před wočomaj widźu je,
  Te běchu tehdy rjeniše.

Wowka.

Hdźe su te róže, naliki
A drjewčko wonjate,
Kiž rosćechu tam w zahrodźi,
Hdźe su te wostałe?
  Mi wutroba so rozrudźa,
  Te róže wjacy njekćěja.

Wobaj.

Haj, wróćam-li so z mysličku
Do młodych złotych lět,
So sylza kula po licu —
Nětk wjacy njej' tón swět!
  Ach zabudź, duša — myslu ja,
  Štož nihdy so wjac' njewróća!

(Wokoło 1845.)

Drěmančko lubčički.

(Přełožk. Tydź. Now. 1849, 308.)

Lubčička! mjez róžemi
Drěmaš tamle měrna;
W słódkich sonach přeco spi,
Moja tujka swěrna!

Duši tyšnej jandźelki
Sćelće měr, kaž rosu;
Syłobiko! z keŕčka ji
Fifol w troštnym hłosu!

Majkaj mile, wětřičko,
Ličko holčki mojej',

Zo kaž róža krasni so
W luboznosći swojej!

Ćiše šepń ji ćišinko
Moje postrowjenje,
Dychń ji moška cunišo
Moje wokošenje!

Zwaha dychi nalětnje
Nimo lička hrajće;
Kćenja! łubje dymace
Ji swój wopor dajće!

Zo mój jandźelk ćiše spi,
Njeharujće próška,
Njech drěmk słódki njezhubi —
Lubčička, spi z łóžka!

(Wokoło 1845.)

Khudy husleŕ.

Kóžda wačka žiwnosć pyta,
Wšelki pućik člowjek spyta,
Kak so z česću zežiwi;
Moje kubło, płuh a bróna,
Moja žiwnosć, moja króna
Sće wy, lube huslički.
    Hólcy, holcy, poskakajće,
    Pójće sem a zarejwajće,
    Lóštnje, lóštnje do koleska,
    Skakaj, rejwaj cyła wjeska,
    Nichtó njehudźi kaž ja!

Tołsto, ćeńko truny dźeja,
Za polak je moja reja,
Widźiće, ja njejsym drohi,
Zběhajće duž młode nohi,
Jedyn kus so dokonja.

Žiwjenje ma wjesołosće,
Khudy nosy wobćežnosće,
Prosyć je najkisalša;
Bohačk z pjenjezami ćiska,
Khudy jemu wo nje piska,
Kaž chce měć, hač truny rža.
Hólcy, holcy, poskakajće atd.

Prosyć w delanach a horach
Wo krušk dyrbjał ja po dworach,
Njebych měł te huslički;
Młody lud so rady wjerći,
Duž hač k mojej zbóžnej smjerći,
Božo, zdźerž te husle mi.
Hólcy, holcy, poskakajće atd.

(Wokoło 1845.)

Što pomha swobodnosć?

Na swět so spušćeć, hraće je,
Ta kóstka wšelko panje,
Štož njemysliš, to najskerje
A runjewon so stanje.

Kaž morjo mócnje žołmuje,
Tak nawalna je žadosć;
Štož jedyn hóŕcy wopłače,
To druhemu je radosć.

Tu winna njeje swoboda,
Kiž tamaju tak wjele;
Tu njerozym a dźiwjota
To horjo ludźom sćele.

Što dawaš porok swobodźi,
Kaž była žiwjel škódny?
Štóž z knjezom njeje na sebi,
Njej' swobodnosće hódny!

(Wokoło 1845.)

Dźewjeć rjemjeslnikow a dźesaty slěpc.*

(Husćišo ćišćany.)

Ja sym tawzynt dušny khadla,
Mi njech nichtó njepřińdźe;
Dźesać toleŕ mam ja w zaku,
Tajke mólčke cyrkwinske.

Ja sym wulki muzykanta
Na lik a na škorodej;
Štóž mje dać a škrabać słyši,
Temu wěsće derje njej'.

* Spěw ma hłós wot basnika sameho (hl. na kóncu).

Ja sym wuwołany lěkař,
Krej wam pušćam z njebozom,
Ze sekercom jětra šćěpju,
Zuby torham z kopołom.

Ja sym dobry kupc a klamař,
Punt a łohć sam wudźěłam;
Tobak po běrnišću wonja,
Skoru za cymt předawam.

Ja sym wubjerny haptykař,
Krjepki do njebjes ja mam;
Štóž chce čertowe měć howno,
Temu cyłoh' čerta dam.

Ja sym mudry ćěsla, blidař,
Wjacy njemisnu hač łohć;
Kopu deskow trjebam k stólcej,
Ale šěrši njej' hač nohć.

Jako młynk njej' mojoh' runja;
Wot kórca pjeć běrtelow
Čistej' muki jeno bjeru,
K temu horstku wotrubow.

Ja sym šewc tež překlepany;
Brózda gratej dawa mi,
A hdyž póduš wostać njecha,
Ze smołu so přilěpi.

Ja sym krawc po nowej módźe,
To mój přirěz pokaže;
Dušna lapka so mi hodźi,
Dwójcy nichtó njepřińdźe.

Jako njepřećel wot potu
Khodźu tež na murjeŕstwo,
Tam ja kurjo klepam, klepam —
Klepam, klepam: klep — klep — klep.

(Wokoło 1845.)

Kofejowy spěw.

(Tydź. Now. 1846, 62.)

O šewčej' barby bruna juška,
Kofej tež twoje mjeno je,
Někotra zakrasnjena duška
Po tebi lačna zdychuje;
O juška juškow najlěpša,
Cychorijowa sotřička,
Hdźe je kut, hdźež će njeznaja?

Kofejo! lubosć wšitkich ludźi,
Wšěch kralow, knježich, prošerjow;
Kaž w hrodach, tak w najnižšej budźi
Maš swojich swěrnych česćerjow;
A sy tež blědy, ćeńkuški,
To wšitko ničo njewadźi,
Wšón swět će tola wukhwali.

Kofej! ty sylne požadanje
A wulka časow potrjeba;
Štóž słyši twoje pluskotanje
Z tej' brunej' kany do nopka,
  A njej'-li zopaŕ zastarski:
  Tón so kaž z nowa narodźi
  A po wšěch zmysłach zwjeseli.

Duž tež z tej dobrej brunej włóhu
Dźeń započina člowjestwo,
Kaž bórzy z łoža krótku dróhu
Je do žiwjenja stupiło;
  Kofej! tak mnozy wołaja,
  Kaž rano woči wočinja,
  Kofej je prěnja myslička.

A kajkich wědźenstwow je trjeba
Jón słódny pěknje hotować!
To žónsku do wěčnosće hrjeba,
Chcył ji štó we tym porok dać;
  Muž drje wšak tež jón nawari
  A z khětrej česću wobsteji,
  W tym žonu pak njepřetrjechi.

Tež prawa žona z luboznosću
Wě pomhać jeho słabosći,
Hdyž jón z ćim lěpšej rěčniwosću
Do rjanej' šalki porjedźi;
  Tak, njech tež trochu ječny je,
  Njech kwětka w šalcy přez njón kće,
  Wón — z lubosću so wobsunje.

Njej' husto kofej dał samlutki
Móc wutłym, duchej křidleška?
Haj, často wulke mysle, skutki
So při kofeju narodźa;
Wón wunam'kanjow babjenc je,
A do mysle ći přiwjedźe,
Štož dwacećom so njedźije.

A kajke přećelstwa wón lěpi,
Hdyž přeproša so na šalku!
So twjerdša lubosć lědma šćěpi
Při piwje, winje, palencu;
A je što pódla k tunkanju,
Směš zapalić sej trubčičku —
Kak srěbaju jón z radosću!

Kak žónskich jazyk tehdy njeńdźe,
Kak žórli so rynk powěsćow,
Hdyž prawe towařstwo so zeńdźe
Kofejowych tych sotřičkow!
Haj, wobwjertliwosć jazyka
So přez tu brěčku powjetša,
A słowa maznje wulećа.

Za to pak na nim njejsu pili
So ludźo lohcy bankerót,
So njejsu pjeni při nim bili,
Nic waleli kaž hłupy skót;
Na piwje, winje, palencu
Je něchtóžkuli z hanibu
So khory pił, haj k prošeřstwu.

Duž njeswaŕ, mužo, žonu swoju,
Hdyž tři króć za dźeń zemjele;
Hlaj, słabosć nosy kóždy swoju —
Wot žónskich tale njetwochnje;
  Kofej ždyn žona lubuje,
  A absolut jón hotuje,
  A tež za krośki poslednje.

O derje pak, hdźež do kofeja
So mužej, žonje jenak chce;
Hdźež w róli přec' te krjepki steja,
Tam žiwjenje je židźane;
  Tym słódka, husta smjetana
  A mócne dule cokora
  Njech nihdy na fal njebija!

(Wokoło 1845.)

Při kolebcy.*

(Drúhi wěnc serbskich spěwow, str. 16.)

Spinkaj ćiše, jandźelko!
Kukuhladko zandźelej!
Kaž ty, nihdźe hołbik njej',
Nichtó nima tajkeho.
  Huj, huj, hołbiko,
  Huj, huj, jandźelko,
  Tuj, tuj, tuj, tuj!

* Tutón spěw bu wot K. A. Kocora za 2. spěwanski swjedźeń 1846 komponowany.

Spinkaj, złoty lubuško!
Wokoł' tujki, na tebi
Směwaju so jandźelki,
Nihdźe njejsu radźišo;
Huj, huj atd.

Spinkaj, kurko najlubše!
Kwětka nihdźe rjeniša,
Dyžli ty, njej' zakćěła,
Nichtó nima tajkeje;
Huj, huj atd.

Spinkaj, žatko małuške!
K lětu šćipaš róžičku,
Hdźež tam mižko trawičku,
Hrajkać budźeš sylniše;
Huj, huj atd.

Spi a rosć nam, jandźelko!
Lětka bórzy zaleća,
Kaž pod njebjom mróčałka,
W dwacetym b'dźe hinašo;
Huj, huj atd. (Wokoło 1845.)

Žarowanje.*

(Druhi wěnc serbskich spěwow, str. 12.)

Hilžička spěwa sej płačite hłosy;
Štoha ći, dźěćo wjesołe, je?

* Tutón spěw bu wot K. A. Kocora za 2. spěwanski swjedźeń 1846 komponowany. (Hłós hl. Tow. Spěwnik, str. 62.)

Ach, hdźe je mój rjany dźeń,
Hdźe mój luby nawoženń?
Lubeho běłeho
Do kašća hotuja.

Čorna so drasći tam Hilžička płačo,
Wodźewa rub so žarowanski;
Jasne wóčko hasło je,
Kiž so na nju směwaše;
Z trawnikom, z dornikom
Jenički kryty spi.

Hilžički sylzy row zeleny krjepja,
Fijałki lute zakćěja z nich;
Módre njezapomnički
Směwaju so mjez nimi.
Hilžička zrudnuška
Na rowje spěwaše:

Ach, zo bych za nim ja ćahnyła skerje,
Nětk mi tu zemja pusćina je;
Wzmi mje sobu za tobu
K rjanom' raju Božemu;
Bych so tam rjeniša
Njewjesta błyšćiła!

(Wokoło 1845.)

Moje wjesela.*

(Druhi wěnc serbskich spěwow, str. 15.)

Hdźež so módrja, zelenja
Naše hory, hajnišća,
Hdźež mje strowja zetkujo
W znatym słowje krajenjo:
Tam su moje wjesela,
Tam mje ćehnje, tam chcu ja.

Hdźež tam zwony na cyrkwi
Lubje rěča k wutrobi,
Do wsy hlada z wječorka
Pozłoćena cyrkwička:
Tam su moje wjesela,
Tam, tam dźe mi myslička.

Hdźež tam rěka pluskoce
Přez te hona domowne,
Hdźež do hatka, do rěčki
Swěća jasne hwězdźički:
Tam su moje wjesela,
Tam mje ćehnje, tam chcu ja.

Hdźež tam kwětki pisane
Pyša łuki domjace,
Hdźež tam naše polo je,
Žito so tam zmahuje:
Tam su moje wjesela,
Tam, tam dźe mi myslička.

* K ruskemu hłosej (hl. Tow. Spěwnik, str. 11.)

Hdźež mje wita narodny
Dom a towaŕš zradowny,
Hdźež tam znate holiča
K wěncam rutu šćipaja:
Tam su moje wjesela,
Tam mje ćehnje, tam chcu ja!

(Wokoło 1845.)

Serbska reja.*

(Druhi wěnc serbskich spěwow, str. 19.)

Hdźež ta kwětka wonja,
Tam te pčołki zwonja,
Zlětuja te mjetele;
Hdźež te mysle steja,
Tam te wóčka dźeja,
Nóžka pućik nam'kać wě.

Hdźež so keŕčik šěri,
Šwórčo žołma ćěri,
Syłobik rad zaspěwa;
Hdźež so z winkom klinka,
Pódla rjana Minka,
Tam knjez hólčik přikhad ma.

Hdyž to słónčko hrěje,
Tež so kwětka směje,
Barbne wóčko wotamknje;

* K narodnemu hłosej (hl. Tow. Spěwnik, str. 118).

Lička róžowate,
Ručki lilijate,
To knjez hólčik lubuje.

Ranko słónčko stawa,
Hwěžkuje so trawa
Z rosu złota, slěborna;
Rjeńši pjeršćeń krasny,
Z dejmantami jasny
Holču młodźenc zawdawa.

Ryba hraje w wodźi,
Po dźećelku khodźi
Běła wowcka skačicy;
Hdźež te spěwy klinča,
Truny k reji zynča,
Aj, tam statok wuzwolmy!

(Wokoło 1845.)

Božemje lubej.*

(Tydź. Now. 1846, 48.)

Budź božmje, moja lubčička:
Ja dyrbju ćahnyć,
Wot tebje stanyć,
Na prečki hić.

---

* Tutón spěw bu wot K. A. Kocora komponowany a na spěwanskim swjedźenju 5. oktobra 1849 w Budyšinje spěwany.

Mi zawdaj běłu ručičku:
Ja dyrbju druhdźe,
To žel ći budźe,
Ty njepłakaj.

Ja chcu, ja du na cuzy kraj:
Měj ty so rjenje,
Jeli zo ženje
Wjac' njepřińdu.

Widźiš ty hród tam na horje?
Nimo toh' hroda
Tam běži woda,
Kaž slěborna.

Kaž so ta woda njestaja,
Tak njecham wostać,
A ty mje dostać
Nětk njemóžeš.

Hdyž budźa twoje lubosća
Kaž woda čista,
To dyrbiš wěsta
Ty moja być.

(28.|12. 1845.)

Zbožopřeća staršim k nowemu lětu.

I.

O kak wulka bě ta hnada,
Kiž nas dotal zakhowa,

Duž tež dźensa kóždy žada,
Zo by dale z nami šła,
Zo by wšitkich zwarnowała,
Z nowa nam wšo dobre dała.

Duž tež dźens ja z lětom nowym
Chcu z tej próstwu k Bohu hić:
Wón chcył ze žiwjenjom strowym
Waj', o staršej, zwjeselić,
Wamaj wšitko dobre nadać,
Na Waj' próstwy z hnadu hladać.

Bóh chcył wšemu złemu haćić
Po domje a na polu,
Waju lubosć ke mni płaćić
Ze wšej lubej dobrotu,
Hač mi něhdy přińdu časy,
Zo mój dźak wšo płaći zasy.

II.

Ja, lubaj staršej, postupju
Dźens před Waj' z nowej lubosću,
Hdyž nowe lěto ponowi
Tu lubosć w mojej wutrobi.

Bóh Wamaj strowosć, čerstwosć daj
A zrudźbje k Wamaj wobaraj;
Kaž nowe lěto tudy je,
Njech nowa hnada z Wamaj dźe.

Móc čłowska ničo njemóže,
Duž Bóh njech Waju pomoc je,
Bóh žohnuj z nowym zbožom Was,
Kaž zas' je přišoł nowy čas.

A dokelž Waju lubosć mje
Hač dotal krasnje kubłaše,
Duž při tym lěta spočatku
Mój wutrobny dźak wobnowju.

Tón pak, kiž wšitkich zbóžnik je,
Njech při Was je a wostanje,
Wón žohnuj mje a staršej Waj'
A daj nam wšěm tón zbóžny raj!

III.

Božu hnadu, wjele zboža,
Lubaj staršej najlubšej,
Přeju Wamaj stan'ši z łoža
K nowoh' lěta spočatkej.

Strowosć, čerstwosć, žohnowanje
Na ćěle a na duši
Daj Bóh Wamaj kóžde ranje,
Hač so lěto dokónči.

(1846.)

Lubinski hród.*

(Druhi wěnc serbskich spěwow, str. 6.)

Wěm powěsć staru zastarsku
Wo kralowskim tam hrodźisku
Na Lubinskej tam horje;
A tež wot krala serbskeho
Pod skału zahrjebaneho
Na čornej horje Žmórcu.
Hač woła sokoł Prašiski,
Kral serbski jeho njesłyši,
Wón njeskónčne spi spanje.

'Mu dźije so wo Serbowstwje,
Wo starym rjanym kralestwje
W tak lubym pyšnym sonje;
Wón widźi Serbow bydlišća,
Jich lěsy, rěki, holišća
A pěkne wašnja wótcow,
Swu pychu złotu kralowsku,
Swój lud a Serbow swobodu.
Tu pyšny són so skónči.

A ze rženjom duž wuhlada
Kral staroh' čornoh' rapaka,
Tón rapa wjele trašnje:
Hdyž Sprewja póńdźe přez Lubin,
Na Žmórcu stać b'dźe Budyšin,
B'dźe wěrnosć twój són wěšćić.

* Tutón spěw bu wot K. A. Kocora za 2. spěwanski swjedźeń 1846 komponowany.

A kral bjez sona dale spi,
Hród njewohlada Lubinski,
Hród swojich sylnych wótcow.

Na Jana w nocy dwanaćich
Hród steji w šmrěkach Lubinskich
Pozłotnje błyskotajo;
So wrota same wotewrja,
Na krala nutřkhód čakaja, —
Kral leži w ćmowym Žmórcu.
A sokoł bórzy zawoła,
So hroda błyskot zrozhubja —
Kral nochce nihdy stanyć.

(W februaru 1846.)

Honjeřski spěw.*

(Druhi wěnc serbskich spěwow, str. 21.)

Won, won na hońtwu wjesełu,
Nimrodscy mužojo!
Won, won na holu zelenu
Z tej třělbu na ramjo!
Trara, trara, trara —
Te róžki zaklinča,
A hola wotmołwja:
Trara, trara, trara!

* Tutón spěw bu wot K. A. Kocora za 2. spěwanski swjedźeń 1846 komponowany. (Hłós hl. Tow. Spěwnik, str. 54.)

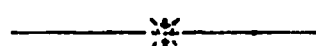
Tam liški, swinje, jeleny*
So z lěhwow zhrabaja,
Tu leća sornik, zajacy
Do smjertnoh' wołoja.
    Hawhaw, hawhaw, hawhaw —
    Te psyki šćowkaja,
    A hola wotmołwja:
    Hawhaw, hawhaw, hawhaw!

Dźiwona dźerži z nami žně
Po lěsu, po polu,
A wołoj rani do smjerće
Tu spěšnu dźiwinu.
    Prispras, rjesras, prispras —
    Te buškwje łuskaja,
    A hola wotmołwja:
    Prispras, rjesras, prispras!

Mi wšitcy khwalće honjeŕstwo
A drastu zelenu;
To kralowske je rjemjesło:
Duž pójće na hońtwu!
    Halo, haho, halo —
    Hač doł a hory rža,
    A hola wotmołwja:
    Halo, haho, halo!

(W februaru 1846.)

* W holanskej parěči za: jelenje.

Jednota.*

(Druhi wěnc serbskich spěwow, str. 3.)

Rosćće tučne palmy měra,
Zemi serbskej dajće škity,
Zo so bratska haji swěra
A duch dobry, płomjenity.
Lubosć njesmě hinyć mutna,
Slěborne su naše rěki,
Zelene su khójny, šmrěki.
Duž tak serbski:
  Lubujmy so, hladajmy so,
  Bratrujmy so, njehańmy so,
  Lubujmy, hladajmy so,
  Potom bratrujmy so.
Hamjeń, daj to, miły Wótče,
Njezapomń na nas,
Na swój serbski lud,
Knježe Božo w njebjesach!

Dóńž so njepowróći zemja,
Sakska ruta njech njezwjadnje,
Dóńž so njebjesa njezlemja,
Pruski worjoł njech njespadnje;
A štóž z prawdu derje měni,
Štóž so serbskoh' mjena přima,
Woběmaj njech sława! hrima,
A tak wšitcy:

* K znatemu husitskemu hłosej (hl. Tow. Spěwnik, str. 5)

Lubujmy so, hladajmy so,
Bratrujmy so, njehańmy so,
Lubujmy, hladajmy so,
Potom bratrujmy so.
Hamjeń, daj to, miły Wótče,
Njezapomń na nas,
Na swój serbski lud,
Knježe Božo w njebjesach! (1846.)

Štyri róže.*

(Druhi wěnc serbskich spěwow, str. 8.)

So bratřa k blidu sydajće,
Hłós dobry ze mnu zanjesće!
We žiłach z mocu młodźenskej
Nam zlóštna hišće žołmi krej,
Duž złota róža wjesela
Budź k našom' wěncu šćipana.
Róže so šćipaja,
Prjedy hač wukćěja;
Spěw budź nam prěnja róžička
Do wěnca našoh' wjesela.

Za swobodnosć mi sapajće,
Ta duchej prawe słónco je!
So wić a sukać, pokhileć,
So sliny ližo pokorjeć —

* Tutón spěw bu wot K. A. Kocora za 2. spěwanski swjedźeń 1846 komponowany.

To wostajmy tym bitym psam
A mjehkim kupnym wotročkam.
 Swoboda złoćana,·
 Lilija krasniša!
 To budź nam druha róžička
 Do wěnca našoh' wjesela.

Kraj wótcny, mjeno serbowske,
To króna wšitkich krónow je!
Tyranow zub njech zakřipja,
Njech błyski skały šćěpaja:
Tu krónu chcemy lubować
A krej a kubło za nju dać.
 Lubosć ta wótčinska
 Hori so sylniša:
 To budź nam třeća róžička
 We wěncu našoh' wjesela.

A lubosći a přećelstwu
A krutom' duchej dobremu
Tež karan, bratřa, pozběhńće
A swjatym čućam woprujće!
Štóž zaniči te płomjenja,
Tón žadławc budź nam z daloka.
 Lubosć a přećelstwo
 Kćěwanja wěčneho:
 To budź nam štwórta róžička
 We wěncu našoh' wjesela! (1846.)

Spěwarjo putnicy.*

(Druhi wěnc serbskich spěwow, str. 24.)

Spěwarjo, krej radosćiwa,
Krasnje pućuja,
Něma dróha klinči žiwa,
Hona posł'chaja.

Spěwy zwjeseluja,
Ćežu polóža,
Nohu pospěchuja,
Pućik porjeńša.

Njestrachuj so próšna noha
Tamle zańć do korčmički,
Ći ničo njeb'dźe, tupka wboha,
Hólcy, mamy sadźaki?

Wo pjenjez so njestaramy,
To nam hłowu njełamje,
Hdyž korčmarjej praj'** zaspěwamy,
Smužkow skerje zabudźe.

Spěwy přeważuja
Złoto, slěboro,
Spěwam wotamkuja
Wšitke duše so.

* Tutón spěw bu wot K. A. Kocora za 2. spěwanski swjedźeń 1846 komponowany.

** Parěčnje za: prawje.

Słónčko krasne! wóčko jasne
Druhdy zandźelej,
Zacpij smalić, ličko palić
Z pruhu žehliwej.

Ćmowy haj a lěsy haća
Pruhu palatu,
Klinčo, brinčo, z khłódkom płaća
Rjanu pěsničku.

Kak hdyž chcedźa padać
Wody njebjeske?
Aj, to zamysł mamy hladać
Durje korčmaŕske.

Hory tež nam steja
Z potom z napřeća!
Aj, ćim lóže dźeja
Nóžki do doła.

Hdźež ta prawa radosć knježi,
Tam wšak wšitko derje dźe,
Samo čert tam z měrom leži
A so njehibje.

Na kłobuk kwětku natyknjemy,
Pře wšě hory z lohka dźemy,
Wjedra hněw tež přewinjemy,
Lubosć z nami dźe.

Tra la, la, la, la, la, la, la,
Najrjeńše holiča
Rad wšudźe porjedźa
Nam piwa, winka dosć! (1846.)

Khude pacholo.*

Kóždy keŕčik, wobnožka
Statok je za ptačika;
Khude sym ja pacholo,
Njewěsće mi bydleńčko?
Wotamkń, holčo, wutrobu
K statokej mi słódkemu!

Ptačik khudy na hałzy
Žórli wšak hłós troštniwy;
Chceš mje zacpić, holičo,
Zo sym khude pacholo?
Myslička je zradowna,
Sprawna moja wutroba.

W hajku, w lěsku, pod lisćom
Hnězdźi ptačik spokojom,
Z runjećom so towaŕši
Bohaty na lubosći;
Moje złoto, slěboro
W twojim wóčku błyšći so.

---

* Tuta pěseń je wobšěrny variant sola w „Serbskim kwasu“ 2. dźělba čo. 15 (hl. zwjazk II, str. 186).

Ptačik leći daloko,
Słónčko swěći šěroko —
Hdźež ja přińdu, přebywam,
Nihdźe statok njenam'kam:
  Tebi k stronje, holička,*
  Moje zbože statok ma!

(W oktobru 1846.)

* 2. recens.: Wodnjo khlěb sej zasłužu,
W nocy měr mam pod hłowu.

Honjeŕski spěw.*

(Pjaty wěnc serbskich spěwow, str. 22.)

Po polu, po zelenej holi
Knjez hajnik khodźenje ma,
Po horach, po hłubokim doli
Wón třěla, kaž jemu so zda.
  Wón zaspěwa: lalala la —
  A kralowske radosće ma.

Do słónca, do swětłeho ranja
Knjez hajnik z pjerja so ma,
Haj prjedy, hač z lěnjeho spanja
So tysacy wukhramosća.
  Wón zaspěwa: lalala la —
  A kralowske radosće ma.

* Tutón spěw bu wot K. A. Kocora za serbski spěwanski swjedźeń 5. oktobra 1849 w Budyšinje komponowany a wot E. Pjekarja do němskeho (Fünfter Kranz, s. 19) přełoženy.

Štož prysnje, to žiwjenje zhubi
A pjenjez do móšnje dźe,
Trjech dobry a hońtwa so lubi,
Knjez hajnik muž widźeny je.
Wón zaspěwa: lalala la —
A kralowske radosće ma.

So wóčko haj někotre krasne
Na hajńka posměwkuje,
Wón znaje wšě hwězdźički jasne
A na hońtwu nimo tam dźe.
Wón zaspěwa: lalala la —
A kralowske wjesele ma.

(23./11. 1846.)

Žnjeński spěw.*

(Tydź. Now. 1847, 17.)

Dźewjaty dźeń lipa kće,
Žnjeńcy, kosu klepajće!
Swjaty Jano,
Róžow nano,
Štož ty kwětkow wostaji,
Pyš mi žnjeńcow kłobuki.

Žnjeńcy! z kosu na ramjo,
Do pola won spěwajo!

* Tutón spěw bu wot Zejlerja z počahom na „Žně“ (hl. zwjazk II, str. 93) pěsnjeny, ale potom do nich njepřiwzaty. Spěw je tež komponowany wot K. A. Kocora (hłós hl. Tow. Spěwnik, str. 32).

Žnjeńcaŕ znaty,
Jakub swjaty,
Z pruhow słónčnych přiwoła:
Syčće Bože bohatstwa!

Kosa brinči, zašćerči,
Ćežke stwjelco położi.
Tajke klinki,
Lube zynki
Klinča krasnje po polu,
Kaž nam zwony njedźelu.

Wěnc też wijće, žnjeńcaŕki,
K česći žnjow najpyšniši;
Pozłoćenje,
Zybolenje
Mjeze kłosy zaplećće,
Zwjazk njech židźenišćo je.

Je snop potom na přatři,
Truna, pišćel wocući;
Zradowanja,
Dźakowanja
Napjelnja wšě wutroby,
Snopy, přatr a komory.

(W novembru 1846.)

Wjesoła rejka.*

Hłós: Hdźež ta kwětka wonja.

Hdźež so piwko trubi,
Tam so hólcam lubi,
Tam so synu rady — juch!
    Hdźež so z winkom klinka,
    Pódla rjana Minka,
    Tam su wšě jich žady — juch!

W wóčku pruhi jasne,
Płomjo njewuhasne,
W ličkach róže kćějo — aj!
    Tajke holčo rodźa,
    Za tajkej so młodźa,
    Tajku bjeru smějo — aj!

Město škličkow, łžičkow
Jeno wjele spičkow**,
To by přeco było — jo!
    Kubleško bjez dołha
    Přeco měć tež móhła,
    Tež to by mi tyło — jo!

Na přidawku dušna,
Lepa, mudra, wušna:
Była moja radosć — hi!
    Tajke holčo rodźu,
    Za tajkejle khodźu,
    Za tajkej mam žadosć — hi! (1846.)

* Tutón spěw bu wot Zejlerja z počahom na pěseń „Serbski kwas“ (hl. zwjazk II, str. 167) pěsnjeny, ale potom do njeje njepřiwzaty.

** T. j. cankow.

Rak a čłowjek.

Hlaj, rak je zwěrjo wodowe,
Tak rjepuchate zatrašne,
Kaž skoro nihdźe žane;
Štóž tajkich pawkow pojědł je,
Tón trašnu łačnosć začuje
A pije wjac', hač khmane.

Haj, raki to su waki,
Kiž wodu žlokaja;
Hdy bychu piwko pili,
To bychu dołha měli
Tak tołsće, jako ja.

Haj, raki to su waki,
Kiž toča do brjoha;
Hdy bychu butru měli,
To njebychu so drěli
Ze skórčičku, kaž ja. (1846.)

Młóckowski spěw.

(Tydź. Now. 1847, 9.)

Hdyž počina pod keřkom rosći tam hrib,
Dha zašćerča we bróžni cypički: klip,
Klip, klap, klip,
Klipy, klapy, klipy,
Klipy, klapy, klipy,
Klip, klap, klip! buch!

Hdyž zhubjuje lisće we haju tam buk,
Dha klinči we bróžni tak cypičkow puk:
Pik, pak, puk,
Piky, paky, puky,
Piky, paky, puky,
Pik, pak, puk! buch!

Hdyž wrobel so přimołwja: „Bur mój wujk je!“
Dha stwjelco pod cypami zašćerkuje —
Šćer, dwer, šćer,
Šćery, dwery, šćery,
Šćery, dwery, šćery,
Šćer, dwer, šćer! buch!

Kak rjany je burej tón bróžnjacy zuk,
Hdyž cypički ronja tam kłósku a truk:
Puk, pak, puk,
Puky, paky, puky,
Puky, paky, puky,
Puk, pak, puk! buch! (28.|12. 1846.)

Naléće a ptački.*

(Tydź. Now. 1847, 23.)

Što to hwizda, woła, spěwa,
Što to šćerči, fifoli,
Hdyž so jasne njebjo směwa
A dych ćehnje nalětni?

* Spěw ma hłós wot kantora Wolfa z Budyšina; přir. „Spěwy za pěkne dźěći“, II.

W haju, hatach, polu, holi
Zraduje so ptačina,
Swobodnosći, swojej woli
Po ćěsnosćach zawyska.

Posylń, nalěćo, mje k wěri,
K nowej mocy, lubosći;
Twoja rjanosć njech mje ćěri
Khwalić Boha z ptačkami! (1847.)

Wobkedźba holičam.*

(Tydź. Now. 1847, 36.)

Roztał, zašoł běły sněh,
Kiž nam zemju wodźeł bě;
Ha što wón tu po sebi
Ludźom rjane wostaji?
  Brjóžki ruto-zelene,
  Młode pupki róžowe.

Zašoł, wušoł hólčik je,
Kiž tu holčku lub'waše;
Ha što tón tu po sebi
Holču rjane wostaji?
  Lute krasne slubjenja,
  Njebudźa-li mjerzanja.

* Tutón spěw chcyše Zejleŕ při předźěłanju „Serbskeho kwasa" (hl. zwjazk II, str. 167 sl.) jako solo do njeho zaplesć, je pak jón skónčnje wuwostajił.

Kćenja běłe, čeŕwjene
A tež pupki róžowe —
Nihdy wšě so njeradźa,
Njeznaješ to, holička?
    Pacholo najswěrniše
    Kusčičk falšne přeco je!

(W januaru 1847.)

Přikhad ptačkow w nalěću.*

(Tydź. Now. 1847, 87.)

Pře wšě hona, haje,
Wulke, małe kraje,
Hdźež so hałzy šěrja,
Pola stwjelco ćěrja:
Tam so k bydłu maju,
Tam tež zaspěwaju
Z nalěćom tu ptačata.

Škowrončk, pólnik prěni,
So zmuži zahe
Na brózdy nahe;
Tež snadny kóšt
Da jemu lóšt,
A bórzy hrónčko gěrluje.

Fijom, fi, fi! wita štom
Škórc w čornej sukni swětłej,

* Tuta pěseń je wobšěrny variant prěnjeho chora lyriskeje pěsnje „Nalěće“ (hl. zwjazk II, str. 9 sl.).

Z nowa wobćehnje swój dom
A swjeći dobyće.

Zwjeselnosćow žórleško,
O swobodnosć a nalěćo,
We waju pruhach miłych
Lóšt, móc a lubosć womłodźa!

Mróčel słónčko zastupa,
A wětřik přeco njemajka!
Duž ty widličkata
W dworje huslowata
Hladaj so 'šće łastojčka.

Zyba kruće wěri,
Spěwa w dobrym měri
Na pupkatej hałozy.
Ćmi so abo swita,
Na ladach kibita
Stražu lěta wołajcy.

Syłobik tež přileći,
Fifolak najrjeniši;
Kajki žadny hósć,
Jemu žana złósć
Nihdy so stać njedyrbi!

Hladaj tu a posł'chaj tam,
Dźi za huna, dźi do lěsa —
Z radosću swój hłós
Hwizda čorny kós,
Dobry ćichim husćinam.

Sknadź tón knjez
Z hordom wjes
Spušćił je a burski dwór.
„Słódki khlěb,
Złota škla“,
Spěwa wón, „je swoboda.“

Štom a kwětka kćěje,
Rjany wěnc je kraj,
Kak so wšitko směje,
Kaž sam Boži raj!

Pój do žitow pocpula,
Njech jim krupy ješkodźa.
Starosćiwe myslički
Zaspěwajće šěrački!

Kajka radosć, kajki čas!
Spěwy rža, kaž serbski kwas.
Witaj, witaj młode nalěćo!
Witajće spěwarjo! (1847.)

Serbske holičo.*

(Tydź. Now. 1847, 91.)

Holička serbowska,
Kwětka ty młódniwa,
Přećelnosć, njewinosć krasni će,
Z lubosću wóčko će wuhladnje!

* Tutón spěw, kiž měješe z woprědka započožne solo w 3. dźělbje „Serbskeho kwasa“ srjedź 8. a 9. krucha (hl. zwjazk II, str. 199) być, je wot K. A. Kocora komponowany. (Hłós hl. Tow. Spěwnik, str. 70.)

Róžička lubozna,
Holička serbowska,
Sława ći!

Holička serbowska,
Pčołka ty sprócniwa,
Podobnosć ponižnej' fijałki —
Myslička tebi so přikhili!
Fijałka ponižna,
Holička serbowska,
Sława ći!

Holička serbowska,
Swěrna ty tujawka,
Hwěžki so zabłyšća do žołmy,
Twoje mi znamjo do wutroby!
Tujawka, jandźelko,
Serbowske holičo,
Sława ći! (1847.)

Smilnosć.

(Tydź. Now. 1847, 92.)

Přišoł prošeř pod wokno,
Wo kus khlěba prošeše;
Na njeho pak dźěćatko
„Wobradź Bóh!“ won wołaše.

Duž tam swoje dźěćatko
Njesmilne nan swarješe:

Khlěba kusk za khudeho
Nam we włóžach narosće.

„Dźens naš wšědny khlěb daj nam!“
Tež my Boha prosymy;
Duž tym bědnym prošerjam
Bože dary wudźělmy.

Na to wozny* dźěćatko
Skibku khlěba wotkranu:
„Na, maš! wbohi prošerjo;
My 'šće mamy pokrutu.“

(W juniju 1847.)

* Dialektiscy za: wza.

Njetrěbna starosć.

(Tydź. Now. 1847, 144.)

Hłós: Štoha ći naši tež dźěłaja.

„Hałoza, lisćičko zelene,
Podaj mi jabłučko čeŕwjene,
Jabłučko žołte a čeŕwjene.“

Hałoza, lisćičko hnuwa so,
Dele so kuliło jabłučko,
Jabłučko rjane, kaž holičo.

Holičo jabłučko spopadźe,
Pěknemu hólčikej dawaše;
Woběmaj ličko so barbješe.

Na hał'zy ptačik tam spěwaše,
Šelma tón mały so směwaše,
Šelma tón mały tak zynčeše:

„Najlěpje sama přec' nam'kała
Pućik a sćežku je wodźička,
Holičo k jabłučkej pachoła!“

(9.|8. 1847.)

Nazyma.*

(Tydź. Now. 1847, 152.)

So złoći hižo nazymnje
Na płodach bohate!
Duž wocuć khwalba, wjesele
A čuće dźakowne.

Hlaj, kak so błyšći zahroda
Ze sadom ličkatym,
Ta hał'za z płodom zhibnjena
„Pój!“ woła, „pój, tu sym!“

Tež worjech, bóz, pjeńk winowy
Štož móža přinjesu,
Lěs dawa hriby, jahody,
Hat słódnu rybičku.

Přatr, pinca, łubja poj'daja,
Što pola darjachu,
Kaž całta běrny zesłodźa —
Khlěb khudych ludźi su.

* Podobny spěw po započatku namaka so w zwjazku II, str. 126.

Njech khwali rjane nalěće,
Štóž kwětku lubo ma,
My pozběhajmy nazymnje,
Kiž płód na blido da! (9.|8. 1847.)

Brězyčka přede wsu.*

(Tydź. Now. 1847, 196.)

Pod bělej brězyčku
Na hórcy přede wsu
Tam smój dobru nóc sej dałoj,
Pjeršćeń jasny přeměnjałoj;
Ta běła brězyčka
Je sobu zdychnyła.

Pod bělej brězyčku
Na hórcy přede wsu
Je wón poručił mje Bohu
A je ćahnył prečku dróhu;
Ta běła brězyčka
Je ze mnu płakała.

Pod běłu brězyčku
Najradšo nětko du,
Stajnje wutroba z njej ryči,
Kóždy lisćik trošt mi syči;
Ta běła brězyčka
Je moja troštarka.

* Tutón spěw bu wot K. A. Kocora za spěwanski swjedźeń 5. okt. 1849 w Budyšinje komponowany (hłós hl. Tow. Spěwnik, str. 57) a wot E. Pjekarja do němskeho (Fünfter Kranz, s. 12) přełoženy.

Pod bĕłu brĕzyčku
Najradšo nĕtko du,
Pod njej zamknyć wóčko žadam,
Jeli zas' joh' njewohladam;
Ta bĕła brĕzyčka
Mój row njech přikrywa! (9.|11. 1847.)

Wotmysl.

Dyrbi so wuknyć na swĕći,
Kaž kąza žiwjenje:
Duž nawukńmy być zradowni
A přemóc tyšnosće;
Štó wĕ, kak bórzy ronja
So sylzy po licu —
Štó wĕ, kak bórzy zwonja
Nam zwony k swjatoku.

Dyrbi so w swĕće brĕmjo njesć,
Kaž wotsudźene je:
Duž nawukńmy jo mužscy njesć,
Kaž ramjo ryćeřske;
Hlaj, polóžny dźeń swita,*
Te palmy blizko su,
A słódke myto wita
Tych sylnych na kóncu.

* 2. recens.: Po ćmĕ a nocy swita
Dźeń jasny, róžowy,
A słódke myto wita
Tych sylnych po prócy.

Dyrbi nas ćežić staroba
Na mučnym kiješku:
Duž wobkhowajmy do rowa
Sej mysl młodźensku;
　　Tu lubosć wěčnje młodu*
　　Khód lětow njezlemi,
　　A Acherontsku wodu
　　Duch lóštnje přeleći.

Dyrbi nam w swěće zbože kćěć
W tej krótkej hospodźi:
Duž nawukńmy so lubo měć
We swěrnej lubosći;
　　Tak čeŕpajmy a pijmy
　　Te žórła njewiny
　　A wěncy sebi wijmy
　　Z njesmjertnej' zasłužby!

(18.|12. 1847.)

* 2. recens.: Přez płomjo mysl młodu.

Čehodla nic?*

(Tydź. Now. 1848, 12.)

Jasne słónčko pruhi sćele
Z wóčkom khrobłym na zemju,
Swětłe hwěžki z njebja dele
Na cyły swět hladaju:

* Tutón spěw bu wot K. A. Kocora komponowany (hłós hl. Tow. Spěwnik, str. 72).

Prajće, ludźo, čehodla
Njesměł kuknyć ja ji do wóčka,
Tej rjanej holičcy?

Róže za wšě wóčka kćěja
Na łucy a zahrodźi,
Módre njebjesa so směja
Do nich w lutej lubosći:
Prajće, ludźo, čehodla
Njesměł hladać ja ji na lička,
Tej rjanej holičcy?

Žołma z brjohom šwórčo ryči,
Wětřik šuči z lisćičkom,
Polej stwjelco hrajo syči,
Hałžka šepce ze štomom:
Prajće, ludźo, čehodla
Njesměł popowjedać słowčička
Z tej rjanej holičku?

Měsačk zemju přewodźuje,
Zemja wokoł' słónca dźe,
Wšudźe wšo so towařšuje,
Hdźež tež wóčko pohladnje:
Prajće, ludźo, čehodla
Njesměł stupić kročel pućika
Z tej rjanej holičku?

[Zły swět nihdy nima měra,
Wšitko na złósć wobroća,

Njewinosć a swjata swěra
Su jom' cuze začuća:
  Prajće, ludźo, čehodla
  Čłowjek na swět hišće posłucha
  Z toh' raja wuhnaty?]

(22.|12. 1847 a kóno w l. 1857.)

Přaza a žeńtwa.

(Tydź. Now. 1848, 20.)

Hłós: Dobry wječor, maćeřka.

Wjerće! wjerće! kolesko,
Rjana přelča* spěchuj so;
  Holadra, hopsasa —
  Kajka je to bórčeńca!

Wjacy předźeš pišćelow,
Wjacy maš ty bjerjerjow;
  Holadra, hopsasa atd.

Cybaš kudźel čisćišu,
Bohatši je na puću;
  Holadra, hopsasa atd.

Ćeńšu nitku napředźeš,
Šwižnišeho dostanješ;
  Holadra, hopsasa atd.

Kedźbuj, zo so nješkowri,
To budźe ćim pěkniši;
  Holadra, hopsasa atd.

---

* To je: předliča.

Hładša nić so zyboli,
Rjeńši budźe mjez woči;
Holadra, hopsasa atd.

Twjerdšu nitku nawiwaš,
Swěrnišeho namakaš;
Holadra, hopsasa atd.

Dlěšu nitku sćahuješ,
Zróstnišeho wuzwoleš;*
Holadra, hopsasa atd.

Rjeńše motaš předźeno,
Rjeńše jeho wašničko;
Holadra, hopsasa atd.

Wjacy štukow namotaš,
Bohatša so wudawaš;
Holadra, hopsasa atd.

Spěšnišo du koleska,
Zaže braška zakłapa;
Holadra, hopsasa atd.

Wjerć mi wjerć to kolesko,
Rjana přelča spěchuj so;
Holadra, hopsasa —
Kajka je to bórčeńca!

(14.|1. 1848.)

* Variant: Wjacy wozow powjezeš.

Swjateje Marine sylzy.*

(Tydź. Now. 1848, 87.)

Marija pod křižom tyšniwe
Sylzy je roniła błyšćate,
Z kóždeje róžička lubozna
Pod jeje nohu je zakćěła;
Prěnje te róžički běłe
Dla njewiny syna su kćěłe.
    Běła ty zahroda róžowa,
    Błyšćo tam na horje Golgatha,
    Podaj mi jenu tu róžičku,
    Tyknyć ju sebi na wutrobu;
    Tebi, o róžička běła,
    So poswjeća wutroba cyła.

Druhi splah róžow so pozběha
Pod křižom z młódneho trawnika,
Rjeńši hač raniše zerja je,
Šarlat a purpur so khowaše;
Sapata lubosć jón jasni,
W krejčeŕwjenym błyšću so krasni.
    Čeŕwjena zahroda róžowa,
    Błyšćo tam na horje Golgatha,
    Podaj mi jenu tu róžičku,
    Z Božej' krwju lubosće barbjenu.
    Wutroba za tobu hlada,
    O róža, a nosyć će žada.

* Tutón spěw bu wot K. A. Kocora za spěwanski swjedźeń w Smječkecach (18. junija 1848) komponowany (hlós hl. Tow. Spěwnik, str. 136).

Třeće tam róže so zybola,
Módrinu njebjesku přewyša,
Z wóčka jim miłosć a přećelstwo
Rjenje a luboznje smĕwa so;
Maćeŕna lubosć a swĕra
Do barby jich módrej so čĕra.
Módra ty zahroda róžowa,
Błyšćo tam na horje Golgatha,
Podaj mi jenu tu róžičku,
Tyknyć ju sebi na wutrobu.
Róžička, módrinka luba,
Wzmi cyle mje do twojoh' sluba!

(W febr. 1848.)

Towaŕšny spĕw.

(Tydź. Now. 1848, 131.)

Spĕw towaŕšny a wutrobny
So dušam sprawnym lubi,
Spĕw přećel je, dyž česćimy
Jón w našim bratskim slubi;
Haj, wĕrje, swĕrje, sprawnosći,
Hdźež tež swój trón sej załoži,
Tej płać najprĕńša sława.

Štóž wotewri ert rĕčniwy
Za swobodnosć a wĕrnosć,
Štóž njezaprje lud narodny
A jemu skhowa swĕrnosć:
Tym dale palmy łamamy,
Jich mjenu karan swjećimy,
Tych krónuj stajna sława.

Tež tebi, krajo wótcowski,
Ty rjany, luby, sprawny,
Nam wutroba so wotewri
A přeje kćěw ći sławny,
Tež tebi, k twojim kryćiznam,
Hač k Božim hwězdnym njebjesam,
Klinč z połnej' duše sława.

A dokelž lubosć, přećelstwo
Swět porno rajej stwari
A do žiwjenja wšědneho
Kćěw njezachodny dari:
Duž tež tym, kiž do žiwjenja
Wěnc njebjeski nam plećeja,
Klinč zdobnje luba sława.

A kotrymž słónco hasnyło
A mučnych trawnik kryje,
A wusywa jich swěrneho
Płód naša ruka žněje:
Tež tym we dźaknej lubosći
Do ćicheje jich komorki
Njech klinči naša sława!

[Ćerń róže znaty bratřik je,
Jej' same hałžki płodźa;
Swój přichod nichtó njeznaje,
Nas hwězdy wšelko wodźa.
Duž k zbožu rjanoh' přichoda
A sprawnosći bjez wopluska
Klinč z jenym ertom sława!]

(17.|3. 1848.)

Bosćijowe nócne mjerzanje
abo
Stražowanje sadu a wjesni hólcy.

(Tydź. Now. 1848, 139.)

A. Spěw wjesnych hólcow.

Ta nóc, ta nóc tak ćišinko
Swój měr nam poskića,
Wšo spi, je mučne k měrej šło,
Spěw naš pak wocuća;
Swětłe hwězdy, módre njebjesa
Z miłym wóčkom k zemi hladaja,
Jasny wodźeŕ hwězdam prjedy dźe,
Rozswětluje hona njebjeske.

Naš spěw, naš spěw nas zwjeseli,
A zynk nóc roznjese;
Štó wě čas nam'kać rjeniši
Za duše nuterne?
Stražnik spěwa, wjesku překhodźa,
Złóstnych ludźi rukam wobara,
Bóh pak wróća strach a njezbože,
Jeho khwala naše kěrluše.

Jow hatk, o hlaj, kak jasnu jstwu
Je skićił hwězdźičkam,
Tu kić, tam sad při měsačku
So błyšći k njebjesam.
Złote płody, wy so krasniće,
Kóždy štomik połny darow je,
Sy ty zemja takle bohata —
Što b'dźa dawać hakle njebjesa?

O nóc, twój spěw a swětlina,
Twój měr tak rjany je;
Hdźe je, hdźe je ta zahroda,
Kiž porno hwězdam kće?
  Lěnik přespi nócne rjanosće,
  Skupy česći złota błyšćenje;
  Hwězdny wječor křewi wutrobu,
  Wjedźe k Bohu mysl čućiwu! —

B. Bosćijowy spěw za płotom w zahrodźe.

Aha, aha! ja słyšu žno,
Mój sad wam w hłowje tči.
Haj, haj! to by so hodźiło,
Wšo byšće zedrěli.
  Slowki, krušwy, knjejske jabłuka
  Lětsa huste přez płót wisaja;
  Měsačk swěći — pěknje widźeć je,
  Tajku składnosć wy sej zhladaće.

Bij djas, bij djas! ja młóću was,
Hač rjap wam ropoce.
Nó nó, ja chcu wam tyknyć pras,
Wy wjelki šijate.
  Sedma kaznja, twoje hrimanja
  Tajkich khadlow nihdy njestróža;
  Njej' to dušu w našich časach zlě?
  Něhdy njebě tajke łaženje.

Tu maš, tu maš! přec' bliže du,
Haj, ja was roztorham.
Hola! što je? ja zawinu
Wam šiju hawronam.
To so wěri, waše wšitko je,
Kóždy wohryzk wšudźe pytnjeće,
Hišće spěwa banda zežrana;
Jastwo, hela budźe waša mzda!

Ce ce, ce ce! ja pušću psa,
Hač dom so nimaće;
Oho, ja mam tež wotročka,
Wón z flintu hnydom dźe.
Krasne kusy, su to paćerje,
Njej' was hańba prosće do šije?
Puknyć móhł so z hněwom na blaku,
Maš-li holcu abo zahrodu!

(W měrcu 1848.)

NB. Zejleŕ je po rukopisu tutón spěw tak pěsnił, so stajnje na rjadk spěwa A rjadk spěwa B slěduje, štož je jara komiske, po tajkim: A 1 — B 1, A 2 — B 2, A 3 — B 3 atd.

Słónco, swoboda.

(Tydź. Now. 1848, 211.)

„Słónco, słónco chcu ja měć!“
Woła słónčna róža,
„Kak ja dyrbju rosć a kćěć,
Kaž to róže móža?“
Prawje maš, o róžica,
Sy tež k temu stworjena.

A ty ducho čłowjeski,
Na čo leći tebi?
Njejsy róžam k runosći,
Praj, što přeješ sebi?
Ja će słyšu zašumić
A mi wótře wotmołwić:

„Swobodu, mi swobodu
Město słónca dajće,
Puta, spřah a robotu
Z razom rozłamajće;
Štož je z Boha rodźene,
Dyrbi tež być swobodne!“

(22.|7. 1848.)

Lubosć a njewinosć.

(Tydź. Now. 1848, 337.)

Kak rjany to pućik a žiwjenje je,
Hdźež lubosći njewinosć po boku dźe!
Tam lóžcy so khodźi
A wjesele słodźi,
A jednota twari a žohnuje dom,
A rjeńšo tam zakćěwa kwětka a štom.

Kak rjany to pućik a žiwjenje je,
Hdźež lubosći njewinosć po boku dźe!
Tam Eden so jasni
A hišće so krasni,
Tam žiwjenja zahroda kćějata je,
A njebjo so błyšći ćim luboznišo.

Kak rjany to pućik a žiwjenje je,
Hdźež lubosći njewinosć po boku dźe!
Tam jazyk sam spěwa,
A wóčko so směwa,
A sćerpnosć a spokojnosć sydło tam ma,
A próca a dźěło je rukomaj hra.

Kak rjany to pućik a žiwjenje je,
Hdźež lubosći njewinosć po boku dźe!
Duž zwolmy tu khodźić
A z nimaj so wodźić,
Tak zbože naš přebytk je wěncowało,
A jandźeljo z njebjes k nam towařša so.

(4.|10. 1848.)

Serbske barby.

(Tydź. Now. 1848, 289.)

Hłós: Naše Serbstwo z procha stawa.

Bratřa, dajće město spěwej,
Sława! barbje wyskajće,
Módrej, čeŕwjenej a běłej,
Kajkuž Serbstwo lubuje;
Twjerdźizna njebjeska
Sama k njej so póznawa.

Firmament so módri krasny
W fijałkowej módrini,
Jeho barba njewuhasny
Přećelow slub poswjeći;
Přećelstwo, bratrowstwo
W našej barbje hordźi so.

Młody dźeń, hdyž ranje swita
Z róžowatej kročelu,
Z našej barbu zemju wita
Z lubosću we wobliču;
Lubosća wuznawa
Naša barba čeŕwjena.

Běłu drastu njewinosće
Jasny dźeń so wobleka,
Z běłych liljow khwalba rosće
Twojej barbje, Łužica!
Njewina wuzwola
Twoju barbu, Łužica!

Módra, čeŕwjena a běła,
Haj, to krasna barba je;
Komuž wutroba so zhrěła
Za čuća je wótčinske:
Zawyskaj, zaklinkaj,
Sława serbskej barbje praj!

(20.|10. 1848.)

Dompuć.

(Kuć. Jutrn. 1850, 232.)

Hłós: Steh' ich in finstrer Mitternacht.

Hdyž wječor pozdźe domoj du
A hwězdy jasne wuhladnu,
Ja rjeknu: Kajke dejmanty
We krónje serbskej' Łužicy!

Duž myslička so pozběha,
We wutrobje hłós zawoła:
Tón, kiž te hwězdy stajił je,
Twój škit, o krajo, wostanje.

A swěći měsačk slěborny
Mi domoj k mojej komorcy,
Ja spomnju swojich přećelow,
Jich swěry a jich lubosćow.

A ćahnu nimo mróčałki,
A šumi rěka po doli,
Ja myslu: Jědźće božemje;
Swój pućik kóždy lubuje.

Kaž rózno, tak tež hromadu
Wšě puće, dróhi w swěće du,
Z tym troštom chcemy pućować
A rjanu dobru nóc sej dać!

(26.|10. 1848.)

Žiwjenje — dróhowanje.

(Tydź. Now. 1850, 114.)

Hłós: Serbska zemja, ja mam ćahnyć.

Žiwjenje je dróhowanje,
Naše lěta mile su;
Wot kolebki hač do rowa
Z kóždym dnjom je dróha nowa
Po šěrokim swěće tu.

Póńdźe k wječoru, k połnocy
Dróha ta, kiž zbože da,
Póńdźe k połdnju abo k ranju —
Maćeřka při kolebanju
Žanemu njej' spěwała.

Tehodla, o dróhowarjo,
Dźeržmy dobre towařstwo;
Přez to puća dalokosće,
Raćiny a wobćežnosće
Přewinu ćim lóže so.

Zawdajmy sej ruku swěrnu,
Lubosć njech nam porno dźe,
Tak so krasnja rjane puće,
Dwójcy słódke zboža čuće
Dróhu našu krónuje.

Rěka něhdy: tu je mjeza,
Poslednja ta hospoda —
To je kóždy derje pobył,
Je też mučny, wón je dobył,
Tak kónc dobry dróha ma!

(3.|11. 1848.)

Moja radosć.

(Zahrodka kwětkojta II, str. 9.)

Do haja, lěsa, na hory
Lóšt mócny ćěri mje,
Tam do ćicheje samoty,
Hdźež wotzynk doma je.

Tam mjehki moch mi přikiwa
A słódne jahody,
A hał'zow třěcha lisćata
Khłódk skići wokřewny.

Kraj wokolny so přesćera,
Hdyž steju na hori,
Kaž rjana płachta pisana,
A wóčko zwjeseli.

Haj, w lěsu, haju, na horach
Tam bydla wjesela,
Tam hnězdźa ptački w hałozach
A rjenje spěwaja.

(8.|11. 1848.)

Pućowanski spěw.

(Tydź. Now. 1849, 377.)

Přez hory, doły, po holi
Mój puć so přewija,
A njejsu wšudźom* róžički,
Kiž wóčko wokřewja:
To mje wšak nikak njemyli,
Mi róže kćěja w wutrobi.

A ćahnu dróhi pusćinske,
A njebjo čorni so,

* Variant: z boka.

Hdyž njewjedro hłós pozběhnje:
Dźi z puća, pacholo!
To mje wšak nikak njemyli,
Ja wěm, zo so zas' wujasni.

A mača mróčel z dešćikom
Mi drastu pućownu,
Je hospoda tež bližši štom,
Kiž kiwa pod třěchu:
To mje wšak nikak njemyli,
Wšak słónčko zaso wusuši.

A dycha zyma wětrojta
A pomha mjećelej,
To spěšny stup mje wohrěwa
A lóštna młoda krej;
Haj, wšo mje nikak njezrudźi,
Ja wěm, zo so zas' woćopli.

Mój kij a moja wjesełosć
To towaŕšej staj dwaj,
Kiž mojich pućow wobćežnosć
Njesć mócnje pomhataj;
Mje ničo nikak njezrudźi,
Mój puć so rjenje doskónči.*

(26.|2. 1849.)

* 1. recens.: Tak spěwajo a hwizdajo
Puć khodźi lóštne pacholo.

Dobra nóc — tysac króć.*

(Kuć. Jutrnička 1849, 75.)

Bože słóńčko k domu dźěše,
Kwětka wóčko zandźela,
Cyła zemja mučna běše,
Žołma w rěcy pluskota:
Dobra nóc
Tysac króć!

Luby lubu přewodźeše
Přez tu holu zelenu,
Wón ji ruku poskićeše
Ze zrudneju wutrobu:
Dobra nóc
Tysac króć!

Słyšeć nazdala so daštaj
Syłobik a čorny kós,
Sobuželnaj zanoš'waštaj
Jimaj na puć tajki hłós:
Dobra nóc
Tysac króć!

Rjane holčo zrudne běše,
Wóčko sylzu žórleše,
Boži wětr po lěsu dźěše,
Z ćicha takle šučeše:
Dobra nóc
Tysac króć!

* Tutón spěw bu wot K. A. Kocora za 8. spěwanski swjedźeń w Budyšinje (5. okt. 1849) jako tenorsolo komponowany (hłós hl. Tow. Spěwnik, str. 133).

Kiž so lubo w swěće maja,
Dźělenja so njezminu,
Słódke božemje sej praja
A z tym słowčkom rózno du:
Dobra nóc
Tysac króć! (5.|3. 1849.)

Won do pola.

(Kuć. Jutrnička 1850, 196.)

Hłós C. G. A. Bergta: Hinab ins Thal.

Won do pola, won do pola!
Škowrončk tam zahe žno* spěwa,
Módriše njebjo so směwa,
Kwětka a lilija kćěwa —
Wonka je radosć a lóšt!

Won do pola, won do pola!
W polu je zahroda Boža
Rjanosće połna a zboža,
Trawnik ći pósćěła łoža —
Wonka je radosć a lóšt!

Won do pola, won do pola!
Strowiše wětro tam duwa,
Žito a trawičku hnuwa,
Wóčko we wjeselach płuwa —
Wonka je radosć a lóšt!

* Ludowe za: hižo resp. juž.

Won do pola, won do pola!
Kóždy dźeń kiwa ći z nowa,
Kóžde to stwjelco će woła,
Rěčka će wabi do doła —
Wonka je radosć a lóšt!

(10.|4. 1849.)

Lěsny spěw.

Hłós C. G. A. Bergta: Auf den Bergen ist's schön.

W lěsu lubi so mi!
Samota swjatočna
W lěsu mje powita,
W lěsu lubi so mi,
Mochowej tam zahrodźi.

W lěsu lubi so mi!
Stołpate sahaja
Štomy tam do njebja,
W lěsu lubi so mi,
Dźe so tam, kaž w ćichej jstwi.

W lěsu lubi so mi!
Ptačatka fifola,
Hołbiki zakurča,
W lěsu lubi so mi,
Wotzynk daloko tam rži.

W lěsu lubi so mi!
Nam'kaš tam jahody,
Khłódkojte hałozy,
W lěsu lubi so mi,
Zelenej tam drjewini!

(10.|4. 1849.)

Towaŕšny spěw młodeho Serbstwa.*

(Čorny kós a drózna II, 16.)

Hłós: Ha hdźeha je mój ryzy kóń.

Njech kćěje naše towaŕstwo
We wěncu róžowym!
To je to prawe bratrowstwo
We slubje nadobnym.

Njech kćěje naše młodźenstwo
We duchu swobodnym
A kóžde lube znajomstwo
Hač k lětam šědźiwym!

Njech kćěja naše wědźenstwá
Za přichod lubozny,
Zo Łužičanow přećelstwa
Su kamjeń błyšćaty!

Njech kćěje naše Serbowstwo
We wjes'łych Łužicach;
Ty cyłe Serbow krajowstwo,
So zraduj w spěwanjach!

Njech kćěje cyłe Słowjanstwo,
A štóž nas lubuje;
Njech kćěje naše dostojnstwo
A mjeno narodne!

(W haprylu 1849.)

* Tutón a slědujcy spěw buštaj wot H. Zejlerja za 10. załoženski swjedźeń (10. hapr. 1849) gymnasialneho serbskeho towaŕstwa w Budyšinje (Societas Slavica Budissina) pěsnjenaj a tam spěwanaj.

Piwny spěw.*

(Čorny kós a drózna II, 15.)

My sydamy so k blidu,
My piwa lačni smy.
Štóž přećelstwo chce z nami měć,
Tón njesmě žadyn šelma być,
Kiž dobre piwo zacpi.

My sedźimy tu k radźe
A takle sudźimy:
Njech woda wjerći kolesa,
My pak na naše spušćadła
Sęj pušćić chcemy piwa.

Hdźe je tón w běłej fali,
Kiž piwo naliwa?
Wuj zwólny, běłofalaty
Je dźensa muž nam witany:
My chcemy karančk wupić.

Mój towaŕšo, mój bratře,
Sy ty sej zažehlił?
My trubku chcemy wukurić,
Do mróčelow so zawalić
A karančk pódla wupić.

Na palenc khory leži
Tón wowrótnjeny swět;

* Hłós k tutemu spěwej je wot basnika sameho wumysleny a mjez serbskim studentstwom jara lubowany (hl. na kóncu).

Naš rozym lěpje rozymi,
Što lěpši krej, móc posylni:
My pijemy swój karančk.

Štóž nazdala nas widźi,
Je połny zawisće,
Zo smy při našej worćizni
Tak bratrowscy a wjeseli
A prózdnimy swój karančk.

Kaž dołho stejeć budźe
Swět lačny šěroki,
Njech khmjel a ječmjeń radźi so,
A mudri, dušni* pacholjo
Njech strowi karančk pija!

(W haprylu 1849.)

* Variant: serbscy.

Wječorny spěw.*

(Kuć. Jutrnička 1850, 180.)

Dźeń a próca nimo je,
Mučne stawy, wotpočńće;
Na pućik do komorki
Nóc te swěčki zaswěći.

Słódki pokoj přikhadźa,
Jandźeljo so hotuja
Z njebjes dele na zemju
Stražu dźeržeć při łožu.

* Hłós k tutemu spěwej je basnik sam wumyslił (hl. na kóncu).

Wšitcy dobri na swěći*,
Wšitcy moji najlubši,
Njech was kryje Boža móc —
Spiće derje, dobra nóc! (10.|7. 1849.)

* Dialektiscy za: swěće.

Róža a ptačik.*

(Kuć. Jutrnička 1849, 188.)

Pola Khrósćic při puću
Róžička je kćěła,
Błyšćiła so na ćernju
Čeŕwjena a běła.

Na ćernik tam přileći
Ptačatko a spěwa:
[„Nimaš žanu sotřičku
Runja twojoh' kćěwa?"

„„Radšo chcu ja přećela!""
Róža k njemu praji.
Duž ji ptačik zaspěwa,
Pódla swój dom staji.

Rjeńšo ptačik fifoli
A so na nju směje,

* Tutón spěw bu wot K. A. Kocora w l. 1860 za měšany chor komponowany (hlós hl. Tow. Spěwnik, str. 140).

W rjeńšej róža jasnośi
Porno njemu kćěje.]

Dlěše hrónčko wumysli
Ptačatko a dźěła,
Lubšo je we wutrobi
Róža jeho měła.

Zymski wětřik přileći,
Wótry zahwizdaše;
Ptačatko so postróži,
Róža zblědowaše.

Ptačik zrudnje zaspěwa;
Što te hłosy praja?*
„Dobra nóc, ty najrjeńša,
Hdyž ja dyrbju z kraja!“

Róža sylzy wuroni,
Što te wuznawaja?
„Dobra nóc, ty najrjeńši,
Hdyž ty dyrbiš z kraja!“

[Zymske wětry ćahaja,
Ćernik wobduwaja;
Róža hłowčku pokhila —
Ptačik ćehnje z kraja.]

* * *

* 2. recens.: Ptačik hrónčka ponowja,
Što te wuznawaja?

Lubosć hidźi dźělenjo*
A so jeho stróža —
Ptačik je to pacholo,
Holičo ta róža.

(1849.)

* Dialektiscy za: dźělenje.

Wšudźe doma.

(Tydź. Now. 1849, 281.)

W kajkim kraju, w kotrym swěćе
Budźe moja hospoda,
W kotrym hrodźe, w kajkej hěće,
To mje ničo njestara;
Njeje tu, dha je tam —
Dom je, hdźež so dobro mam!

W Pruskej, Sakskej so mi lubi,
Bajersku tež njezacpju;
Hdźež pak mi so lěpje slubi,
Tam sej statok wuzwolu;
Njeje tu, dha je tam atd.

K Rusam, k Polakam a Čecham
Móhł drje tež so nastajić,
Zwjazać pak so nihdźe njecham,
Nochce zbože ze mnu hić;
Njeje tu, dha je tam atd.

Pola Dunaja, po Rajna
Była dobra hospoda,

Ale budźe hěta stajna,
Hdźež du k wodźe wjesela?*
Njeje tu, dha je tam atd.

Je hdźež je; mi je wšo prawje,
Cyły swět mój statok je,
A štóž moju mysl znaje,
Wuzwola to najlěpše;
Njeje tu, dha je tam —
Dom je, hdźež so dobro mam!

(1849.)

* Variant: Njeměł-li tam wjesela?

Hwězda lubeju.

Swěćiła so hwězdźička
Z njebjes dele błyšćata;
Błyšćiła so do wody,
Do přěrowčka, do žołmy.
„Što tu pytaš, hwězdźička?“
Žołma dźeše slěborna,
„Dźi a swěć a zybol so*
Holiču přez woknješko.“

Swěćiła so hwězdźička
Z njebjes dele błyšćata;
Do hajka so swěćeše,
Přez hałozy zhladuje.

* 2. recens.: Ptačatko tu piješe,
Zlećiło na kerjašk je.

„Što tu pytaš, hwězdźička?“
Hal'za dźeše zelena,
„Widźach jenu sorničku,*
Ta je wušła na pastwu.“

Swěćiła so hwězdźička
Z njebjes dele błyšćata,
Do komorki holiču
Sćele pruhu jasnišu.
„Što tu pytaš?“ zakurči
Běły hołbik na wokni.
„Što tu widźiš, hwězdźička
Přez woknješko błyšćata?“

„„Khore holčo widźu ja,
Jemu k hłowje jandźela,
Lubeho na wutrobi
W hórkej, wulkej tyšnosći,
K noham nana, maćeřku
Bohu skoržić zrudobu,
Bratřikow a sotřički
Widźu z boka płakaći.““

Swěćiła so hwězdźička
Štwórtu nócku jasniša;
W čestnych wěncach lubymaj**
Wotamka so Boži raj;

---

* 2. recens.: „Holičo tu paseše,
Dawno hižo domoj je.“
** 2. recens.: Z jandźelemi lećeštaj
Wobej duši w Boži raj.

Pišćele a kěrluše
Zynča same wjesele,
Wšitke hwěžki po boku
K wěrowanju swěćachu!

(24.|1. 1850.)

Lěsny zuk.

(Kuć. Jutrnička 1850, 180.)

Što zaklinči zynk lubozny
Přez holu zelenu?
Hajńk duje róžk swój slěborny
Po haju, po lěsu: Trara, trara!

Hłós duje něžny přiwabny*
A pódla mysleše:
O domje mój, ty hał'zojty,
Kak lubuju ja će! Trara, trara!

Duž stany luba nadobna
A napřećo jom' dźe —
Wón hišće rjeńšo zapiska,
Zo hola brinčeše: Haha, haha!

(W febr. 1850.)

* 1. recens.: Wón duješe hłós wjesełу
A k sebi praješe:
O domje mój, ty zeleny,
Kak lubuju ja će! Trara, trara!

Wjeselće so dźěći!

(Tydź. Now. 1850, 170.)

Po hłosu: Freuet euch des Lebens.

Wjeselće so dźěći,
Dóńž młodosć kćěje wam,
Plećće sej wěncy
K tym starym dnjam.
Hlaj, róže* přeco njerostu,
Te młode lěta nimo du,
A starosće so přibliža,
A róžowy čas zańdźe.

Wjeselće so dźěći atd.
Štóž wuknje rjane spěwańčko
A z časom Boha boji so
A čini ludźom dobrotu,
Sej pleće wěnc najrjeńši.

Wjeselće so dźěći atd.
Štóž wutrobu ma bjez falša
A pilnej** rucy do dźěła
A k Bohu wěru, nadźiju,
Tom' stajnje róže kćěja.

Wjeselće so dźěći atd.
A bychu wšitke róžički
Po cyłej zemi zwjadnyli***,

* Variant: kwětki.
** Variant: strowej.
*** Z holanskeje podrěče za: zwjadnyłe.

To tola lubosć, njewinosć
We wutrobje přec' kćěje.

(W haprylu 1850.)

Trojake barby.

(Kuć. Jutrnička 1850, 246.)

Hłós: Steji ta woda lěto tam.

Štoha so běli nazdala
Kaž běła lilija — hadyha,
Kaž jasna róžička?

To holičowe čoło je,
Haj rjeńše, jasniše — hedyhe,
Hač běłe, židźane.

Štoha so módri nazdala
Kaž módra lilija — hadyha,
Kaž njezapomnička?

To holičowe wóčko je,
Haj rjeńše, jasniše — hedyhe,
Hač njebjo nalětne.

Što čeŕwjeni so nazdala
Kaž zerja wot ranja — hadyha,
Kaž róža purpurska?

To holičowe ličko je,
Haj rjeńše, čeŕwjeńše — hedyhe,
Hač róže zaronske.

A tele rjane barby tři
Mam lubo před wšěmi — hidyhi,
Te nošu w wutrobi.

Te nosy moje holičo,
A we tych hordźi so — hodyho,
Tež naše Serbowstwo!

(22.|5. 1850.)

Tři hwězdy.

(Zahrodka kwětkojta II, 36.)

Tři tam hwězdy jasne, rjane
Na njebjesach błyšća so,
K zemi z wóčkom zwobroćane
Derje widźa kóždeho.

Prěnja sprawnym ludźom swěći,
Boži měr jim daruje,
Praji: Lube čłowske dźěći,
Bóh waš swěrny přećel je.*

Smějkotate postrowjenje
Druha swěrnym přikiwa,
Woła: Waše wobydlenje
Budźa jasne njebjesa.

Swětleško to rjane třeće
Dobroćiwych khwalić wě:
Jasnu krónu za nich pleće,
Za jich skutki lubosće.

* Variant: Něhdy ke mni přińdźeće.

Sprawny, swěrny, dobroćiwy
Wostać chcu ja z wutrobu,
Dóńž pod słóncom budu žiwy
A te hwězdy njehasnu. (9.|12. 1850.)

Božemje.

(Kuć. Jutrnička 1850, 311.)

Hłós: Khatyržinka swěrna moja.

Łubša moja Khatyržinka,
Wěš ty, što ći prajić mam?
„Božemje“ najrjeńše,
Hdyž naj' pućik, hdyž naj' šćežka
Na tu khwilu rózno dźe.

Widźiš tamle keŕčk so hnuwać,
Njesłyšiš tu wosycu?
„Božemje“ šwórkoce,
Hdyž naj' pućik atd.

Posłuchaj! što ptačik spěwa
Pod lisćom na hałozy?
„Božemje“ sćahuje,
Hdyž naj' pućik atd.

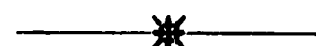
Kuk, kuk, kak tón měsačk swěći!
Što wón na naj' zhladuje?
„Božemje“ pokiwnje,
Hdyž naj' pućik atd.

Přez polo tón wětřik leći;
Što tón naju wobduwa?
„Božemje“ zaduwje,
Hdyž naj’ pućik atd.

W dole běži křiwa rěčka;
Što ta šwórči, klukota?
„Božemje“ pluskoce,
Hdyž naj’ pućik atd.

Spominać wšak chcemoj na so,
Daj mi na to ručičku! —
Božemje najrjeńše,
Hdyž naj’ pućik, hdyž naj’ šćežka
Na tu khwilu rózno dźe.

(1850.)

Połna róža.*

Róža połna čeŕwjena,
Kak ty rjenje wonješ!
Štó ći tajke dychi da,
Z kotrymiž nas křewiš?

Róža połna čeŕwjena,
Kak sy ty tak rjana!
Štó ći tajku pychu da,
We kotrejž so hordźiš?

* Tutón spěw bu wot Zejlerja z poćahom na „Nalěćo“ (hl. zwjazk II, str. 45) pěsnjeny, ale potom do njeho njepřiwzaty.

Róža połna čeŕwjena,
Kajku bróň ty nosyš?
Kałačk tebje wobara,
Žiwu chce će zdźeržeć.

Róža róžow kralowa,
Hdy ty kćěješ rjana?
Hdy nas twój kćěw zwjesela?
Na swjateho Jana!

(1850.)

Wjesele młodych.*

(Kuć. Jutrnička 1850, 315.)

W jenej rucy Hanku,
W druhej rucy khanku
A ći hercy pódla:
To je žiwjenje!
Hančička zejhrawa,
Rjana kaž ta róžička;
Pórčate, židźane
Banty zlětuja!
Piwko, winko, połna khanka,
K temu reja wjesoła,
Trubka, lubka, rjana Hanka:
To je radosć hólčika!
Z trubčičku, z lubčičku
Hólčik młody rejuje,
Luboznej, najrjeńšej
Swojej připije.

* Tutón spěw bu jako reja (pólka) wot K. A. Kocora komponowany (hłós hl. Tow. Spěwnik, str. 120).

Tajke rjane Hanki,
K temu połne khanki,
Slěbora dosć w móšni:
To su krasnosće!
　　Piskajće, dźěłajće,
　　Hercy, za tu nąšu mzdu;
　　Rejku mi, štučku ji
　　Hrajće najrjeńšu!
Z młodosću dóńž ličko kćěje,
Leći nóžka na rejku,
Žiwjenje so na nas směje;
Zawyskajmy z radosću!
　　Z trubčičku, z lubčičku
　　Hólčik rejku poskoči,
　　Rozbroji pjenježki,
　　Wšitko po česći!

(1850.)

Pastyrski spěw.*

(Zahrodka kwětkojta II, 52.)

Hłós: Ja pak tam stejach na horach.

Domo, domoj-ho stadleško,
Přez holu, přez polo.

[Chcu ći na dompuć zaspěwać
A hódnje zapraskać.

* Tutón spěw chcyše basnik z woprědka jako „Kruwarjowy spěw“ (solo) do lyriskeje pěsnje „Podlěćo“ zapołožić, je pak pozdźišo na jeho město druhi spěsnił a tam zapołožił (přir. zwjazk II, str. 75).

Domo, domoj-ho stadleško,
Do domu měrneho.]

Ptačk w haju swój dom wobćehnje,
Domčk Boži słónco dźe.

Domo, domoj-ho rjadownja,
Naš swjatok přikhadźa.*

Hdyž klinča zwony wječorne,**
Pod třěchu kóždy chce.

[Domo, domoj-ho stadleško,
Do hródźe před korto.]

Směrk lećí, čas je domoj hnać,
Wšěm ludźom chce so spać.

Domo, domoj-ho kruwički,
Dom blečk je najrjeńši.

[Hdyž skhadźa měsačk, njebjesačk,
Je dom už kóždy ptačk.]

(Wokoło 1850.)

---

* 1. recens.: Hdyž rosa přikhadźa.
** 1. recens.: Nětk sorna z lěsa nóžkuje,
Sej pastwu pytać dźe.

Radne towařstwo.

My nadobnje smy wjeseli
Při piwje a při winje,
Naš je swět cyły šěroki
Při piwje a při winje;

My dźěłamy politiku,
Kaž sydk so wjerći z mutelu,
Při piwje a při winje.

Chce štó hdźe žane dostojnstwo
Při piwje a při winje,
To jemu damy zadarmo
Při piwje a při winje;
A chce štó něhdźe dróhować,
Puć wěmy jemu wukazać
Při piwje a při winje.

My nadobnje smy wjeseli
Při piwje a při winje,
My wěmy zahnać mjerzaki
Při piwje a při winje;
Je štó hdźe rady potrěbny,
Najlěpje jemu radźimy
Při piwje a při winje.

My nadobnje smy wjeseli
Při piwje a při winje,
To naša mudrosć wučini
Při piwje a při winje;
A ćišći koho kwakula,
My wěmy, kak so polóža
Při piwje a při winje.

(Wokoło 1850.)

Nóc.*

O wokřewjeŕka miła,
Nóc měrna, pokojna,
Kiž k nam sy postupiła
A zemju přikryła —

Ty mocy posylnjuješ
Nam k prócy žiwjeńskej
A njebjo zaswěćuješ
We pyše najrjeńšej.

O přećelnica sprócnych
A mučnych člowjekow,
Ty přińdźeš z rukow wótcnych
A sy dar njebjesow.

Što tebi khwalbu dawa,
O nóc, a wita će?
Je zwěrina, kiž stawa
A z lěhwa wuběhnje?

O ně, ta zmysła ńima
Za twoje rjanosće,
Tu smjertna hroza jima
A hłoda čwilenje.

Štóž wóčko k njebju nosy
A Boha w wutrobi,
Tež tebje widźeć prosy
We twojej krasnosći.

* To je podłožk spěwa, kiž bu wot basnika předźěłany w l. 1856 do lyriskeje pěsnje „Podlěćo" přijaty (přir. zwjask II, str. 60).

O přećelnica sprócnych,
Štó tebje wupósła?
Ty přińdźeš z rukow wótcnych
A krasniš njebjesa.

Maš łuki lilijate
Ze swětłom kćějace:
To swjedźenje su swjate
A pisma njebjeske. (Wokoło 1850.)

Kwasny spěw.*

So wjesel njewjesta
Při twojim lubym rjanym
Na wěčne wuzwolanym,
Čěpc tebi přisteji,
Bě přisudźeny ći;
Najlěpšeho maš dostać
A jeho luba wostać,
To jara rjenje je,
Duž hosćo wyskajće!

So wjesel njewjesta
Ty z ličkom róžowatym
A z wóčkom smějkotatym
We česći knježniskej
Na pući najrjeńšej;

* Tutón spěw bu wot Zejlerja z pohladom na kwasne spěwy do „Podlěća“ zaplećene (hl. zwjazk II, str. 79 sll.) pěsnjeny, ale potom do nich njepřiwzaty.

My wjezemy će k zbožu
Dźens dostać hnadu Božu,
Zo wěčnje zbožowna
Ty budźeš mandźelska.

So wjesel njewjesta
A čestny nawoženja,
Kaž róžow zybolenja
Dźeń kóždy nad wamaj
Kaž dźensa zakćěwaj;
Kaž janski swjedźeń jasny
We połnych róžach krasny,
Tak njech waj' lubosć kće
A zbože porno dźe. (Wokoło 1850.)

Žnjeńcaŕski spěw.*

Što lubšo a radšo so wita
Hač lipow wonjaty kćěw,
Hdyž na polu běla so žita
A wocuća radosć a spěw?

Što zelene haje a hola
Waš khłódk nam poskićeće?
Won ćehnjemy nimo do pola,
Njech słónco tež hori a škrje.

* Tutón spěw měješe z woprědka quartettsolo za „Žně“ (druhi dźěl, čo. 3) być; na jeho město bu pak pozdźišo druhi přijaty (hl. zwjazk II, str. 109).

Ze złoteho hrodu sam hlada
Kral na nas posměwajcy,
Khlěb z našeje ruki sej žada,
Kiž dawa kłós žohnowany.

Bóh bohate přikrył je blida,
Te z kosu rumujemy —
Wěnc rjeńši hač złoto a žida
Na hrabje je powěšeny.

Njech dołha a horca je reja,
Kiž lambora nawjeduje,
Njech na čole krjepjele steja,
Do žnjow pak so z radosću dźe!

(Wokoło 1850.)

Słónčko so khowa.*

Morjo swětła jasne,
Bože słónčko ty,
O kak rjane, krasne
W złotej pyše sy.

Za tobu ja hladam,
Hdyž dźeš w Boži dom,
Boha česćić žadam
Z dobnym kěrlušom.

(Wokoło 1850.)

* Tutón spěwčk drje bu z pohladom na „Lěćo" (hl. zwjazk II, str. 116) pěsnjeny, ale do njeho njepřiwzaty.

Dobra rada za hólcow.*

(Čorny kós a drózna II, 13.)

Štóž so mysle ženić ma,
Tón njech swěru kedźbu da,
Zo by sej wón tajku wzał,
Zo so njeby při njej kał.

Hdyž sej wozmješ tajkulej,
Tajku jara młodušku:
Młoda ta ma horcu krej,
Tej tež kóždy prawy njej'.

Hdyž sej wozmješ tajkulej,
Tajku rjanu čeŕwjenu:
To maš zaso haru z njej,
Zo ći łaža druzy k njej.

Hdyž sej wozmješ tajkulej,
Tajku jara móličku:
To so dyrbiš khilеć k njej,
Hdyž chceš něšto šepnyć jej.

Hdyž sej wozmješ tajkulej,
Tajku dołhu nohatu:
To dyrbiš sej rěbl kłasć,
Jeli chceš ju trochu zmjasć.

---

* Podłožk tuteho spěwa, kiž je po přikładźe: „Dobra rada za holcy“ (hl. zwjazk I, str. 130) dźěłany, njeje wot Zejlerja, ale někoho njeznateho pěsnjeny, kaž móžeš hižo z podstajeneju dweju strofow 1. recens. spóznać. Zejleŕ pak je spěw tak předźěłał, kajkiž horjeka steji.

Hdyž sej wozmješ tajkulej,
Tajku staru zmoršćenu:
Ta ći łazy po dworje
Kaž stolětne šerjenje.

Hdyž sej wozmješ tajkulej,
Tajku čornu mazanu:
Radźi so ći něhdy kał,
Šerjenje maš do kału.

Hdyž sej wozmješ tajkulej,
Tajku jara hubatu:
Njetrjebaš ty w domje psa,
Wšak maš žonu za psyka.

Hdyž sej wozmješ tajkulej,*
Tajku nuznu khudźinku:
To ći wšudźom faluje,
Kóždy so će zdaluje.

Hdyž sej wozmješ tajkulej,**
Tajku jara bohatu:
To wšak so ji njedźiwaj,
Kholowy ji z dobrym daj.

---

* 1. recens.: Jara khudej' njebjeř sej,
Njekrydnješ ty ničo z njej:
Bohatu sej dyrbiš wzać,
Jelizo chceš při njej trać.

** 1. recens.: Bohata ći njedźěła,
To maš knjeni do łoža;
Na tajku najbóle twař,
Kiž je dobra hospoza.

Čestnu, lesnu, šik'wanu,
Pěknu, bohabojaznu:
Tajkulej sej dyrbiš wzać,
Při tej so ty njeb'dźeš kać.

(Wokoło 1850.)

Zemjan abo bur.

(Zahrodka kwětkojta II, 40.)

Naposledku wšo
W swěće jene jo,
Hač sy zemjan abo bur:
Zemjan k wjele rad by wjacy wzał,
To a wono by tež burik brał.
Naposledku wšo
W swěće jene jo,
Hač sy zemjan abo bur.

Naposledku wšo atd.
W hordym hrodźe zemjan bydło ma,
Nizka hěta hospodu tež da.
Naposledku wšo atd.

Naposledku wšo atd.
Zemjan khodźi w židźe, somoći,
Rubjenc bura tež njewohidźi.
Naposledku wšo atd.

Naposledku wšo atd.
Na mošku knjez zemjan mjehcy spi,
Bur so krasnje wuspi na słomi.
Naposledku wšo atd.

Naposledku wšo atd.
Zemjan najěsć jeno móže so,
Najědź wunoša tež burowstwo.
Naposledku wšo atd.

Naposledku wšo atd.
Zemjan skónčnje dyrbi ze swěta,
Kaž so k burej smjerć tež namaka.
Naposledku wšo atd.

(Wokoło 1850.)

Wšo jene.

Naposledku wšo
W swěće jene jo:
Nosyć rubjenc za židu;
Židźenišćo lěpšich nječini,
Rubjenc bura tež njewohidźi.

Naposledku wšo
W swěće jene jo:
Hěta nizka abo hród;
Hdźež sym strowy, tam mi derje je,
Wulki hród mje z horja njetorhnje.

Naposledku wšo
W swěće jene jo:
Wulke město — mała wjes;
W wulkich městach lud a knježa mru,
W małej wjescy tež tón pućik du.

(Wokoło 1850.)

Jězba žiwjenja.

(Tydź. Now. 1851, 47.)

Pomałku a w dobrym měri,
Přeco w runej, rjanej ćěri
Sparnje dźe wóz žiwjenja.
  Dźensa maznje klepotajo,
  Jutře zaskak, ridrowajo* —
  To je jězba pěkniša.

Chceš so hněwać njedótkliwy
Na puć wobužny a křiwy,
Chceš so hóršić na wjedro?**
  Přez to snadź w najwjetšim błóći
  So twój rjany wozyk zwróći,
  Powjetši so hubjenstwo.

Njerunu Bóh zemju stwori,
Přetož „jenak“ — ducha mori,
Hory, doły dyrbiš měć.
  Dźensa błudźiš w pustej holi,
  Jutře ćěriš w rjanym poli —
  To je sól, tak dyrbiš jěć.

Rano kołbas, wječor kože,
Dźensa nuzu, jutře zbože —
Takle husto pleće so.
  Njemórč na to wotměnjenje,
  Styskanje a zwjeselenje,
  Wzmi tón stork tež za lubo.

(W januaru 1851.)

---

* W někotrych stronach za lěpše: ridrujo.
** 1. recens.: Njechaš wažić, skhroblić so?

Pohlad k njebju.

(Zahrodka kwětkojta II, str. 36.)

Wěš mi te módre wysokosće,
Hdźež morja hwězdow skhadźeja
A do ćmy našej' zachodnosće
Ze swětłym wóčkom zabłyšća?
So přesadź k nim ze zemskej' ćmy
A čakaj swětła sćeŕpliwy.

Wěš kónc mi tamnej' wysokosće
A ličbu swětow na njebju,
Kiž nam do našej' cuzobnosće
Kaž rjeńše domy kiwaju?
So přesadź k nim a spokoj so,
Tam kónc ma naše podružstwo.

Wěš mi te jasne wysokosće
Zad' njewjedrow a mróčenja,
Kiž k nam do płačnej' krajownosće
Kaž ćichi Zoar zhladuja?
So přesadź k nim, štóž zdychuje:
Tam płač a skóržba womjelknje.

O lubše, rjeńše wysokosće,
Wy syły swětow krasniše,
Wy domy našej' njesmjertnosće
A zbóžne sydła njebjeske:
K wam ćehnje mje, k wam pozběha
So z lóžkim křidłom myslička!

(19. 5. 1851.)

Njezapomnička.

(Tydź. Now. 1851, 198.)

Po hłosu Reisigera.

Na našich honach młódnych
Kće rjana róžička,
Ma jasne miłe wóčka,
Kaž módre njebjesa.
Nic wjele prajić njewě,
A wšo, štož powjeda,
Je stajnje přec' to jene:
Njepušć mje z pomjatka!

Hdyž módrej wóčcy widźu
So lubje smějatej,
Ja spominam na kwětku
Na łucy zelenej —
Duž rěč tež mi so staji,
A jenož wutroba
Tak z mjelča tyšnje praji:
Njepušć mje z pomjatka! (1851.)

Sakski wótčinski spěw.

Bóh žohnuj sakski kraj
A jemu zbože daj
Najrjeniše;
Přez kumšt a wědomstwo,
Płuh, wiki, rudnistwo
Kćěj Sakska, kubłaj so,
Dóńž zemja je!

Bóh žohnuj lud a kraj
A kralej strowje daj,
Kiž je nam wótc;
Knjež, Bjedrich Augusto,
Naš lóšt a hordźenjo*,
Knjež dołho, zraduj so,
Měj česć a móc!

Mječ, ramjo ryćeŕske
Će, kralo, škituje,
Trón zastupi;
Ta móc pak sylniša
Přez miłosć dobyta
Će, kralo, wobdawa
Naš najlubši.

Duž sławu wótčinsku
Serb kóždy we kraju
Njech wunjese:
Bóh z tobu, Saksonska,
Na česćach bohata,
Pod rutu zbožowna,
Kćěj na wěčne!

(25.|2. 1852.)

* Dialektiscy za: hordźenje.

Spominanje na lubych.

(Čorny kós a drózna II, 24.)

Hłós: Přadła je Marja kudźelku.

Štó by měł křidła myslički
A był, hdźež wona je!

Štó mje k tym lubym přesadźi
Na hona domowske?

[Mi twoje wóčko, słónčko, daj,
Kiž swěćiš po swěće!
Hdźe hladał bych, so njeprašaj*,
To steji w wutrobje.]

Wy hwěžki** módrych njebjesow,
Přez dejmant jasniše,
O swěćće do wšěch štomikow
Mi wjeski lubeje!

Dźi, měsačko, dźi ćišinko
Na moje město tam,
Swěć do woknješka znateho,
Ty wěš, što prajić dam!

Praj hrónčko jim najkrasniše
Wot mojej' lubosće:
Njech kóžda pruha słowčko je
A rjane strowjenje! (4.|6. 1852.)

* Starša dialektiska twórba za: njeprašej.
** Skrótšene ze: hwězdźički.

Lubosć k narodnemu krajej.

(Tydź. Now. 1853, 340.)

Wot wšitkich krajow na swěći,
Kiž Bóh Knjez žohnuje,

Najbóle khwalu łužiski,
Te hona serbowske:
  Hdźež młody sym był tujany
  A z rjanym bantom powity.

Tón kraj, wón khlěb a potrjebu
Da rukam dźěławym
A pjelni bróžeń*, komoru
Haj z darom bohatym.
  Tam lubosć blido přikrywa,**
  A spěw a radosć korjeń da.

A był-li něhdźe płódniši
Kraj rjeńši pod słóncom:
Wón lěpši lud pak nježiwi
Ze swojim zornješkom,
  A z druhim horjom wobćeža***
  Snadź wutrobu a ramjenja.

Duž k tebi, krajo narodny,
Mam cyle wutrobu.†
A štóž jo měni wótčinscy,
Ma mysl porunu,††

* 1. recens.: pincu (t. j. piwnicu).
** 1. recens.: Tam w swój čas móžu po prócy
Być po serbsku tež wjesoły.
*** 1. recens.: A wašnje a rěč serbowska
Pak nihdźe přez próh njestupa.
† 1. recens.: Sym swěrny do smjerće.
†† 1. recens.: Je runej' lubosće.

A žada być tam domjacy,
Hdźež ruka serbska* hospozy.

(22.|6. 1852.)

* 1. recens.: holčo serbske; w Zahr.: serbska pilnosć.

Wótčinski spěw.*

(Zahrodka kwětkojta II, str. 21.)

Sława tebi, kralo sławny,
Našich krajow** wótče miły,
W błyšću khwalobnosće zjawny,
Kraluj mócnje, dołho žiwy,
Hdźež twój worjoł křidła šěri,
Přebywa kraj w złotym měri,
Kóžde kćenje płody ćěri,
Lud ma radosć.
Postańmy a zaspěwajmy,
Sławu kralej zawyskajmy,
Lubujmy, joh' posł'chajmy,
Jom' strowje popřejmy!
Žohnuj, kiž ty słónco wodźiš,
Žohnuj, škituj kraj,***
Měr a strowje daj
Nam a wótcej krajnemu.

* Tutón spěw, w rukopisu „Pruskich Serbow wótčinski spěw“ mjenowany, bu pěsnjeny k znatemu husitskemu hłosej z 15. lětstotka, po kotrymž naš wot J. E. Smolerja pěsnjeny wótčinski spěw „Njepušćmy nadźiju rjanu!“ spěwamy (hłós hl. Tow. Spěwnik, str. 5).

** W rukopisu: Pruskej' zemje.

*** W rukopisu: Žohnuj pruski kraj,
Kralej zbože daj
Wjeŕchej Bjedrich-Wilhelmej.

Postańmy a zaspěwajmy,
Sławu kralej zawyskajmy,
Lubujmy, joh' posł'chajmy,
Jom' strowje popřejmy!

Česć a prawo přisporjować
Dźerži mječ wón w krutej dłóni,
Zwjeselić a wozbožować:
Dejmanty su w jeho króni;
Wšitkich, tež w najnižšej hěći,
Mjenuje wón swoje dźěći,
Lubosć jeho wóčko swěći —
Duž my Serbjo:
Postańmy a zaspěwajmy atd.
Žohnuj, kiž ty słónco wodźiš atd.
Postańmy a zaspěwajmy atd.

(7.|8. 1852.)

Pruski wótčinski spěw.

Bóh z tobu! Prusowska,
Na česćach bohata,
Bóh žohnuj će!
Knjež, Bjedrich Wilhelmo,
Naš lóšt a hordźenjo,
Knjež dołho, zraduj so,
Naš krajny wótc!

Bróń, ramjo ryćeŕske
Trón kruće škituje,
Jón wobtwjerdźa;

Móc pak ta sylniša:
Lubosć a dowěra
Će, kralo, wobdawa
Naš najlubši.

Duž spěwa zradujo*
Wšo pruske Serbowstwo
A wobzamka:
Bóh mócnje přikrywaj
A žohnuj lud a kraj
A kralej zbože daj
Najkrasniše! (16.|8. 1852.)

---

* 1. recens.: Rosć lubosć wótčinska,
Kćěj swójba kralowa,
Měj česć a móc.

Pastyŕskej spěwaj.

I.

(Zahrodka kwětkojta II, 12.)

Hdyž dźeń swita,
Swój skót pastyŕ wita,
Rano zapraska;
Na pastwišćo młódne
Ćěri stadło hłódne,
Wodźi do pola.
Porno ptačkam, zlětowačkam,
Spěwa do swěta.

Spěwa hrónčko:
Aj, ty Bože słónčko,
Kajku rjanosć maš!
Žita ćěrja w poli,
Na hórkach, po doli,
Hdyž ty wohrěwaš,
Trawy žadne rostu radne
Za tón skoćik naš.

Skotu, ludźom
Luba zemja wšudźom
Dary přinjese;
Mróčel hrima, kapa,
Trašne błyski sapa,
Ale žohnuje;
Zhotowane blido rjane
Kóžde hono je!

(16.|8. 1852.)

II.

Kóžde ranje,
Hdyž je nimo spanje,
Ćěrju swój skót won.
Hdyž mi škowrončk spěwa,
Wowcka sahi dźěła,
Spěwam přez wuhon:
Bóh je miły, dobroćiwy,
Mócnje zdźerži swět.

Trawna hola,
Žito, pšeńčne pola,
Słónco ćopliše,
Měsačk wječor miły,
Pluskot wodow žiwy,
Kwětki, wino, sad,
Zwjeselować, wuzběhować
Wy nas dyrbiće.

Dešć a rosa
K porodźenju kłosa
Wšudźe hojitaj.
Miłe wětry duja,
Čoło wokhłodźuja,
Zeleny je kraj.
Mróčel kapa, błyski sapa,
Zjewi Božu móc.

O kak mócny,
Miły, krasny, wótcny
Bóh knjez swěta je!
Słónco, zemja, radło,
Pastyŕ, kral a stadło,
Wšitko pod nim je.
Česćmy jeho najwjetšeho,
Khwalmy jeho móc! (1852.)

Won! won!

Spěw k šulskemu swjedźenjej.

(Zahrodka kwětkojta II, 10.)

Hłós: Frisch auf zum frohen Jagen.

Won, won na wjes'łu hraju
Ze spěwom po puću!
Wšak wosebny dźeń w kraju
Nam kiwa k wjeselu;
Štóž běše pěkny, ródny,
Pój sobu smějicy,
Wón wjesela je hódny
A towaŕš witany.

Po wětře khorhoj hraje,
So wěncy pisanja —
Štóž widźi nas a znaje,
So z nami zwjesela;
Swět šěroki a rjany
Bóh k wjes'lu stworił je;
Spěw ducy zanošany
Nam radosć pozběhnje.

Tak ćehńmy won do swěta,
Do stwórby zelenej',
Hdźež ptačik spěwa, lěta
Po hał'zy lisćatej;
Wšak hišće młoda noha
Nas nosy po swěće
A radosć njeje droha
We Božej zahrodźe!

[Duž božemje ći praju,
Ty wjeska přećelna,
Hdyž dróhaŕski kij staju
Na pućik do swěta.
Budź božmje, lubši nano
A mući lub'wana;
Je wječor abo rano,
K wam leći myslička!]

(10.|12. 1852.)

Dobra rada.

(Tydź. Now. 1852, 143.)

Chcu městaško ći powědźić,
Do teho dyrbiš hromadźić
Sej čiste złoto, parlički,
Tak wjele, hač je móžno ći.

To městaško je wutroba,
Do kotrej'ž čłowjek hromadźa;
To čiste złoto, parlički
Su bójske wučby w bibliji.

Hdyž přińdźe nuza, strachota
A tyšnosć jara ćwileŕska,
Sej pomhać móžeš z parlemi,
A bližšemu ze złotymi.

(1852.)

Pčołka.

(Tydź. Now. 1852, 158.)

Mała pčołka, štó praji ći,
Hdźe su kwětki zakćěli?
Štó tam blido ći zhotowa
A ći słódnu pastwu da?
Wěš mi, štó spomni na tebje? —
Bóh je, kiž činił wšitko je! (1852.)

Róžička a jandźel.

(Tydź. Now. 1852, 293.)

Kće jara rjana róžička —
Njej' žana rjeńša zawěsće —
Na ličku młodoh' holiča,
Hdyž čini a so rěči zlě.

Ta rosće, kće a přibywa
Na dźiwne wašnje we sebi,
Tam, hdźež je rjana pobožna
A čista mysl w wutrobi.

Hlaj, jandźel Boži pěstoni
Tak dźiwnu, rjanu róžičku,
Hdyž kćěje w našej młodosći
Na strowym, hładkim wobliču.

Njech njezwjadnje wam róžička,
Njech jeje jandźel njespjeŕchnje;

Tu žana pycha złoćana
Wam njeda tajke zdebjenje.

A towařšcy tak pyšacej —
Tón jandźel a ta róžička —
Kiž was tak rjenje debitej,
Stej: pócćiwosć a njewina! (1852.)

Próstwa wo lubosć.

Předźěłk narodneje pěsnički.

(Serb. Now. 1854, 37.)

Hančička, lubčička, jandźelko mój,
Staj wutrobu na mnje a ke mni ty pój.

Slěborne hwěžki po njebjesach du:
Tak jasny mój pjeršćeń ći zawdać ja chcu.

Wzmi sej mje za muža, ja chcu być twój,
Hančička, lubčička, jandźelko mój.

Słónčko so złoći, hdyž jasny dźeń dźe,
A róžička praji: Ja lubuju će!

Hančička, słónčko a jandźelko mój,
Mój budźemoj swojej, duž ke mni ty pój!

(1852.)

W lěsu.

(Zahrodka kwětkojta II, 10.)

Mój lóšt
Je hola zelena, tón lěs;
Tam wotzynk rži
W tej khłódnej drjewini,
Tam róžki a spěwy tak zaklinča,
A hola ta ćichowna wotmołwja:
Trara, trara, trara!

Tón swět,
Tón cyły wulki swět, tón swět
Je naša jstwa,
Naš dom a hospoda;
Wšo klinči, hdyž ducy sej spěwamy,
Lěs brinči a doły a skaliny:
Halo, halo, halo! (5.|9. 1853.)

Khwalba burstwa.

(Serb. Now. 1854, 222.)

Mój nan je bur a serbski je,
To na wočach jom' widźiće,
Muž kruty, sprawny, hódny —
Za wopon płuh a brónu ma
A z konjomaj kraj wobdźěła,
Hač kiwa wječor khłódny.

Ze złotom, slěbrom, parlemi
Bur njehordźi so po dwori,
Te da wón knježim nosyć —
Za bant a hwězdu po boku
Wón bróžeń radšo kopatu
Wot Boha zechce prosyć.

A dźěła též dźeń cylički
Na łucy, polu, w zahrodźi,
Što tón kus prócy wadźi? —
Herc tuni domach — łastojčka
A wonkach — škowrončk, pocpula
Jom' zaspěwaju radźi.

A rano, hdyž dźeń zaswita
A zerja barbja njebjesa,
So złoći lěs a hora —
Je hižo kapon wocućił,
Dźeń jasny, krasny připojdźił*;
Won! won! wy ludźo z dwora!

Duž měšćenjo wy pyšniši,
Do wašich murjow zawrjeni,
Wy sće mi ludźo wbozy —
My burja smy lud wjesoły,
Wětr čisty wonkach srěbamy
Na krutej, strowej nozy. (17.|9. 1853.)

* Z ludu, skrótšene za: připowědźił.

Spěw předlčow.

(Serb. Now. 1854, 13.)

Hłós: Přadła je Marija kudźelku.

Nawij sej kudźelku, holička,
Kudźelku slěbornu;
Nimo je swjatoh' Měrćina,
Na přazu předlče du.

Sprawuj sej bórčate kolesko
Z běłeju pišćelu,
Do přazy kaže šeptanko,*
Sněh běły před khěžu.

Tepće a poswěćće, Šołćicy**,
Tym předlčam Łazowskim**,
Po ćmje a w zymje přińdźemy,
Po puću dalokim.

Wobwite naše su kudźele***
Z čeŕwjenym banćikom:

---

* 1. recens.: Hušk wonkach je, sněh rjapoce
Na brózdy zmjerznjeny.

** Móže so z druhim mjenom přeměnić, za tym hač składnosć žada.
Přisp. basnika.

*** W 1. recensiji skónča so spěw z tutymaj hrónčkomaj:

Wobwij sej kudźelku, holička,
Z čeŕwjenym banćikom,
Zo ručka k přazy radosć ma
A cyba z wjeselom.

Spěchuj so předlča ty młoduška
Při kachlach přehrětych,
Zo płótno by sej napřadła,
Nići tych slěbornych.

To je ta barba lubosće,
Z tej dźemy won a dom.

Kopate předźemy piščele,
Nitku kaž židźanu,
Płat budźe bělić so kaž sněh,
Režo na trawniku.

Předźemy radostnje w jasnej jstwi
Při ćopłych kachličkach;
Wjelk wuje mjez tym po holi,
Wětr howri w hałozach! (4.|11. 1853.)

Khwalba spěwanja.

(Zahrodka kwětkojta II, str. 38.)

Spěw žiwjenje nam krasni,
Da radosć wutrobi,
Nam ćmowe puće jasni,
Křiž, starosć połóži.

Duž rjenje zaspěwajmy
Česć krajej wótcnemu
A lube Serbstwo stajmy
Tež jemu po boku.

Budź krajnom' wótcej sława,
Kiž nas tak lubuje
A prócu sebi dawa,
Zo nam so derje dźe.

Spěw swjećmy zemi rjanej,
Kiž luby khlěb nam da,
By-li tež z prócu žanej
Nas pódla ćežiła.

Na dalšu dróhu sława!
Leć w prědku nadźija,
Zo hładka ćěŕ a prawa
Nas stajnje zwjesela.

(Wokoło 1853.)

Wužiwanje žiwjenja.*

(Serb. Now. 1854, 21.)

Po hłosu: Freut euch des Lebens.

Žiwjenja radosć,
Hdyž kiwa, wužijće,
Šćipajće róže,
Dóńž žana kće!
Hlaj, kwětki stajnje njerostu,
Wšak młode lěta nimo du,
A starosće so přibliža,
A róžowy čas zańdźe.

Žiwjenja radosć atd.
Štóž wóstam, ćernjam z puća dźe
A njepřećelej wodawje,

* Strofy 1, 3, 5 a 6 tehole spěwa buchu wot H. Zejlerja hižo w Tydź. Now. 1850, 170 wozjewjene (hl. str. 132 tuteho zwjazka); tu smy spěw předźěłany a rozmnoženy, kajkiž bu wot basnika do Serb. Now. 1854, 21 podaty, z nowa woćišćeli.

Mu kóždy próšk so njekhmuri,
Tom' złote róže kćěja.

Žiwjenja radosć atd.
Štóž bjez falša ma wutrobu
A njezawistnu, spokojnu —
A pilnej rucy do dźěła,
Tom' złote róže kćěja.

Žiwjenja radosć atd.
Štóž na pućiku žiwjenja
Je swěrnoh' nam'kał přećela,
Kiž sobu płače, směje so,
Tom' złote róže kćěja.

Žiwjenja radosć atd.
Štóž móže rjane spěwańčko,
Česć waži, Boha boji so,
A čini ludźom dobrotu,
Tom' złote róže kćěja.

Žiwjenja radosć,
Hdyž kiwa, wužijće,
Šćipajće róže,
Dóńž žana kće!
A bychu wšitke róžički
Po cyłej zemi zwjadnyli,
To tola lubosć, njewinosć
We wutrobje přec' kćěje. (1854.)

Serbska wutroba.

(Serb. Now. 1854, 117.)

Prawa serbska wutroba
Spěw a lubosć w česći ma,*
Dóńž ju krej tu přežołmi,
Žiwjenja so wjeseli.

Prawa serbska wutroba
Pozłotk falšny zacpiwa,
Njetwari na łžu a lesć
Swoju khwalbu, swoju česć.

Prawa serbska wutroba
Ponižna je fijałka,**
K mócnym pak so njelišći,
Swědomje sej njerani.

Prawa serbska wutroba
Runu šćežku lubo ma,
Haj je haj! a ně je ně!
Pola njej' bjez bojosće.

Duž, o serbska wutroba,
Wostań sprawna, wjesoła,
Njepušć lubosć, nadźiju,
Wěru, swěru z khrobłosću! (1854.)

---

* 1. recens.: Hidźi, štož je njeprawda,
A dóńž słónčko jasni so,
Česći lubosć, přećelstwo.

** 1. recens.: K nohomaj so njewala.

Spokoj.

(Serb. Now. 1854, 173.)

Hłós: Zerja wy, zerja wy.

Po zymi, po zymi
Rostu rjane fijałki,
Krasnje róže zaso kćěja,
Dźećele so w polu směja,
Škowrončk spěwa nad nimi —
Tehodla, tehodla
Wutroba budź měrniša.

Trašna nóc, trašna nóc
Z jasnym ranjom zhubi móc,
A je ćěsno tež na ranju,
Khłódno budźe na směrkanju,
Rjany wječor złoći so —
Spokoj so, spokoj so,
Horjo zańdźe njeskoro.

Dowěŕ so, dowěŕ so,
Nimo ćehnje njewjedro,
Radosć do zrudoby wije
Tón, kiž kwětku z dešćom zbije,
Wón ju zaso pozběhnje —
Po zrudźbi, po zrudźbi
Zradowny dźeń zaswěći.

[Po zymi, po zymi
Rostu rjane fijałki,

K troštej njech mi škowrončk spěwa,
K wjes'lu kóžda kwětka kćěwa,
Hač mój puć so dokonja —
Tehodla, tehodla
Bohu wšitko podam ja.] (5.|3. 1854.)

Spěw pruskeje krajneje wobory.

(Hudźba wot K. Karowa.)

Stańće, wobornicy,
Za bróń přimajće,
K bitwje stejće wšitcy,
Njepřećel tu je.
Halo, halo, halo,
Hura, hura, halo!

Jako cuze puta
Chcychmy rozłamać,
Wobora je kruta
Přišła připomhać.
Halo, halo, halo atd.

Dobre skutki sprawne
Wona wuwjedźe,
Snopy žnjała sławne
Z pola česće je.
Halo, halo, halo atd.

«Wostać ma ta sława!»
To sej polubće,

Stejće jako skała,
Kaž law přimajće.
Halo, halo, halo atd.

Dom, dwór wobškituje
W polu wobora,
Hdźež tam třělba wuje,
Bubon wrjeskota.
Halo, halo, halo atd.

Křiž je naša pocha*,
Towaŕš do pola,
Satan samón twocha,
Hdyž jón wuhlada.
Halo, halo, halo atd.

Čłowska móc je mało,
Bóh nas podpjeraj
Za krala a prawo
A za wótcny kraj!
Halo, halo, halo,
Hura, hura, halo! (2.|6. 1854.)

* Dialektiscy za: pycha.

Slěborny měsačk.

(Serb. Now. 1854, 350.)

Hłós: Ha hdźeha je mój ryzy kóń.

So wjeze měsačk po njebju
Tak ćiše, spokojom,
Wón rady hlada na zemju
Ze swětłym wobličom.

Wón ćehnje z ćahom njebjeskim
Tam jasnych hwězdźičkow,
Jim prjedy dźe a swěći jim
A kuka z mróčelow.

„Njej' słóńčko złote na njebju“,
Wón woła, „ja tu sym
A pućik ludźom pojasnju
Ze swětłom slěbornym.“

[Wón woła: „Hlaj, kak přirostu
Mi róžki slěborne:
Tak róže, kiž dźens pupki su,
Maš bórzy rozwite.“]

„Ja zańdu, přińdu směwajo“,*
Wón praji, „na khwilu,
Kaž rózno du tež přećeljo
A so zas' nam'kaju.

A kryje druhdy mróčel mje,**
Ja swěću spokojny:
Wšak zbože tež ćim słódše je
Po mróčnej khwilčičcy.“

---

* 1. recens.: Kaž přikhadźam a wuběhnu
Swój pućik ćichownje:
Tak přećeljo tež rózno du
A přińdu hromadźe.

** 1. recens.: A sym hdy kryty z mróčelu,
Ja čakam spokojom:
Štóž njespušći trošt, nadźiju,
Njej' zbity pod njebjom.

O njebjesačko slěborny,
Rad wěrić tebi chcu —
A spokojny a wjesoły
Na tebje pohladnu. (11.|7. 1854.)

Wužohnowanje.

(Serb. Now. 1855, 237.)

Hłós: Preč, preč, preč! ty najrjeńša lubka.

Wrjós, wrjós, wrjós,
Wrjós na holi kćěje,
Zahroda so
Z nalikami směje.

Wrjós, wrjós, wrjós
Wowcki rade maju,
Naliki pak
Za mnje zakćěwaju.

Kćěj, kćěj, kćěj,
Holičo ty rjane,
Twojoh' runja
Njezda so mi žane.

[Stup, stup, stup,
Rjane holčo, bliže,
Žanej' knježny hnadnej'
Njestejiš mi niže.]

Pój, pój, pój,
Pój sem róža prawa,
Pój, mi wotpij,
Twojej česći sława!

[Skoč, skoč, skoč,
Poskoč ze mnu rejku
Serbski, pólski
Didlom, didlomdejku.]

Pij, pij, pij,
Pij, hdyž winko kiwa,
Pij jo strowa,
Mnohe lětka žiwa.

[Mjelč, mjelč, mjelč,
Róže mjetel pyta,
Z křidłom falšnym
K wšitkim rjenje lěta.

Što, što, što,
Što twój rot mje stróža?
Twoje ličko
Je wšak moja róža.]

Ju-, ju-, ju-,
Jutře božmje praju,
Měj so rjenje,
Róža, kiž će znaju.

Ju-, ju-, ju-,
Jutře maju spanyć
Moje wjes'la,
Jutře dyrbju ćahnyć —
Preč! preč! preč!

(W juliju 1854.)

Rjana róža.

Ćeńka,
Rjana róža,
Jědla šwižna, ćeńka.

Mańka,
Rjana róža,
Reje lubowańka.

Khata,
Módre wóčko,
Róža zybolata.

Hańžka rjana,
Rjeńša hač ty
Njeje nihdźe žana.

(W juliju 1854.)

Nalětni wětřik.

(Serb. Now. 1855, 117.)

Hłós: Dobry wječor, maćeŕka.

Wěći wětr wot wječora,
Brjóžki, łuki přepjeŕcha,
Zu zu zu, wu wu wu —
Stawaj, stawaj, trawička!

Do zahrody přićehnje:
Róže, kwětki, wocućće,
Zu zu zu, wu wu wu —
Wěnašk holčo lubuje.

Třase hałʼžki na štomi,
Zo jim lisće wuskoči,
Zu zu zu, wu wu wu —
Pyšće domy z mejemi.

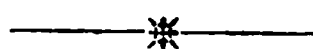
Ptački spěwać namołwja
W hajach, lěsach, přez pola,
Zu zu zu, wu wu wu —
Pčołam lubi kćenička.

[Z rubišćemi, z bantami
Hraje holcam na hłowi,
Zu zu zu, wu wu wu —
Potom ruče wulećі.

Z hólcami so pokluwa,
Pošepce jim do wucha,
Zu zu zu, wu wu wu —
Wokołʼ lička poskaka.]

Aj, ty miły wětřičko,
Lětaj přeco wokoło,
Zu zu zu, wu wu wu —
Hač je zestawało wšo!

(W septembru 1854.)

Młóckowski spěw.*

Stawajće, młóckojo, přimajće bróń,
Zernička z khorhowju dźe,
Kapon je trubił a bubnował kóń,
Bitwy so njestrachujće;
Měra bróń wosebna cypički su,
Ćěrja hłód z kraja, hdyž klepotaju:
Buch, buch, buch! klip, klap, klip!
Wrjes, wrjes, wrjes! šlip, šlap, šlip!

Na huno z cypami! zawoła kłós,
Wurońće zornjatko mi,
Cypičkow zynki su lubozny hłós,
Runjež wón njekumštnje rži;
Cypički wosebne huslički su,
Tykanc a pokrutu wupiskaju:
Buch, buch, buch! klip, klap, klip!
Wrjes, wrjes, wrjes! šlip, šlap, šlip!

Dawaju młóckojo do bitwy so,
Zaklinči sylna jich bróń:
Zorna so wjeseli bitwańskeho
Howjado, wowca a kóń;
Kokoška z husycu k wrotam tež dźe,
Hołbik tam wjesoły přilětuje.
Buch, buch, buch! klip, klap, klip!
Wrjes, wrjes, wrjes! šlip, šlap, šlip!

* Tutón spěw snadź je z poćahom na njedokónčenu lyrisku pěseń „Zyma“ pěsnjeny. (Přir. zwjazk II, str. 157.) Dale přir. podobny spěw na str. 92 tuteho zwjazka.

Zasłyši zyma hdźe cypičkow puk,
Přileći njemdra: Što to?
Witaj k nam! zawoła kłóska a truk,
Tebje młóck njestróži so;
Cypički wosebne kachlički su,
Spodźiwnje hrěja a bobotaju:
Buch, buch, buch! klip, klap, klip!
Wrjes, wrjes, wrjes! šlip, šlap, šlip!

Horje a dele duž klepotajće,
Runjež by rozleli pót;
Wrobel so přimołwja: Bur mój wujk je!
Khwali was* pjerjowy skót;
Cypički wobćežne šwihače su,
Płaća pót, prócu pak z bohatej mzdu.
Buch, buch, buch! klip, klap, klip!
Wrjes, wrjes, wrjes! šlip, šlap, šlip!

(W septembru 1854.)

* 1. recens.: Radosć ma.

Róža a ruta.

(Serb. Now. 1854, 341.)

Hłós: Wšitke, wšitke naše.

Róža, róža rjana čeŕwjena,
Z jasnym ranjom zakćěła,
Rady tebje wušćipnu,
Město dam ći — wutrobu.

Ruta, ruta młódna zelena,
Z rjanej myrtu sotřička,
Rady tebje wušćipnu
K čestnom' wěncej kwasnemu.

Róža, róža połna čeŕwjena,
Rosa tebje napowa,
Słónčne pruhi koša će,
Swjećena ći lubosć je.

Štóž tu róžu sebi namaka,
Sotřičku ji rutu da:
Temu kćěja lubosća,
Čestny dźeń a wjesela.

Štóž tu rutu budźe plahować,
K towaŕstwu ji róžu dać:
Teho budźe najrjeńša
Wokošować holička.

(W oktobru 1854.)

Spušćenje lubosće.

(Serb. Now. 1854, 396.)

Hłós: Hanka, o ty brune wóčko.

Zyma, zyma! huška laška!
Pjerje saja mróčele —
Sněh tu by a žadyn braška,
Prajće, njej' to mjerzanje?!

Był mi toleŕ kóžda španka,
Kroš mi kóžda pazdźeŕka:
Dawno w wěncu moja Hanka
Njewjesta by pobyła.

Škličku, łžičku lědma mamoj,
Khěžka rosće na holi,
Rad so židkej' muki wzdamoj,
Hdyž naj' wosrjedk nježiwi.

Božmje, Hanka rjana, młoda,
Božmje naju lubosći,*
Do hribow je tebje škoda,
K nuzy časa dosć je mi.**

Nalěto, hdyž sněhi taja
A so łuki zelenja:
Wojacy mi zapiskaja
A ja ćahnu do pola.

[Tam chcu spytać tebje zabyć,
Rjane dźěćo, we bitwje,
Rubać, třěleć, trošta nabyć
W trašnym kulow njewjedrje.]

(5.|10. 1854.)

* 1. recens.: Dawaj so ty do słužbow.
** 1. recens.: Ja pak chcu do wojakow.

Wojeŕske pacholo.*

(Serb. Now. 1854, 375.)

Hłós: Ha što dha muže činja.

Česć pacholu a sława
We pyše wojeŕskej!
Kral k česći jeho staji,
„Słuž mi, mój syno!“ praji
A brónje jemu da — dy-ha,
A rjenje zwobleka.

A pacholo dom spušći
A nanka, maćeŕku —
Wón so wot wšitkich dźěli,
Kiž su joh' lubo měli,
Jim ruku zawdawa — dy-ha,
A stupi do wójska.

Wón wućehnje tak stroštny
A ducy zaspěwa —
A běše tež hdźe žana
Za njeho kwětka rjana,
Tej božmje lube da — dy-ha,
[Ju doma zwostaja.]

[Njech přińdu twjerde časy,
Tež te wón přewinje;
Dźens hišće studźeń srěba
A kusa skórku khlěba,

* Hrónčka 1, 2, 3 a 5 tuteho spěwa z wuwzaćom jich poslednich rjadkow je basnik zapletł do III. sceny započateho melodramata „Hanka“ (hl. zwjazk II, str. 325.)

A jutře pječeń ma — dy-ha,
A winko naliwa.]

Trompejta, bubon klinči,
Wón ćehnje do pola;
Za wótcny kraj wón stupi,
Česć, dobyće jom' kupi
We bitwje, we wohnju — dy-hu,
Ze žiwjenjom a krwju.

[A su tež puće wšelke,
Wón dobrej' mysle je;
Dźens steji wonkach w polu
A tepce łuku, rolu,
A jutře pod třěchu — dy-hu,
So wuspi na mošku.]

Nic njepřećel najhórši
Tón jeho njestróži;
Wón steji jako skała
A přimnje z mocu lawa,
Hač ma wěnc dobyća — dy-ha,
[Za sławne wićežstwa.]

[Ma holičo po boku,
Wón lubosć rozymi;
To rěka: runu smuhu
Dźens tule, jutře druhu!
Žort, wjesele ma być — dy-hyć,
A dyrbjał rěpu ryć!

Dźens jow a jutře druhdźe,
Wón přepołoži so;
Duž rěka: božmje rjana!
Měj dźak! ty lubowana,
Ta swěra wojeřska — dy-ha,
Je kwětka zachodna.] (18./10. 1854.)

Nadźija dobywaŕka.

(Serb. Now. 1855, 157.)

Hłós: Hišće Serbstwo njezhubjene.

Hišće nadźija je žiwa,
Naša zepjera,
Naša přećelnica miła,
Z njebjes rodźena:
Njewjedro njech zahrima,
Tuhi njech nas wobdawaju,
Kruće dźeržmy k nadźiji,
Wona njepušći!

Hišće nadźija je žiwa,
Žiwjenje nam da,
Jejny trošt a swětło kiwa,
Ducha pozběha:
Njewjedro njech zahrima atd.

Hišće nadźija je žiwa,
Kiž nas přikrywa,
By tež łódź nam rozlemiła
Żołma wichorna:
Njewjedro njech zahrima atd.

Hišće nadźija je žiwa,
Dóńž su njebjesa,
Dóńž je zemju zeleniła
Žana trawička:
  Njewjedro njech zahrima,
  Tuhi njech nas wobdawaju,
  Kruće dźeržmy k nadźiji,
  Wona njepušći! (25.|10. 1854.)

Žiwjenje — dróhowanje.*

(Serb. Now. 1855, 278.)

Žiwjenje je dołha rejža,
Přewiwanje po swěći;
W rjanych wozach jědu knježa,
Kiž jim pjenjez natwari;**
Khudy spušća so na nohi,
Jeho puć tón njej' tak drohi;
Swój dźěl horja, wjesela
Kóždy ducy namaka.
  Přećelnu sej ruku dajće,
  Dróharjo, a zaspěwajće:
  Khwalena budź róžička,
  Kiž nam ducy zakćěwa!

* Po myslach a słowach z dźěla podobny, po zrjadowanju a wobšěrnosći hrónčkow pak wšelaki spěw steji na str. 14 tuteho zwjazka.

** 1. recens.: Dokelž maju sadźaki.

Přez młodosće ćiche wrota
Kóždy stupi do swěta,
Nadźija ta hwězda złota
Wjedźe wšěch, dźe do prědka;
Strowosć, radosć pódla dźetej,
Z róžemi puć posćeletej,
Z lóžkim křidłom myslička
Pře wšě hory zejhrawa.
Přećelnu sej ruku dajće atd.

Lěta leća, hraje spanu,
Wutroby so jenoća;
Stup so dźe, stup konje ćahnu
Raćinow a horow dla.
Starosće puć woblětuja,
Płačne dešće přepaduja;
Krasne róže při puću,
Ale jeno k troštej ktu.
Přećelnu sej ruku dajće atd.

Puć so dli, a běła włóska*
Připowjeda starobu,
Stuleni kaž radna kłóska
Wšitcy pomałšo tež du;

* 1. recens.: Puć so dli, a běłe włóski
Swědki dołhej' dróhi su,
Stuleni kaž radne kłóski
Wšitcy ćahnu, słabšo du.

Sprócny kóždy k hwězdam hlada,
Wobstatk hospodny tam žada,*
Hač so k rowej přibliža,
A zwón dróhu wuzwonja.
    Přećelnu sej ruku dajće,
    Dróharjo, a zaspěwajće:
    Khwalena budź róžička,
    Kiž nam ducy zakćěwa!

(29.|11. 1854.)

* 1. recens.: Hospodu tam mučny žada.

Swjatok.*

Ćichi wječor khwata k zemi,
Słónco wjeŕški pozłoća,
Dźěłaćerja z kěrlušemi
Škowrončk z pola přewodźa:
    Dobra nóc — tysac króć!

Sprócny dróhaŕ nimo haja
Do wsy dźe, puć dokonja,
Ptački zynča, zaspěwaja
Jemu ducy přez lisća:
    Dobra nóc — tysac króć!

* Tutón spěw bu wot H. Zejlerja z woprědka do lyriskeje pěsnje „Žně“ stajeny a w 2. rozmnoženym wudawku teje sameje w Časopisu Mać. Serb. 1855, str. 12 sl. sobu wоćišćany; w 3. wudawku „Žnjow“ z l. 1860 pak bu na jeho město druhi spěw přijaty (hl. zwjazk II, str. 116).

Směrki leća, pola zdrěmnu,
Mučnej zemi chce so spać,
Hwězdy ćahnu nócku ćěmnu
Rozswětleć a přiwołać:
Dobra nóc — tysac króć!

Měsačk z jasnej kuka kromu
Přez lěs a so powyši;
Wowčeŕ piska, wjedźe k domu
Běłe wołmy nošeŕki:
Dobra nóc — tysac króć!

(10.|12. 1854.)

Spokojnosć.

Kak zbožowny sym žiwy
We khłódku wjesčički,
Hdźež Bóh Knjez dobroćiwy
Mój khlěb mi wobradźi.

Mje dźakna brózda žiwi,
Mje zboži spokojnosć,
A smy-li strowi, čiłi*,
To mamy kubła dosć.

(1854.)

* Dialektiske po wopačnej analogiji za: čili.

Pocpula.

I.

Słyšiš tam ze žita pocpule hłós?
Bohu česć! :,: nimo je zyma a mróz!*
W zelenych polach so přelětuje,
Róstny čas :,: za płody připojduje.
Z lóštom a radosću zawoła zas':
Bohu dźak :,: dajće za płódniwy čas.

Na směrkach rano žno zasłyšiš ju:
Pomhaj Bóh :,: wšitkim k najlěpšemu dnju.
Swěći pak słónco, to zraduje so,
Wotřase :,: pjerka a rozćehnje so.
K njebjesam z wóčkomaj popohladnje:
Bohu dźak, :,: kiž mi tón pokoj dał je.

Błyšći so rosa hdy khłódnowata,
Huška mje, :,: zawoła dyrkotaca.
Prosy na słónčku so rozšěriwši:
Wudźěl kusk :,: twojeje ćopłoty mi!
Běži do pěska a zahrjeba so,
Twjerdy zahłk**! :,: praji a lehnje tam so.

Přińdźe žnjeńc z kosu, to njebojazna
Njeręz mje! :,: zawoła potulena.
Z nahich duž polow preč dyrbi so dać,
Nihdźe skhow :,: njem'že wjac' wunamakać.
Skorži: Ach, zornjatka tudy wšě su,
Žel mi je! :,: lećić na rolu nětk chcu.

---

* 2. recens.: — radny ja wěšću wam kłós.
** To je skrótšene ze: zahłowk.

Su-li pak pólne so minyłe žně,
Twjerdy čas! :,: zawoła wona; ach zlě!
K lěpšemu krajej duž nastaji so,*
Dokeliž :,: zyma jow přibliža so.
Prjedy hač wućehnje, praji pak 'šće:
Božemje :,: krajo, Bóh přikrywaj će!

(1854.)

II.

(Serb. Now. 1854, 197.)

Posł'chaj, što klinči tam lubozny hłós!
Boži dar :,: pocpula woła, je kłós!
Pod stwjelcom zelenym dom a kryw ma,**
Lubować Boha će napomina:
Luby Bóh :,: miły a smilny wótc je!

Zaso nam praji jej' hrónčkaty hłós:
Bohu česć! :,: Myto wón dawa přez kłós.
Widźiš po prócy na polu twój khlěb,***
Witaj jón z hnućom, twój žiwjeński trěb.
Bohu dźak :,: dawaj, wón skubła tu će!

---

* 2. recens.: Zyma so bliži, duž nastaji so
Přez hory :,: do kraja ćoplišeho.

** 1. recens.: Kłóskaty zahon ji dom a kryw da;
Posł'charjow při žitach napomina:
Lubo měj :,: Boha; wón dary ći da!

*** 1. recens.: Widźiš na poli tam płody a khlěb,
Wuhladaj z hnućom twój žiwjeński trěb!
Dźakuj so :,: Bohu; wón skubłuje će!

Stróža-li Bóhl'byknjez z njewjedrom će,
Boha proš,* :,: hona zo přelutuje.
Chce-li so přichod ći hrožaty zdać,
Pocpula móže će potroštować.
Dowěř so :,: Bohu, wšak wóćec je twój!

(1854.)

* 1. recens.: Modl so.

Zrudne holičo.

Po hłosu: Muss ich denn :,: zum Städtle hinaus.

Kak je mi :,: tak styskniwje, styskniwje,
Zo Jank mje njecha měć;
Ja nošu jeho w wutrobi,
A wón pak wo mnje njerodźi;
  Kak je mi :,: tak styskniwje,
  Zo Jank mje njecha měć.

Zańdźenu :,: tu njedźelku, njedźelku
W korčmje hercy piskachu;
Ja dźěch za Jankom do reje,
Wón pak mje widźeć njechaše;
  Kak je mi :,: tak styskniwje,
  Zo Jank mje njecha měć.

Jako ja :,: nětk wot zady, wot zady
Mjelčo k njemu přistupich:
To wón so na mnje wobroći
A woči na mnje wuwali;
  Kak je mi :,: tak styskniwje,
  Zo Jank mje njecha měć.

To je mje :,: tak zrudźiło, zrudźiło,
Zo swět mi luby njej',
Ja dźěch do swojej' komorki
A płakach w mojej zrudobi;
  Kak je mi :,: tak styskniwje,
  Zo Jank mje njecha měć.

Nazajtra :,: wón jědźeše, jědźeše
Nimo woknow na polo,
Ja wołach: Janko, kak je so
Ći wčera w korčmje lubiło,
  Ale wón :,: tak činješe,
  Kaž by mje njesłyšał.

To je mje :,: tak zrudźiło, zrudźiło,
Zo swět mi luby njej';
Wón zechce wěsće do so hić
A wjele za mnu pokhodźić,
  Ale nětk :,: wšo nimo je,
  Ja Janka njecham měć! (2.|1.. 1855.)

Žołma a žiwjenje.

Puć žiwjenja je žórło,
Kiž z horow k dołam dźe
A přeběhnje kraj rjany
A hona pusćinske.

Kaž mjez łučkami lóštnje
So žołma slěborni:

Tak złoty lóšt a hraja
Dźeń dźěsća wokřewi.

Kaž přez koło a kamjeń
Lóšt žołmje skočić je:
Tak troštnje, khroble młodźenc
Přez kraj a morja dźe.

Kaž zliwki žołmu zmuća,
Pak žołmy wobćeža:
Tak prudźi muža starosć
A brěmjo žiwjenja.

Kaž w swojim času žołma
Do morja doběhnje:
Tak šědźiwc mučny, sprócny
Běh skónči, k wótcam dźe.

(7.|2. 1855.)

Dźěleński spěw.

(Zahrodka kwětkojta II, str. 56.)

Hłós: Ja z wutrobu, z ruku.

Nětk zawdawam ruku
O najlubši wam,
So podać preč a ćahnyć
Ja nětko mysle mam.

Budź přećelna wjeska
A luby mój dom,
Budź z Bohom w dobrym měrje
Pod słóncom, měsačkom.

Nětk mějtaj so staršej
Tu najrjenišo,
Budź bratře, sotra božmje
A wšitcy přećeljo.

Mje přisłušnosć woła
A dyrbjenja móc,
Wšak słónco tež puć khodźi
A hwězdy du přez nóc.

Wšak rěka tež k morju
Wot žórleška dźe,
A ptačk a mróčel ćehnje
Tež dróhi wšelake.

Duž božemje wšitkim
Nětk wutrobne dam,
Hač hwězdy rjeńše, jasne
Mje zaso wjedu k wam!

(11.|3. 1855.)

Wojeŕske pacholo.*

(Čorny kós a drózna II, 17.)

Wojeŕske to pacholo
Česća kral a wjeŕchojo;
Schönstes Fräulein Kikebusch —
Wojak to je čestny muž.

* Tutón spěw, kotryž chcyše basnik jako solo z chorom do pěsnje „Hanka“ (přir. zwjazk II, str. 311) zaplesć, bu wot K. A. Kocora komponowany (hłós hl. Tow. Spěwnik, str. 45).

Ćichu ma přec' mysličku
Ze starosću njeznatu;
Schönstes Fräulein Kikebusch —
Wojak wjesoły je muž.

[Z hordom nosy kralowu
Čestnu brón a sukničku;
Schönstes Fräulein Kikebusch —
Wojak to je hordy muž.

Po trompejće, buboni
Khodźi, wusnje, wocući;
Schönstes Fräulein Kikebusch —
Wojak to je žiwy muž.]

Rjeńšo, hdyž paradu ma,
Njebłyšći so zernička;
Schönstes Fräulein Kikebusch —
Wojak to je rjany muž.

[Dźensa jow a jutře tam
Je wšo jene wojakam;
Schönstes Fräulein Kikebusch —
Wojak to je wšudźe muž.]

Ćehnje z brónju do pola,
Njestróži so satana;
Schönstes Fräulein Kikebusch —
Wojak to je khrobły muž.

[Khrobło sapa zmužity,
Lawej zuby wurazy;
Schönstes Fräulein Kikebusch —
Wojak to je mócny muž.]

Ma što rjane po boku,
Rozymi wón dobrotu;
Schönstes Fräulein Kikebusch —
Wojak to je mudry muž.

[Jehnjo je při holiču,
Wjelk, hdyž rěka: na wójnu!
Schönstes Fräulein Kikebusch —
Wojak to je lesny muž.]

Dźensa rěka: wino chcu!*
Jutře srěba studničku;
Schönstes Fräulein Kikebusch —
Wojak spokojny je muž.

[Dźensa wjedźe zrudobu,
Jutře skače w wjeselu;
Schönstes Fräulein Kikebusch —
Wojak to je dźiwny muž.]

Hdźež wón rozpołoži so,
Je knjez a dźe pře wšitko;

* Variant: Dźens ma skórku z wodźičku,
Jutře winko z pječenju.

Schönstes Fräulein Kikebusch —
Wojak to je cyły muž.

[Za krala a wótcny kraj
Da wón žiwjenje, haj, haj;
Schönstes Fräulein Kikebusch —
Wojak to je šwarny muž.]

Přińdźe z wójska domoj zas',
Chce nan hotować jom' kwas;
Schönstes Fräulein Kikebusch —
Wojak to je krasny muž. (3. 8. 1855.)

Spokojna mysličkа.

(Serb. Now. 1855, 350.)

Wyše kóždej' hłowy*
Słónčko zaswěći,
So na pućik ćmowy
Měsačk slěborni:
Myslička duž spokoj so,
K njebju pozběhń křidleško.

---

* 1. recens.: Wyše kóždej' hłowy
Ranje zaswita,
Tež na pućik ćmowy
Swětło přesćera:

A wšěm hrónčkam přidawa so refrain:

Duž o tyšna wutroba
Dowěř so na njebjesa.

Wyše kóždej' khěžki,
Wóčkej kóždemu,
Zybola so hwěžki,
Hdyž je wječor tu:
Myslička duž spokoj so,
K njebju pozběhń křidleško.

[Wyše wšitkich horow
Słónco postanje,
Sćele do wšěch dworow
Pruhi žiwjeńske:
Myslička duž spokoj so,
K njebju pozběhń křidleško.

Wyše wšitkich honow
Ćahnu mróčele,
Krjepja wot wšěch stronow
Miłe křewjenje:
Myslička duž spokoj so,
K njebju pozběhń křidleško.]

Wyše wšitkich swětow
Jena lubosć je,
Kiž wot wěčnych lětow*
Wšitkich žohnuje:
Myslička duž spokoj so,
K njebju pozběhń křidleško.

(4.|8. 1855.)

* 1. recens.: Kiž do wěčnych hětow
Swój lud powjedźe.

Khuda syrotka a jejna mać.

(Zahrodka kwětkojta II, 55.)

Hłós: Štóž so mysle ženić ma.

Wurostła bě trawička
Na zelenej łucy,
Nimo wětřik pjeŕchota,
Wopraša ju ducy:

Trawička ty zelena,
Štó će žiwić budźe?
„Krjepjelka ta njebjeska,
Kotraž pada wšudźe.“

Maći, duž so njestaraj,
Štó naj' žiwić budźe —
Luby Bóh a ruka naj'*
Skubła tu a druhdźe.

Trawičkow tak wjele je,
Krjepkow hišće wjacy —
Spěwać, dźěłać spokojnje,
To su khudych šacy!

(7.|8. 1855.)

* W rukopisu: Brózda, Bóh a ruka naj',
Smój tu abo druhdźe.

Poroki.

(Čorny kós a drózna II, 18.)

Łeć, leć mjetel ty lóžka,
Mje, mje njebłazniš wjac',
Leć, leć wokoło róžka,
Pytaj sej druhdźe swój šac —
Haj, haj, haj, haj,
Pytaj sej druhdźe swój šac.

Nětk, nětk barbu ja twoju,
Rěč, rěč lesnu tež wěm,
Zo, zo wutrobu swoju
Předawaš njedroho wšěm —
Haj, haj, haj, haj,
Předawaš njedroho wšěm.

By, by lětsa mi było,
Kaž, kaž loni mi bě,
Mi, mi skakać so chcyło,
Runjež był do kolen sněh —
Haj, haj, haj, haj,
Runjež był do kolen sněh.

Wšě, wšě loni mi ptački
Lóšt, lóšt spěwałe su,
Nětk, nětk dźe mi na płački,
Kajawku bjeru za mzdu —
Haj, haj, haj, haj,
Kajawku bjeru za mzdu.

Tak, tak lubo će mějach,
Haj, haj bóle hač so,
Přec', přec' k tebi so smějach
Kóždy dźeń wutrobnišo —
Haj, haj, haj, haj,
Kóždy dźeń wutrobnišo.]

Ty, ty raniš mje jara,
Ty, ty budźeš so kać,*
To, to falšnosć je stara,
Móžach žno dawno ju znać** —
Haj, haj, haj, haj,
Móžach žno dawno ju znać.

Dźi, dźi, pósćel sej druhdźe,
Hdźež, hdźež lěpje ći je,
Běž, běž, dom ći to budźe,
Njech ći pak derje so dźe —
Haj, haj, haj, haj,
Njech ći pak derje so dźe!

[Praj, praj mróčałka spěšna,
Hdźe, hdźe ćehnješ ty nět',
Mje, mje njese přez kraje
Do cuzby sylny tón wět' —
Haj, haj, haj, haj,
Do cuzby sylny tón wět'.***

* 1. recens.: Ty, ty činiš mi zlě.
** 1. recens.: Kóždy ju znaje a wě.
*** 1. recens.: Wzmi wšak ty sobu tež mje!

Što, što starać so budu,
Što, što tyšić so chcu,
Njech, njech mótšeń mam khudu,
Pućik swój samotny du —
Haj, haj, haj, haj,*
Pućik swój samotny du!] (10.|8. 1855.)

* 1. recens.: Ně, ně, ně, ně,
Spokojnosć nima so zlě!

Nazyma.

(Spěwy za serbske šule I, 15.)

Budź, rjane lěće, božemje,
Kiž złoty kłós nam darješe;
Nětk dźe k nam płowa nazyma,
Přez lěs a hona přistupa.

Česć dajće jeje dobroći,
Zo ćěsne pruhi wokhłodźi
A tysac kwětkow zawoła
Tych nazymničkow do kćenja.

Ma khutniše tež wobličo,
So tola lubje starajo
Chce kraj a město zežiwić,
Płód z połnej ruku poskićić.

Ze zymnym dychom pokroči
A twjerde časy připojdźi;
Duž khwataj wužić, štož ći da,
Jej' lubosć krótku khwilu ma.

(1.|10. 1855.)

Jasny wječor.*

(Časopis M. S. 1855, 69.)

Kak so tón wječor krasni,
Hdyž měsačk slěborny
So z módrych njebjes jasni,
Nam k słužbje hotowy;
Wón jako wóčko nócne
Ze swětłom kraluje,
Štož pak chce drěmać sprócne,
Do spanja kolebje.

Nam k radosći je daty,
Naš pućik pojasni,
A jako přećel znaty
Nam hlada mjez woči;
A chcyłe pruhu haćić
Keŕk, murje, twarjenja,
To njedawa wón płaćić
A wyše pokroča.

Wón khodźi w zymje, lěći
Swój pućik módrojty,
Po cyłej zemi swěći
Přec' jenak přećelny;
Wšo jeho pruhow čaka,
Wón rady z kóždym dźe,
Nic pjenježka, nic dźaka
Wón za to njebjerje.

---

* Tutón a tež slědujcy spěw chcyše drje basnik do lyriskeje pěsnje „Nazyma" (hl. zwjazk II, str. 119 sll.) přijeć, njeje pak so to stało.

Wšu přeradu wón hidźi
A słowčka njepraji,
Štož jeho wóčko widźi
Tu delkach na zemi;
Duž budź mi česćowany,
Ty swěrny přećelo,
Budź lubje powitany,
Ty hwězdow wodźerjo!

(W novembru 1855.)

Nazyma.*

Z krótšej stopu překhodźuje
Bože słóńčko njebjesa,
Miłe pruhi doswěćuje —
Płód so z polow dobjera.

Ptački mjelča, žana muška
Nihdźe wjacy njezynči,
Młha so šěri, wětr huška,
Lód a mrózy připojdźi.

Prašeš so za kwětku rjanej,
Pytaš łuku kćějatu:
Ach, nětk njepodeńdźeš žanej',
Łuki, mjezy płowe su.

Šěre, nahe steja haje
Swoju pychu swlečene,
Rjanosć jich ta w pěsku tłaje,
Lisće w lěće młódniwe.

* Přir. přispomnjenje k předkhadźacej pěsni.

A tak zańdu młode lěta
A jich kćěw a wjesele,
Tak tež spadnje hordo swěta
A wšě jeho rjanosće! (28.|11. 1855.)

Pokoj.

Duša, starosć zabudź,
Wopušć zrudobu,
W Božej stwórbje nabudź
Mocy k wjeselu!

Hlaj, kak złote ranje
Kiwa po nocy,
Ptačkow zaspěwanje
Rži přez haj a wsy.

Posł'chaj! dźi po honach,
Hlaj, kak pyšne su,
Widźiš po wšěch stronach
Lubosć njebjesku.

Tón, kiž zemju pyši,
Z dešćom wobstara,
Tebje widźi, słyši
A će lubo ma.

Je tež ćmowa šćežka,
Kiž ći tudy da:
Na puć, do woknješka
Hwěžki zaswěća. (1855.)

Bratřik we wojakach.

(Serb. Now. 1855, 173.)

Štyri brune mój bratřik
W dworje zapřahuje
[A do města jědźo
Křud zawjertuje.

Hdyž słónčko je nizko,
Wón wupřahuje;]
Hdyž je zwozył žně domoj,
Kralej do słužby dźe.

Kralej słuži wón swěrny,
Brónje rozymi wjesć;
Poleć, hołbiko spěšny,
Wjele dobroh' jom' njesć.

Khětře, ruče leć k njemu,
Pohlej, kak so jom' dźe,
Přinjes powjesć, hač w polu
Abo pod třěchu je.

Lipa lisćičko spušći,
Ale wubiwa zas' —
A wón piše, ja přińdu,
K lětu wuńdźe mój čas.

[Kak też dźe so tam jemu,
To wě luby mi Bóh;
Moje wóčko joh' hlada,
Wo snje powitam joh'.]

Lube lětko leć nimo,
Dołho čakać je zlě,
Zo wón skerje dom dóńdźe,
Zaso kiwaju žně.

[Mróčel ćaha pod njebjom,
Wona tam a sem dźe —
A mój bratřik po cuzbje,
W kraju wšelkim, hdźež je.]

Srjedźa horow su doły,
W meji zakćěwa štom:
A po dźělenju radosć,
Hdyž mi přińdźe wón dom! (1855.)

Klukluk-ptačatko.

(Serb. Now. 1855, 205.)

Hłós: Přišła mi holčka.

Ja znaju ptačka, :,:
Tón dźiwnje zaspěwa,
Wón spěwa: klukluk, kluklukluk!
A jasnej wóčcy ma.

Tón lesny ptačik :,:
Ma w pincy hnězdźeško
A hwizda: klukluk, kluklukluk!
Hdyž přińdźe na swětło.

Hordleško khětre :,:
Ma winkobarbniwe
A kurči: klukluk, kluklukluk!
Hdyž wón je próznić chce.

Wón je tak skludny, :,:
Zo zleći na blido
A woła: klukluk, kluklukluk!
So syńće wokoło.

Hdyž wón so khila :,:
A swój pysk rozdaji,
To klinči: klukluk, kluklukluk!
A kóždy přistupi.

Šěri wón křidło :,:
A póčnje machotać,
To z nowa: klukluk, kluklukluk!
Wón khwata zaspěwać.

Štóž chce joh' widźeć,
Štóž chce joh' słyšeć,
Dźerž z nami worćiznu —
A wupij: klukluk, kluklukluk!
Tu škleńčku nalatu! (1855.)

Invalida.

(Serb. Now. 1855, 374.)

Hłós: Chcył je knjez hólčik wědźeći.

[Bjez wospjetowanja w prěnim rjadku.]

Při Lipsku dźěło horce bě,
Tam dźeržeše smjerć krwawne žně·
Hajda pacholo!
Hura towaŕšo!
Što płaći žiwjenje?

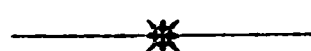
Tam wulke štuki rujachu,
Karteče, kulki hwizdachu —
Hajda pacholo!
Hura towaŕšo!
Ja stejach na prědku.

Do wohnja dźe naš regiment
A krótki bě mój testament,
Hajda pacholo!
Hura towaŕšo!
Ja prěni na rjadu.

Smjerć blizko dźěše pola mje,
Mi kula nohu wottorže —
Hajda pacholo!
Hura towaŕšo!
To bě złe witanje.

Naš regiment tón njecofa,
Hač klinčeše: viktoria —
Hajda pacholo!
Hura towaŕšo!
Ból moju zabych ja.

Radlubje sym tu nohu dał,
Naš regiment njej' twochował —
Hajda pacholo!
Hura towařšo!
Hdźež prědku ja sym stał! (1855.)

Pjenjez a dobra myslička.

Pjenjez a dobra myslička
Staj dobraj towařšaj
Na kóždu dróhu do swěta
Přez morjo a přez kraj.

Pjenjez a dobra myslička
To muž a žona staj:
Hdyž wona něšto požada,
Wón wěsće rjeknje: haj!

Pjenjez a dobra myslička
Staj jadro žiwjenja
Za bura a za zemjana
Hač do poslednjoh' dnja.

Pjenjez a dobra myslička
To staj dwě twjerdźiznje:
Hdyž jena padnje do błóta,
Ju druha pozběhnje.

Pjenjez a dobra myslička
Dwě žadnej róži stej,
Kiž lubowanej bjez kónca
W wšěm času kćějetej.

(1855.)

Našej Leńcy.*

Spinkaj, złote dźěćo,
Skoro budźe lěćo,
Dźěćo budźe posłuchać,
Kak so budźa znošować:
Mižko me, ćelko be,
Micka mjaw, ćuća blaw,
Zyba ćink, Leńka spink!

Na zelenym brjóžku
Z twojej małej nóžku
Budźeš stejkać, tupotać,
Wokoł' tebje zejhrawać:
Putka kur, hunčo hur,
Wroblik čr, hapl·br,
Zyba pink — Leńka naša spink!

(Wokoło 1855.)

* Tutón rjany kolebkowy spěwčk je H. Zejleŕ swojej najstaršej dźowčičcy Leńcy při kolebanju spěwał.

Bjesadny spěw.

My chcemy so tu posynyć,
Tu piwko, winko je,
A Lumira sej připrosyć,
Zo harfy zhłosuje.

Wšo ma swój čas, to znate je
Wot Salomona sym*,
Wšo pod słóncom so pominje
A zaleći kaž dym.

Tež dźowka ty z Elysija,
Wzmi sydło mjez nami,
Njech twoje škrě so sypaja
We našej bjesadźi.**

Dźeń kóždy jenak dobry njej'
A jasny, přihódny,
Štóž wuzwolić wě prawy sej,
Tón čini mištyrscy.

Duž klinkmy nětko hromadu
Ze sławu hrimacej
Na swěrnu serbsku wutrobu,
We kotrejž falšnosć njej'.

(Wokoło 1855.)

* Dialektiske za: sem.
** Variant: Nam k prawej radosći.

Spokojnosć.

Ja spokojnu
Mam wutrobu,
To moje zbože je,
Kiž kóždy dźeń mi kće;
Ja njechał kejžor być,
Nic złotych horow měć,
Dyrbjał tón šac
Sej z ruki dać.

Ja spokojnu
Mam wutrobu
A wjacy nježadam,
Hač k nuzy potrjebam;
Mje horde brěmješko
Njej' nihdy ćišćało,
Ze zawisću
So njeznaju.

Ja spokojnu
Mam wutrobu,
Duž měra njetradam;
Kaž škowrončk zaspěwam,
Hdyž skupi zaskiwla,
So sami čwiluja;
Mje lakomstwo
Drje podarmo.

Ja spokojnu
Mam wutrobu,

Mje čerstwa woda wokřewja,
Hdyž druhi wino rozliwa,
A runjež słomjana
Mje třěcha přikrywa,
Šac najrjeńši
Mam na swěći.

Šac najrjeńši*
Mam w wutrobi:
Tón woheń njerozškrje,
Tón žołma njepóžrje,
Zamk k njemu njetrjebam,
So směju paducham;
Wón dosaha
Hač do rowa.

Što chcu ja wjac',
Hač tajki šac
Na pućik žiwjenja
Přez kraj a přez morja,
Z nim lóžcy wukupju
Swět z cyłej krasnosću;
Hač do smjerće
Mi dosahnje.

(28.|1. 1856.)

* 1. recens.:

Šac najdróžši
Mam w wutrobi,
Tón zamkać njetrjebam,
So směju paducham.

Njej' to mi kublečko
Pře wšitko bohatstwo,
Hdyž žida mje
Tež njekryje?

Pućowanski spěw.*

(Časopis M. S. 1855, 67.)**

Róža słuša do wěnca,
Na puć spěw so hodźi,
Ze spěwom lóšt přibjera,
Radosć hakle słodźi;
Dóńž tu zemja zelena
Pućowarjow nosy,
Žada spěwać wutroba,
Lubosć nam'ka hłosy.

[Žana róža bjez słónca
Njeby tež tu kćěła:
Žana dróha bjez spěwa
Połnu radosć měła.
Wobuza so njepřida,
Hdźež spěw zanošuja,
Přećelnje so njebjesa
W dušach wujasnjuja.]

Přećeljo, duž spěwajmy,
Našom' pućej sława!***
Spěw budź towaŕš pućowny,
To su serbske prawa;†

---

* Tutón spěw bu wot K. A. Kocora w l. 1860 jako měšany chor komponowany'a na spěwanskim swjedźenju 7. oktobra 1863 w Budyšinje spěwany. (Hłós hl. Tow. Spěwnik, str. 23.)

** Lětnik 1855 Časopisa M. S. bě hakle po jutrach 1856 wušoł.

*** 1. recens.: Zo nam radosć kćěje.

† 1. recens.: Jeho dar nas zhrěje.

Sama žołma k morju dom
Z němym ertom njeńdźe,
Swoju dróhu z pluskotom
Daloki kraj přeńdźe.

Wšitke ptački z nalěćom
Z dalokeho kraja
Přićahnu ze spěwanjom,
Radosć tudy maja,
Dóńž so haje nježołća,
Dóńž jim hoja časy,
Hač ze spěwom dźělenja
Wućahuja zasy.

(1.|2. 1856.)

Dobre zahrodnistwo.

(Časopis M. S. 1855, 67.)*

Žadnu róžu chcu sej płodźić
Do zahrody žiwjenja,
Tajke dźěło chce so hodźić,
Z mytom zbóžnym zapłaća;
A k tej prócy prošu za nju,**
Dokelž róža z njebjes je:
Miłe njebjo, směj so na nju,
Zo mi nihdy njespadnje.

---

* Přir. přispomnjenje k předkhadźacej pěsni.

** W rukopisu: Sadźić chcu ju do wutroby,
Město tam tej róži dać,
Žadyn čas a jeho złoby
Njedyrbja ji mocy wzać.

Nadźija, ty róža rjana,
Tebje měnju, wuzwolu,
Hdźe tež w swěće kwětka žana
Kćěje tebi k runjeću?
Wot młodosće hač do rowa
Tebje smjertni plahuja,
Z kóždym słóncom kćěwaš nowa
Z njesmjertneho korjenja.

Kćěj duž kćěj ty złota róža,
Hladana wot lubosće;
Strachi mje tu mało stróža,
Widźu twoje błyšćenje;
We tebi so zwjeseluju,
K tebi dźerži wutroba,
A hdyž swět tež wopušćuju,
Kćěješ z mojoh' popjeła. (14.|2. 1856.)

Hdźe zbože rjeńše?

(Časopis M. S. 1855, 70.)*

Praj, z wotkal zbože přikhadźuje
A hdźe je z domom na swěće?
Njej' tam, hdźež połnje wusypuje
Swój dar we złotym bohatstwje?
O ně, o ně, tam přimołwja
So wone hakle nazdala.

* Přir. přispomnjenje k předkhadźacej pěsni.

A bydli tam, hdźež móc a sława,
Kiž čas lětstotkow překroča,
We połnych horšćach radosć dawa,
A hdźež so króny zybola?
O ně, o ně, tam zawěrno
Ma słabe hakle swětleško.

Njej' česć a staw, njej' złota króna
Tu jeho wučinjeny skhow,
To snadź je mudrosć Salomona
A swětło rjanych wědomstwow?
O ně, o ně, tam swěći drje,
Dosć wutrobu pak njehrěje.

Aha, ty měniš winko jasne
A spěw při wjes'łym towaŕstwi,
Ty khwališ strowe lěta krasne,
Kiž młodosće són přezłoći?
O ně, o ně, tam zelena
Njej' hišće zboža hałoza.

Hdźež swjatnicu sej lubosć twari,
Hdźež jejne mocy płomjenja,
Tam zbože je, tam dary dari
Najzbóžnišeho wjesela;
Haj tam, haj tam, hdźež lubosć je,
Tam zbože kće najzłoćiše!

(5.|4. 1856.)

Mój wótcny kraj.*

(Časopis M. S. 1856, 11.)

Wěš mi mój rjany wótcny kraj?
Wón złoty njej', to nježadaj;
Pod figowcom a palmami
So jeho zemja njekrasni —
O ně, o ně! wón ponižna
Je płódna Boža zahroda.

Wěš mi mój rjany wótcny kraj?
Na mjezow šěř jom' njehladaj
Za hordym knjejstwom njeleći
A krwawne brónje njewótři —
O ně, o ně! štož khwalbu ma,
Je jeho wulkosć pytana.

Wěš mi mój rjany wótcny kraj?
Na němski kraj mi njehódaj,
Mój kćějata je wobnožka
Na štomje sławnoh' Słowjanstwa —
Haj, to wón je! a njespadnje,
A Łužica so mjenuje.

Ta je, ta je mój wótcny kraj,
Mój serbski dom a zbóžny raj,
A kiž tu rodźa kćěć a rosć,
Tym k zbožu je tež wulka dosć —
Kćěj, krajo, kćěj! ty jasniši
Na česćach a na pěknosći!

(18.|8. 1856.)

* Tutón spěw bu wot E. Frencla komponowany. (Hłós hl. Tow. Spěwnik, str. 15.)

Njezhubjeny pachoł.

Kunjež njeměł žane holičo
K lubosći po stroni,
Wostanu wšak wjes' łe pacholo
Lětsa tež kaž loni.

Du ze słónčkom dźens mi róže spać,
Aj, što je to wo to?
Jutře budźa rjeńšo zakćěwać,
Nadźija je złoto.

Njem'žu tež do mojoh' wozyka
Złote konje přahnyć,
To mi zbože rjenje pokiwa
A chce ze mnu ćahnyć.

Swěrny pachoł, dušna myslička,
Wutroba bjez hidy,
Witany je wšudźe do swěta,
Zhubjeny njej' nihdy. (26.|10. 1856.)

Zastaničko.

Twojej' wóčkow miłe pruhi
Hdyž tu na mnje zaswěća:
To swět krasniši mi druhi
We wutrobje zeskhadźa —
Něžna duša,
Słónčko radosće,
Słyš a dowol
Moje česćenje!

A mi swět wšón pozłoćany
Je přez twój směwk lubozny,
W zymje, lěće jenak rjany
Zeleny a róžojty —
    Něžna duša,
    Słónčko radosće,
    Słyš a dowol
    Moje česćenje!

Twoje słowčko je dych žiwy,
Njebjeske mi mocy dać,*
Póznać dyrbju tajke dźiwy
A mój dźak ći woprować —
    Něžna duša,
    Słónčko radosće,
    Słyš a dowol
    Moje česćenje! (25.|11. 1856.)

* Variant: Moje horjo wotehnać.

Spodobne dopomnjenki.*

(Časopis M. S. 1856, 5.)

Słódke hodźinki wy jasne
Młodostneho nalěća,
Wobnowće mi waše krasne
Wobrazy a hibanja.

* W rukopisu namaka so připisk: Knjeni z Ješkowej k božemu dźěsću 1856.

Postupće sem, domy, hona,
Hdźež bě zbožowny mój swět,
Hdźež měd dźěćaceho sona
Woptach wjele krasnych lět.

Tunja radosć, njekupjena
Ze starosću žiwjenja,
W twojich pruhach zwjeselena
Wutroba so womłodźa.

Hodźinki wy zalećene,
Róže sće mi edenske,
W wašim błyšću ponowjene
Hišće dźens mi kćějeće.

Njebjesa so posměwkuja
Hišće dźens mi nad wami,
Jandźelki was woblětuja,
Myslička was pozłoći! (19.|12. 1856.)

Hwěžki.

(Časopis M. S. 1856, 6.)

Hłós: Doma, doma rjenje je.

Hwěžki, hwěžki daloke,
Swěty rjeńšej' nadźije,*
Kiž wy horje, dele dźeće,
Módre njebjo poswětleće,

* 1. recens.: Bože swětła njebjeske.

K wašej wysokosći mje
Něhdy jandźel powjedźe.

Hwěžki, hwěžki slěborne,
Po njebjesach rozsyte,
Lilije wy rjeńše, jasne,*
K wam sej žadam dźěćo časne,
Pod wami sym hinity,
Nad wami sym njesmjertny.

Witaj mi też błyšćata,
Khryšće, hwězda wutrobna!
Wyše křižow, wyše rowow
Swětło twojich sluba słowow
Krasnje hižo swěći so
Twoje swětło, zbóžniko!

Rozsylń pruhi, přećelna
Rjeńša hwězda wodźeřska!
Twoju jasnosć lubujemy,
Zbóžny puć za tobu dźemy,
Swěć so, naša nadźija,
Trošt a swětło žiwjenja!

(29.|12. 1856.)

* 1. recens.: Z ćěmneho my chcemy kraja
K swětłosći do Božoh' raja,
K wam, hdyž wóčko haša tu,
K rjeńšom' swětłej poćahnu.

Rjany swět.

Swět Boži rjany je,
To na wšěch róžach widźiće,
Pisana róžička
To kóžda powjeda.

Swět Boži rjany je,
To miłe słónčko pokaže,
Wobswěći, zwjeseli
Swět cyły šěroki.

Swět Boži krasni so,
To kóžde jasne žórleško
Běžace pluskoce,
Pić dawši slěborne.

Swět Boži rjany je,
Na kóždu kročel widźiće,
Stworjeńčku kóždemu
Bóh čini dobrotu. (1856.)

Spokojnosć.

(Časopis M. S. 1856, 7.)

Měj spokojnosć za bohatstwo,
Za Boži dar a šac,
Česć ju za žiwe žórleško,
Kiž njese wšědnje wjac'.

Z njej přińdźe zbože do domu
A tež do wutroby,
Z njej mysl měrnu, zradownu
Maš swoje žiwe dny.

Njej' kral a kejžor khudźinka
Tež w drasće purpurskej,
Hdyž trón a króna złoćana
Dosć jemu hišće njej'?

Njej' khudy muž na wjeselu,
Kiž ma, štož potrjebje,*
A nosy so ze zawisću
A spochi hramuje?

Haj, njepřećel swój najhórši**
Wón je a žiwy skhnje,
Wón nima pokoj na swěći,
Nic měr nic wjesele.

Duž spokojnosć budź bohatstwo,
Mój złoty dar a šac;
Chcu česćić ju za žórleško,
Kiž njese wšědnje wjac'.

(W januaru 1857.)

* 1. recens.: A měł tež wšeho dosć,
Kiž nosy so ze zawisću
A žiwi nahrabnosć?

** 1. recens.: Haj, njenasytny najhórši
Swój njepřećel tu je.

Młodostne wjesele.*

(Łužičan 1865, 81.)

Hale bratřa nadobni,
Rjenje zaspěwajmy,
Swoje prawo młodosći
Z wašnjom pěknym dajmy.

Khrobło, swobodnosć a móc
K wjesołym puć nanka**,
Bakchus tež, tón čestny wótc,
A z nim rjana Hanka.

[Spěw a šklenća wokoł' dźe,
Tak so dźens nam lubi,
Wokřewjenje młodostne
Pózdniši čas hubi.]

Něhdy nam filisterstwo
Swój stoł zechce stajić,
Druhe hrónčko pacholo
Tehdy dyrbi prajić.

Něhdy přińdźe twjerdy spřah,
Suchich lět snadź wjele,
Tehdy młyn drje klepota,
Ale prózdne mjele.

---

* Tutón spěw, kotryž bu, kaž přispomnjenje w rukopisu praji, jako piwny spěw za Lipsčanskich studentow pěsnjeny, ma tež samsny hłós wot basnika (hl. na kóncu) abo móže so spěwać po narodnym hłosu spěwa: Štóž so mysle ženić ma (hłós hl. Tow. Spěwnik, str. 96). Tež slědujce 4 spěwy bě H. Zejleŕ za piwne zabawy Lipsčanskich serbskich studentow spěsnił.

** Po ludu za: namaka.

[Něhdy přińdu mjerzanja,
Khrobło tež ći spanje,
Duž lij dźensa z karana
Zabyće přec' na nje.

Něhdy leži žona ći
Na šiji snadź ćežko,
Spěwa tež: Spi, kurko, spi —
Komu njej' žno mježko?

Něhdy přińdu starosće,
Rostu běłe włosy,
Tehd' je preč kćěw młodosće,
Ronja so ći kłosy.]

Duž so zdobnje wjeselmy
Při spěwach a wini,
Wupyšmy sej młode dny,
Kaž to mudry čini.

(W hapryla 1857.)

Towaŕšny spěw.

(Časopis M. S. 1858, 15.)

Hłós: Ha što dha muže činja.

Dźeń dobry zjednoćuje
Nas k rjanej bjesadźi*;
Zwjazk naš je poswjećeny
A z wyššim duchom kŕćeny,
Kiž lubosć płomjeni.

* Z Budyškeje narěče za: bjesadźe.

Duž wutroba smy jena,
Kiž lubosć žołmuje;
Bjez jeje rjanoh' ducha
Je wšitka radosć hłucha
A kćenje paskorne.

Što tež bjez jeje słónčka
Tu žiwe wostanje?
Swět rjany był by, čwóda!
Kaž něma, ćmowa kłóda
A pěski pusćinske.

Duž wótčinskemu duchej
A serbskej lubosći
Dźens woprujmy tak prawu
Najrjeńšu lubu sławu
We bratskim towaŕstwi*.

Haj, lubosć dyrbi sapać,
Duch dobry sporić so,
Kaž luby naš kraj rjany
Je stajnje wokošany
Wot wěnca zelenoh'!

(W haprylu 1867.)

* Z Budyšskeje narěče za: towaŕstwje.

Lipsčanski studenta.

Hłós: Dobry wječor, maćeřka.

Młodźenc w swěće sławniši
Musow syn je Lipsčanski —
Valeri, valera,
Musow syn je Lipsčanski.*

Jako worjoł podsłónčny
Zwjesela so swobody —
Valeri, valera,
Zwjesela so swobody.

Wustupi wón na hasu,
Wšitke woči za nim du —
Valeri, valera atd.

Hdźež wón rozpołoži so,
Zhubi so filisterstwo —
Valeri, valera atd.

Dobru nosy mysličku
Swojej Musy dodanu —**
Valeri, valera atd.

Po prócy a drjenicy
Korjenić wě prózdniny —
Valeri, valera atd.

* W prěnim rukopisnym naćisku rěka refrain při kóždym hrónčku:
Valeri, valera —
Twój syn, rjana Łužica.

** 1. recens.: Z tyšnosćemi njeznatu —

Chce pak hdy so pomróčić,*
To so njeda zamylić —
Valeri, valera atd.

K pomocy ma po boku
Karančk, spěw a trubčičku —
Valeri, valera atd.

Wjesele sej zaspěwje,
Hač so starosć pominje —
Valeri, valera atd.

„Kóždy dźeń njej' kermuša!“
Praji wón bjez hněwanja —
Valeri, valera atd.

Kaž so z nim tež přeměni,
Ničo jeho njestuži —
Valeri, valera atd.

Wuńdu-li 'mu sadźaki,
Dołho hišće njezwróći —
Valeri, valera atd.

Pumpus ma wón bjez měry,
Dokelž je tak nadobny —
Valeri, valera atd.

---

* 1. recens.: Přińdźe mróčel na čoło,
Zasmali sej žołteho —
Valeri, valera atd.

Sam Apollo wobkruća:
„Tajki lud mje zwjesela —
Valeri, valera,
Tajki lud mje zwjesela!“

(W meji 1857.)

Studentski spěw.*

(Časopis M. S. 1858, 16.)

Hdźež prawa zhromadźena
Je bratrow jednota,
Tam Musa njeskhmurjena
Je stajnje přitomna.

So bratřa zjednoćeni
Duž nětko posyńće
We spěwnych Musow mjeni,
Kaž naše prawo je.

Najprěńšu sławu mócnje
Njech žałbowany ma,
Kiž z prawdosću a wótcnje
Lud a kraj wobhlada.

Tom' runja Lipskej sława
A jeho wučeństwu,
Dóńž Plěsnja wodu dawa,
Wón kćěwaj za sobu!

* K tutemu a slědujcemu spěwej je H. Zejleŕ w rukopisu přispomnił: Dwaj do hłosa hišće stajomnej a z teho wotpohladanja knjezej Kocorej poručenej a Lipsčanskim studentam poswjećenej spěwaj.

Kraj wótcny, króna přeća,
A moja Łužica,
Waj' česći sława třeća
A wšěch, kiž serbuja!

A štož je přirosćene
Nam dale k wutrobje:
To kćěwaj wobzamknjene
Do sławy štwórteje!

Tak w štworym dźećelowym
Kćěj sława łopješku,
Kćěj w błyšću wšědnje nowym
Staw kóždy tam a tu! (21.|7. 1857.)

Gaudeamus.

(Časopis M. S. 1858, 14.)

Wam „gaudeamus" poruču,
O bratřa stari, młodźi,
To lěkaŕstwo je k žiwjenju,*
Kiž ćěłu, duši słodźi;
Štó wě, kak bórzy po licu
So z horjom sylzy ronja,
Štó wě, kak bórzy k swjatoku
Nam zrudne zwony zwonja?

* W rukopisu: Melanchthon z dobrej rozmyslu
Je wědźał, što so hodźi.

„Sunt“ kćěje dźensa nad nami
A za sto lět „fuere“,
Duž hladajmy, zo wužili
Tu khwilku bychmy derje;
  Ze žórła strowoh’ wjesela
  Duž čeŕpajmy a pijmy;
  A dóńž nam róže rosćeja,
  Tu wěncy sebi wijmy!

Nas „vita brevis“ njestróža,
Nic blědej’ smjerće kosa,
Hdyž jeno polo žiwjenja
Je połne dobroh’ kłosa;
  Dźeń rjeńši něhdy róžowy
  Přez ćěmny row nam swita,
  A słódke myto po prócy
  Tam sylnych, swěrnych wita.

Duž „vivat, vivant“ lubujo,
Dóńž hoji, zawyskamy,
Ja měnju rjane, dobre wšo,
Štož zetkamy a mamy;
  Khód lětow ducha njezlemi,
  Nic lubosć wěčnje młodu,
  Z tym „vivo“ lohcy přelećí
  Duch Acherontsku wodu!

(W septembru 1857.)

Njeswěrny luby.

(Čorny kós a drózna I, 24.)

Hłós: Ja tam widźach wrobla lećo.

Na zahrodźe pčołki bórča,
Doma moja maćeŕka;
Mało sym ji lenu plěła,
Mólčke brěmjo přinjesła.

„Njeswaŕ, njeswaŕ, luba maći,
Hdyž je dešćika so šło;
Postejała sym pod lipu,
Spěwaše tam ptačatko.“

„„Njełži, njełži, dźowka moja,
Znaju twoje ptačatko
Po křidleškach, po pjeričku —
Znaju lesne spěwančko.

Z hołbjom kurča, z lišku měnja,
Złote hory nalubja;
Do jich wohnja woda běži,
Hrajki su jich lubosća.““

Šwórči woda po přěrowčku,
Njese z khwatom pjeričko:
Moja mać je prawje měła,
Pjeričko bě pacholo.

Z wětrom, z wodu je mi wušoł,
Hdyž sym khuda słužobna;
Měła kubło, wjele pjenjez,
By zas' přišoł nazajtra.

Přelězł by najwyšše hory,
Čorne rěki přepłuwał,
Z łastojčkami by so wróćił
A mi jasny pjeršćeń dał.

(1857.)

Tři słónčka.*

Po znatym hłosu.

Nan Noah bě wińcaŕ a žimaše kić,
Bóh dari ji dary, nas rozwjeselić;
Duž pjelńće pokale, njech rěčniwje rža:
Bóh žohnuj tu brěčku do dźensnišoh' dnja!

A z płomjenja kićow so narodźi spěw,
Wón wocuć a kraluj, budź wjesela kćěw;
Spěw krajan je serbski a njebjeska móc,
Wón zahanja čerta a zrudźinow nóc.

Najrjeńše to třeće je edenski kwět,
Je lubosć, kiž krasni a wozboža swět;
Tón z nami so towaŕš, kiž město ji da
A rěka ji sotra a přećela ma.

Spěw, lubosć a winko, tři słónčka to su,
Kaž dołho te swěća, su jandźeljo tu;
Ći pućik nam časny rad wobwěncuja
A bjesadu serbsku tež njewopušća.

(W septembru 1858.)

* Tutón spěw za zwjeseliny Budyšskeje Serbskeje Bjesady 9. novembra 1858 pěsnjeny bu na papjerku ćišćany a tehdy při Bjesadźinej swjedźeńskej hosćinje spěwany.

Mysl srjedź zymy.

(Serb. Now. 1858, 125.)

Hdyž budźa štomy zelene
A škórcy hwizdać wjesołe:
Tehd' sněhi wjacy njekřipja
A wokna brodu njenoša,
A ćěsny stysk je přetraty,
Viktoria sej spěwamy.

A wonja hakle kćenička,
Zo pčołki cydźa bohatstwo:
Tehd' zeleny brjóžk, zahroda
Pod sepjemi wjac' njestona,
My spěwamy: k nam witajće,
Wy rjeńše časy nalětnje!

Hdyž kukaju zas' kokule,
A rosa z nowa hwěžkuje:
Tehd' žołma putow swobodna
Čołm pisany zas' koleba,
My womłodźimy z wjeselom
A z posylnjacym nadźećom.

A móžemy zas' w trawje spać:
Tehd' dyrbi wona wěsće tkać
Nam nowe sony zelene,
Do lutych kwětkow powite,
My póńdźemy zas' na hory,
Na wokřewjace wuhlady.

A přińdźe potom swjaty Jan,
Wšěch rjanych róžow miły nan:
Tehd' mamy zemju njewjestu
A spěwamy kaž na kwasu,
My chcemy lětej wěnašk dać
A jeho wobwod žohnować. (1858.)

Bjesadna radosć a lubosć.*

Hłós: Khatyržinka swěrna moja.

[Wyskaj dźensa w lubym wěncu,
Serbowska ty bjesada!
Aj, aj, aj! kóždy praj:
Hdźe je žana wěncowana
Zwjeseleńša hodźinka?

Nowe dźens ći prawo damy,
Dźowka ty z Elisija.
Aj, aj, aj! kóždy praj:
W twojim slubi so nam lubi,
Wutroby so womłodźa.

* Tutón spěw, najprjedy na wosebitym łopjenu ćišćany a w Fiedlerjowym „Towařšnym Spěwniku“ (str. 116) z nowa woćišćany, bu wot H. Zejlerja za załoženski swjedźeń Budyšskeje Serbskeje Bjesady (7. febr. 1859) pěsnjeny, započina pak so tam z 3. hrónčkom, kotrež takle rěka:

Ponow z nami sluba prawo
Dźensa radosć jasniša;
Aj, aj, aj! kóždy praj:
W twojim slubi nam so lubi,
Dźowka ty z Elisija!

Hrónčka 1—3 a 7 su ze zawostajeneho rukopisa.

Ponowŕ z nami slub a rozswěć
Njebjesa nam serbowske.
Aj, aj, aj! kóždy praj:
Ach ty jasne njebjo krasne,
Twoje słónčko wokřewja!]

Sypaj škrě, ty hwězda serbska,
Žohnuj swjedźeń Bjesadźi;
Aj, aj, aj! kóždy praj:
Njech so swěći w zymje, lěći
Kóždy dźeń kaž dźensniši!

Witaj do wěnca tež lubosć,
Róža serbskej' zahrodki;
Aj, aj, aj! kóždy praj:
Dlěje rjeńšo, zyboleńšo
Krasnosć twoja zaswěći.

Wostań bójstwa połna sotra,
Duch a žiwjel Bjesady;
Aj, aj, aj! kóždy praj:
Radosć jasni, lubosć krasni
Bjesadu, štom zeleny.

[Radosć, lubosć, wamaj sława
A wšěm, kiž tu serbuja!
Aj, aj, aj! kóždy praj:
To je prawa naša sława
W krónje serbskoh' žiwjenja.]

(W februaru 1859.)

Khwalba pohonča.*

Najzróstniši jědleńka štomik je,
W lěsu knježi zelenym:
A pohonč mi pacholo wjeselše
W cyłym swěće kulojtym.

Nic krónu, nic sceptař wón njerodźi,
Knjejstwo ćežke kralowske, —
Hdyž derje jom' steja, du brunački,
Jemu česć a radosć kće.

Hi hotoh, hi hotoh! wón zapraska,
Pušći konjow spěšneju;
Přez hory, přez doły wóz klepota,
Pleska sćisnje z radosću.

„K nam witaj, k nam witaj, mój pohončo!“
Woła kóžda korčmařka
A słužić jom' pokhwata směwajo,
Piwo, winko naliwa.

Daj, holičo rjane, mi ručičku,
W módrej fali pohončej,
Će z klinkotom, z wyskanjom powjezu
W wěncu, w borće wěr'wanskej.

A widźiš mi pacholo žane hdźe,
Kotrež spěwa, zahwizda —
To nadobny pohonč, pak rajtař je,
Kotryž konja lubo ma. (16.|5. 1859.)

* Přir. pohončowu pěsničku, zwj. III, str. 60.

Sława kulejnemu kralej.*

Juchaja, juchaja!
Wjes cyła njech spěwa
A prawu daj sławu
Tom' kulejnom' kralej!

Hoheja, hoheja!
Za znamjo na ramjo
Duž wzmimy a dźimy
Do reje z nim sławnej'! (1859.)

* Zejleř chcyše z woprědka tutón spěwčk do operetty „Jakub a Khata" přijeć.

Wuznaće horliweho wótčinstwa.

Kaž něhdy w Kołobrěgu knjezyk,
Muž njenahladny, postany
A dźeše: To mi nichtó njezyk*
Wo přepodaću twjerdźizny;
Ta dyrbi našom' kralej wostać,
Hdźe hewak hłowu położi,
Tu Bonapart wšak njesmě dostać,
Ta je naš wućek posledni.
Po słabej mocy swěru stara
Tak Nettelbek so z dowěru,
A hlaj, hač njepřećel též jara
Móc napina na twjerdźiznu,

* Po ludu za: njezykni resp. njezukni.

Přec' wona tola knježna wosta,
Kak wulki dźiw! — a njepadźe,
Přez Gneisenaua pomoc dosta,
Kiž doruna, štož brachuje:

Tak, lube Serbstwo, ja so starach
Po słabej mocy za tebje;
Njej' dosć na mojich snadnych darach,
Kiž lubosć k tebi žórleše?
Njech tež so přemóc na nas měri,
Ja wostanu waš njehnuty,
A jako mje, was wšitkich ćěri
Tež runy duch, tak horliwy.
Duž sława wam! wy Serbstwa stawy,
Zo kóždy by muž kruty stał,
We tutym duchu žiwy, prawy
B'dźe kóždy sławny Gneisenau! (20.|9. 1860.)

Božemje wotkhadźaceho lěta.

(Łužičan 1860, 81.)

Kunjež k kóncej khwatam, nochcu so rudźić,
Zo preč dyrbju wot tudy,
Što tež tupy šědźiwc zamóžu zbudźić,
Duž chcu ćahnyć njetyšny;
Štož štó dobre wusył je,
Z radosću płód k lětu žnje —
To je moje božemje!

Ale zachodnosće dźěći wy moje,
Hdyž sće k rowu njesli mje,
Kiž wy nazhonišće kóžde to swoje,
Jene pak mi njezmylće:
    Dźak za horjo zańdźene,
    Dźak za dobre wužite —
    To je moje božemje!

Žnjeńcy pilni a wy serbowske pola,
Hdźež kłós rosće złoćany,*
Hórki, doły, haj a zelena hola,
Hdźež spěw słyšach někotry:
    Bóh was žohnuj z miłosće,
    Daj tež k lětu wjesele —
    To je moje božemje!

Božmje přiwołam tež z hory do doła
Synko „Łužičano“** ći,
Twoje lube znamjo wutroba khowa,
Z teje njezhubiš so mi;
    Jako róže saronske
    Twój kćěw njech so rozwije —
    To je moje božemje! (W novembru 1860.)

---

* 1. recens.: Hdźež snop płodźach zornity.

** Basnik měni časopis „Łužičan“, kiž runje swój prěni lětnik skónči.

Njech přeco je, kaž chce.

Ja póńdu tež přez hory, doły
A dyrbju-li pót rozliwać,
To njecham być ja swojej’ hłowy
A chcu sej něšto lubić dać;
  Njech přeco je, kaž chce,
  Wšak w swěće wšo je njecyłe.

Njech nimam bohatstwo a šacy,
Kaž wulki Mogul wobsedźi,
Zo jeno njewostanu tčacy
Bjez přećelow we khudobi;
  Njech přèco je, kaž chce,
  Wšo měć tež njeje radźene.

Poćmiwa-li so njebjo druhdy,
Chce trašić mje dźeń wichorny,
Štó wě, štó za lěto je khudy,
Štó wjesoły a bohaty?
  Njech přeco je, kaž chce,
  Štož spočatk ma, njej’ njeskónčne.

(1860.)

Přesłapanje.

Ja pasech něhdy zrudobu,
Mi zlě a ćežko bě,
Duž dźěch na holu zelenu,
Tam słyšach wołanje:
  Kukuk!

„Z tym lětkom“, myslach při sebi,
„Khód mój so dokonja!“
Şo swěći hišće słónčko mi
A kuka kokula:
Kukuk!

Duž w holi «hut, hut» zběhny so
Hłós dźiwny nazdala
A z kokulinym na přemo
Mi zynči do wucha:
Huhut! kukuk!

A prjedy hač so wohladam,
So w hał’zach skhróskota
A smějo steji Hanka tam
A wonječko mi da:
Huhut!

Ja stejach, kaž był w njebjesach —
Preč mjez tym Hanka bě,
A z wjes’lom ničo njesłyšach
Hač stajnje klinčenje:
Huhut! kukuk! (1860.)

Studentski spěw.

(Tow. Spěwnik, str. 105.)

Po znatym narodnym hłosu.

Wšitke, wšitke moje šěsnaki
Su mi z móšnje zlětali*,

* Po holanskej narěči za: zlětałe.

Štož jeno tón jedyn nic,
Tón wot lubej' najlubšej'.

Wšitke, wšitke moje kroški su
Wopušćili móšničku,
Štož jeno tón jedyn nic,
Tón za listonošerja.

Wšitke, wšitke moje pjenježki
Su so tež mi minyli,
Štož jeno tón jedyn nic,
Tón, kiž mam za prošerja.

Wšitcy, wšitcy moji dołžnicy
Čakaju na pjenjezy,
Štož jeno tón jedyn nic,
Tón, kiž piše do wuhnja. (1860.)

Rozmyslenje.

(Łužičan 1860, 66.)

Po znatym narodnym hłosu.

Wšitke, wšitke moje šěsnaki
Z móšnje su mi zlětali —
A štó je wšě rozehna
Hač ta lohka myslička?

Wšitke, wšitke moje wosmaki
Ze zaka su skočili —
A štó je wšě zwupušća
Hač ta lohka myslička?

Wšitke, wšitke moje slěborny
Skulachu so přez porsty —
A što je wšě wuhwizda
Hač ta lohka myslička?

Ale, ale lohka myslička,
Kak ty klukaš pachoła —
Pozdźe hlada za łožom,
Stawa z kočim mjerzanjom.

Božmje, božmje dam ći wot dźensa,
Rozpušćena myslička,
K našim domoj nětko chcu,
Twój kamjel wjac' njebudu! (1860.)

Kedźbuj!

(Spěwy za serbske šule I, 19.)

Šćipaj róže, dóńž je čas,
Jutře dźensa njej';
Spěšnu hodźinku sej pas,
Bjeŕ ju k wužitkej!

Składnosć dźensnu sebi waž,
Wzmi ju do ruki;
Bóh wě, hač ju jutře maš
A sy na swěći.

Dobre činić njeskomudź;
Kajawkow to da.
Čas ma křidła, dźe swój puć,
Nikoh' nječaka! (Wokoło 1860.)

Što spěwać?

(Spěwy za serbske šule I, 37.)

Spěwaj, komuž spěw je daty,
Jandźeljo tež spěwaja.
Złóstnik, w swojich hrěchach jaty,
Nima lóšt do spěwanja.

Spěwaj, štóž kaž ryba w wodźi
Strowy dźeń 'šće wužiwa,
Komuž burski wobjed słodźi
A je duša spokojna.

Spěwaj, kohož dobre hnuje,
Wužitny je bližšemu,
A hdyž wječor wobzamkuje,
Z čistej wusnje wutrobu! (Wokoło 1860.)

Mudrosć žiwjenja.

Njech so mudri wupjeraja
Z wulkej swětnej mudroscu,
Hwězdarjo njech njebjo znaja
A njech horje kukaju;

Po prošenju z měchom bosy
Wědomstwa jich běhaju,
Njeznaja-li naše hłosy
Wo lubej a wo winu.

Słónčko rano złote skhadźa
Z wulkej rjanej krasnosću;
Pruhi złoćane so zdadźa,
Štó je wita na zemju?
Kohož Bože skutki hnuja,
Kohož lubosć wohrěwa;
Wutroby, kiž Boha čuja,
Na ranju so wjesela.

Bohaći njech twarja hrody
A njech zemju wobroća,
Naposledku tola spody,
Spody njeje přetłaja.
Njejsu tudy zaspěwali,
Što je jim to pomhało?
Najlěpše su přepóznali
Čłowske zemske kubleško.

(Wokoło 1860.)

Khwalba horow.

Wjedź Musa, wjedź mje wysoko
Na skalnych horow čoła,
Tam knježi strowe powětro
A k zradowanju woła,

Tam wutroba so rozšěri
We dźiwow połnym wuhladźi
A křidło swobodnosće
Ji z nowej mocu rosće.

Do zybolatoh' podnjebja
So hory wupinaju
A pija słónčne płomjenja,
Tež lubje zadymaju,
Hdyž młody dźeń so narodźi
A do wočow jim zaswěći,
A ptačina tam spěwa
A swoje hrónčka dźěła.

Tu brune šmrěki khabłate,
Tam róstna jědla běła,
A brězy, buki jadriwe
Do mróčel ćěrja ćěła,
Njech wichory a hrimanja
Jim přez hłowu tež ćahaja,
To njej' jim postróženje
A mocow posłabjenje. (Wokoło 1860.)

Wjesela róže.

Wjesela róže
Mi zwjadnyłe su,
Skhileny, zrudny
Ja nimo nich du.

Nimo wšak, nimo
A zašło je wšo,
Nihdy mi wjacy
Nětk njewróća so!

Wjesela róže,
Čas maće, mi rosć;
Krjepił ze sylzu
Sym dawno was dosć.

Wjesela róže,
Wy błazniće mje!
Zrudźba je stajna,
Kaž žiwjenje je.

(Wokoło 1860.)

Łužičanowe předsłowo.

(Łužičan 1861, 17.)

„Nowe lěto, nowe časy“,
Klinči z blizka, z daloka,
Z nowym khrobłom buch tu zasy
Též ja, wótcna Łužica.

K wutrobje mi přirosćena,
Moja najlubša dźě sy.
Duž ta šćežka nastupjena
Mje též nikak njemjerzy.

Wostań doma, zyma třěska!
Słyšu někoh'žkuli rjec,
Posł'chaj, kak sněh rjapa, wrěska,
Chceš ty, štož je zmjerzło, pjec?

Mjelč mi, studła, zmjerzła duša,
Njemóžeš mje wopřijeć,
Wěš, što dwělowarjej słuša?
Njebudźeš mje narěčeć.

Raćiny a wobćežnosće
Wěrna lubosć přewinje,
Z wojowanjom móc ji rosće,
Z wěstosću též płody žnje.

Zbudźować a zakitować,
Powučeć a zabawjeć,
Nowe twarić, stare khować —
To mje ćěri wukhadźeć.

„Serbjo smy a chcemy wostać“,
To tež lětsa wuznaju,
Přibytk nadźija ma dostać:
Přez zymu dźe k nalěću! (W januaru 1861.)

Lumir.

(Łužičan 1861, 145.)

Na Lubinje w tych šmrěkach
Je dźiwne zynčenje,
Kaž bychu truny byłe
Tam štomow hałžki wšě.

Je słónčko w swój dom zašło
Na swjedźeń Janowy:
Duž wocuća te truny
A klinča soninscy.

Njej' Hilžička ći hrózbno
K tej horje pokhwatać?
Praj, kajke su to hudźby?
Ja sam chcył posłuchać.

„To Lubinske su harfy,
Hdyž Lumir přišoł je
A starym kralam serbskim
Spěw nowy zahraje.

Tak zaspěwa jim krasnje,
Zo wopušća swój row
A swětleška so miškrja
Přez horu a přez doł!“ (1861.)

Zamołwjenje.*

(Łužičan 1861, 161.)

Dźens je mi tak wjesele,
Zo njem’žu wuprajić;
By mój lóšt koho pohóršał,
Tom’ zjawnje bych ja wotmołwjał:
Dźens je mi tak wjesele,
Zo njem’žu wuprajić.

Lidorić wěc moja njej’,
To wšitcy znajeće;
Sym pak hdźe stupił přez smužku,
Njech wopomń kóždy z dobrotu:
Dźens je mi tak wjesele,
Zo njem’žu wuprajić.

Sadźakow tych swěćatych
Sym tójšto wukulił;
Ja praju: Luba móšnička,
Wěš ty to prawe čehodla?
Dźens je mi tak wjesele,
Zo njem’žu wuprajić.

* Tutón spěw je za zabawy Budyšskeje Serbskeje Bjesady pěsnjeny.

Kapony žno spěwaja,
Ja njejsym hišće dom;
Zlě, nócnik měni, zlě mi je —
Ja pak mam listy hinaše:
Dźens je mi tak wjesele,
Zo njem'žu wuprajić. (1861.)

Nadźija.

Mi nadźija trošt naliwa!
Kak tež hewak móhło so žiwjenje plesć,
Kak dha móhli zymu a ćopłotu znjesć,
Hač z nadźiju?

Hdyž wječor ćma so nakida,
Kak dha móhł so přez tele ćěmnosće bić,
Nócny pućik samotny po holi hić
Bjez nadźije?

Strach łódźnika tež zajima,
Šumi morjo, ruje wšo rozzłobjene,
Mysli wón, zo hišće tu nadźija je,
A bědźi so.

Hdyž nazymu preč ptački du,
Aj, ja myslu: Z nalěćom zaso tu sće,
Dinderala z nowa mi zaspěwaće
Pod lisćičkom.

A wozmje-li wětr kłobuk mi,
Leć ty božmje! myslu w tych wichorjenjach,
Wšako hłowa steji 'šće na ramjenjach,
A stroštny du.

A wuńdu-li mi sadźaki,
Aj, ja myslu: Časy so přeměnjeja,
Bóh wě, hdźe so nowe zas' wulehnjeja,
Te swěćate.

A zdychuju pod kwakulu,
Aj, ja myslu: W swěće kónc wšitko wšak ma,
Tołste postronki so tež roztorhaja,
Duž dočakam.

A njemóžu tež přahać tu
Złote koniki do rjanoh' wozyčka,
Du ja pěši, njejsym woš pokhmurjena,
Mam nadźiju. (1861.)

Lumirskemu towařstwu.

Z młodej meju wróća
Zahonam so trawički,
Štomam kudźeřki,
Z husličkami, z pišćelami*
Polo, dwór a hajnišća
Ptački wožiwja.

* Po delansku za: pišćelemi.

Khatyržinka, posł'chaj,
Kajcy su to hudźbarjo,
Mócni spěwarjo.
Z husličkami, z piščelami
Zbudźichu tež Lumira
Z jeho popjeła.

Khatyržinka, posł'chaj,*
Kak so Serbstwo wonowi
W spěwnej lubosći:
Kaž we meji, zemja steji
Pyšna jako njewjesta
A je wjesoła.

(1861.)

* Variant: Witaj, Lumir, witaj,
Ty Apollo słowjanski
Witaj w Budyšni.

Što bych a njebych.

Rad na horach chcył ja bydlić,
Z horow dele zhladować;
W zymje wichornej tam sydlić,
To pak njecha so mi zdać.
Dinderalalala,
W dole so tež bydlić da!

Što na horach, w skalnej holi
Dołho započnu tež sam?

Khěžku za ćichim po doli,
Lubych w kraju delkach mam.
Dinderalalala,
Hdźež ty sy, mam statok ja!

A muž bohačk był ja rady,
Kukał z hrodu marmornoh';
Bych pak tórnił, lakł sej pady,
Aj, štó za tym młodźi so?
Dinderalalala,
Z nizka so tež bydlić da!

Króny, parle, wysokosće
Parować, mje nježaha;
Pod hórku tež róža rosće,
Spokojneho zwjesela.
Dinderalalala,
W dole kće naj' róžička! (1861.)

Nalěće a lyra.

(Łužičan 1862, 33.)

Lud ptači bu tu zasy
Ze spěwom do kraja,
Po styskach rjeńše časy
K nam du, viktoria!
Mi dajće moju lyru,
Tež ja chcu zaspěwać
A zabyć zymu jěru,
Jej rady božmje dać.

Po škrutow prózdnej žołmje
Zas'- łódźnik zjězdźuje
Na łódźi a na čołmje,
A dobytk jemu kće;
Mi dajće moju lyru,
Mje złoto njewabi
A k žołmje nimam wěru,
Mje spěwać wokřewi.

Tam falaći won dźeja
Zas' twarcy k twarjenju
A kamjeń připrawjeja
A šmrěki ćesaju;
Mi dajće moju lyru,
Ta je mój ručny grat,
Zynk rjany ma přez měru,
Z tej dźěłam lubje rad.

Do prócy z nowa ćěri
So ratař na polo
A do prědka žno měri
Žnjow złote bohatstwo;
Mi dajće moju lyru
Do ruki zwólniwej',
Mój šac je: spěwać swěru
A dźeržeć k Lumirej!

(1862.)

Meja.

(Łužičan 1863, 97.)

We pyšnosći steja
Wšě zahony zas';
Budź khwalena meja
A rjeńši twój čas.

Kak połna sy hudźby
Přez hona a haj,
Kak minu so zrudźby
A wotkhori kraj.

Pój, žohnuj a překhodź
Doł, hory a krjo,
A wot tudy njekhodź,
Hač zakćěwa wšo.

Sy zachodnosć takle
Pak wupyšena,
Što krasniše hakle
Raj njebjeski ma!

(7. 6. 1863.)

Tajne rudźenje.

(Łužičan 1863, 97.)

Mi ćeknyłe směwki su z wobliča,
Haj, smjerće sej nimale prošu,
A wšitcy mi ludźo so dźiwaja,
Kak zbitu ja wutrobu nošu;
O byšće wy ludźo to zhódali,
Wy nichtó so njebyšće dźiwali.

Ha wšitcy též ludźo so postorča,
Zo zminu so wjesołych hrajow,
Zo samotny pućik mje wokřewja,
Pak žedźu do dalokich krajow;
O byšće to «čehodla» wědźeli,
Wy nichtó mje njebyšće swarjeli.

Na keŕchowje hórka je mjelčaca,
Tam prochnu mi radosće kryte,
Rósmarja a ruta je přikrywa
A kwětki na wutrobu syte;
O było wam znate, što wšo tam spi,
Wam hinak tež njebyło k wutrobi.

(1868.)

Nowe wuhlady w Schleswig-Holsteinskej.

(Selfgovernement.)

Do Schleswigskej' ja poćahnu,
To je kraj z prawej swobodu,
Tam budźa ludźo hłosować,
Koho za wjeŕcha sebi wzać.

Bjez dwěla móža wučinić,
Kak jich ma wjeŕch tež wobknježić,
Bjez dwěla budźe kóždy sam
Swój knjez tež potom wšědnje tam.

Za dźak, toh' wuzwolenja dla
Wjeŕch darnu ruku wotewrja,
To wěsće njeje prózdny pórk,
Duž «vivat!» dom Augustenbórk!

So drěć tu z dźěłom je mi směch,
Duž dawno moju khěžu běch
Na prózdne dny ja natwaril,
Nětk sym jej rohi założił.

Nětk ćahnu won do Schleswiga,
Tam moja kćěje swoboda,
Tam cyły dźeń ja bumluju
A kohož zechcu, zhudluju.

Tam padźe danske přisłowo:
„Chceš něšto měć, dha prócuj so“,
Tam wšitke stare požčenki
Nětk leža morwe w swojej krwi.

Chce so štó ze mnu na puć dać,
Tón daj so ruče zapisać,
Zo njeby lěnja komuda
Jom’ tajke zbože rubiła.

(1864.)

Schleswig-Holsteinska.

Dopomnjenka na 18. hapryla 1864.

(Łužičan 1865, 113.)

Duž k prawu swjatom’ narodnemu
Nětk Schleswigskej bu pomhane,
Mječ dobywaŕski dóńtej złemu
Kraj němski Danstwu wutorže.
Sće Němcy pak wy byli sami,
Kiž tele skutki činješće?
Ně, Słowjenjo tež běchu z wami,
Jich mječ tež sobu rubaše.

Na bitwišću tam leža ćěła
Tych wojowarjow ryćeŕskich,
Je smjerć tam jeno Němcam kćěła,
Njej' mnohi Słowjan tež při nich?
O někotry tež zakrasnjeny
Tam Słowjan leži ranjeny
A wudychany, wukrwawjeny
Je z danskej pjeršću přikryty.

A słuša jeno wam wša sława,
Wy sylni Teuta synojo,
Wěnc česćow, kiž Bellona dawa,
Što wuznawaš ty bitwišćo?
Ně, Słowjenjo su wobdźěleni
Na tajkej sławje porunja,
Na kraju, morju zjednoćeni
Wěnc runej' česće zasłuža.

A Schleswig-Holstein wumóžene
Nětk radosćiwje němcuje;
A kajke myto wučinjene
Bu za was, ludy słowjanske?
O Němcstwo, skhowaj wšitku sławu
Za našu krej a sylzow dosć,
Zdźerž domach swobodu nam prawu
A škituj našu narodnosć! (1865.)

Wojnaŕ.

(Łužičan 1865, 54.)

K čěskemu hłosej: Žežhulinka kuká.

Z wjeselom chcu wuznać:
Ja sym wojnaŕ, hahaha,
Štóž mje wopraša;
Wot karejty hač do kary
Dosahaju moje twary,
W zymje, lěće, hahaha,
Swět mje potrjeba.

Ma bur dźěłać rolu,
Moja ruka, hahaha,
Grat jom' wobstara;
Chce-li kral na wójnu ćahnyć,
Dyrbi mi do wozow přahnyć,
Kiž sym krute, hahaha,
Jemu dźěłał ja.

Kajka radosć: jězdźić
A so přewjezć, hahaha,
Hdźe to njekhwala?
A te wšelke wozy pyšne
Kak te klepotaju spěšne
Po wšěch dróhach, hahaha,
K česći wojnarja.

Što měł wbohi khribjet
Ćeŕpić, wustać, hahaha,
Njebył w swěće ja;

Njechaš-li so bědny nosyć,
Dha so dyrbi wojnaŕ prosyć:
Dźěłaj, bratře, hahaha,
Twoje zlóžadła.

Žołma nosy čołmy,
Moje koło, hahaha,
Zemja wěsćiša;
Nosyć ma přez doły, hory
Moja wóstka kupcow twory
Ludźom hakle, hahaha,
Z kraja do kraja.

K wěrowanju, k křćenju
Štó by njechał, hahaha,
Rjanoh' wozyka?
Te chcu ja najradšo dźěłać,
Z kwasarjemi ducy spěwać:
Rjane holčo, hahaha,
Lubuj wojnarja! (1865.)

Nalětni spěw.

(Łužičan 1865, 114.)

K čěskemu hłosej: Žežhulinka kuká.

Kajka je to powěsć,
Nowa powěsć, ha ha ha,
Štó ju přinoša?

Škowrončk zasy polo wita
Spěwajo, hdyž rano swita,
Trylom trylom, tri tri tri,
Trylom trylom tri.

Kajcy su to hosćo,
Nowi hosćo, ha ha ha,
Ćahnu wot połdnja?
Škórcy zas' na lipje sedźa —
Serbski, němski hwizdać wědźa:
Fijom fijom, fi fi fi,
Fijom fijom fi.

Kajcy su to hercy,
Nowi hercy, ha ha ha,
Ćahnu do dwora?
Łastojčka zas' hrjadu pyta,
Swoje husle z nowa spyta —
Widly widly, wit wit wit,
Widly widly wit.

Kajka je to Jěwa,
Wćipna Jěwa, ha ha ha,
Šěra lěsańka?
„Wšitko widźu", wona woła,
„Štož so w polu, haju khowa!"
Kokulinka, kuk kuk kuk,
Kokulinka, kuk!

(1865.)

Styskanje po domje.

(Łužičan 1865, 145.)

Steju na horach,
Mi styšće so tam,
K domu tam hladam,
Kak daloko mam.

Khodźu po dole,
Mi styšće so tam,
Hódam tu stronu,
Hdźe statok swój mam.

W holi a w haju,
Kaž rjenje tam je,
Domoj štom kóždy
Mje pokazuje.

[Myslu na zbože,
Hdźe kćěło mi je,
Dha k domu ćehnje
Tež myslička mje.

Khowa so słónčko,
A je-li dom šło,
Mócnje tež styšće
Mi po domje so.]

Njese mje koło,
Ab' njese mje čołm,
Myslu sej ducy,
Hdy wróćam so dom?

[K domu přec' ćehnje
Móc magiska mje,
Doma je rjenje,
Tam zbože mi kće.]

Dróhař sym wšědny,
Dom troštař mi je,*
Woła tež k hwězdam
Dom posledni mje!

(13.|9. 1865.)

* W rukopisu: Dom pře wšo mi dźe.

Cypy.

K čěskemu hłosej: Žežhulinka kuká.

Kajke su to zwony,
Dźiwne zwony, buc, buc, buc,
Klinča w brózni buc.

Tajke zwony rjenje zwonja,
Burej kłós a truki ronja,
W bróžni klinča buc, buc, buc,
W bróžni klinča buc. (1865.)

Bjesadne hróncko.

Ja sym ja, a ty sy ty,
Ruku sebi damoj,
Cyły swět budź překorny,
Mój so lubo mamoj.
Trudi, rudi, ralala,
Trudi, rudi, rala,
Cyły swět budź překorny,
Mój so lubo mamoj.

Strowje tebi, strowje mi!
Swój puć kóždy dźemoj,
Hromadźe pak w lubosći
Stajnje hłosujemoj.
Trudi, rudi, ralala atd.

My smy my, a wy sće wy,*
Kóždy swoje płaći,
K zabawje so zeńdźemy
Jako lubi znaći.
Trudi, rudi, ralala atd.

---

* 1. recens.: My smy my, a wy sće wy,
Ale bratřa tola,
Wšitcy pěkni ludźo smy,
Kiž rad sedźo smola.

Štóž so z nami towařši,
Je na drózy prawej;
Sława našej bjesadźi,
Sława kóždom' stawej!
Trudi, rudi, ralala atd. (1865.)

Třo pacholjo.

Při khłódnym winje sedźachu
Třo pacholjo — hajda!
A swoje zbože khwalachu
A swoje holiča.

Kak je to njebjo wysoke,
Tón prěni zaspěwa,
A moje holčo najrjeńše,
Kiž wutrobu mi da.

Kak je tón swět tak šěroki,
Tón druhi započa,
Ta moja, wěŕće, bje wšěmi
Je najbohaćiša.

Kak cyły swět tak falšny je,
So třeći słyšeć da,
Ta moja, dźěćo swěrnosće,
Mje lubšo hač so ma!

(Wokoło 1865.)

Rada a wotrada.*

(Łužičan 1866, 182.)

Po čěskim hłosu: Když jsi ty, sedláčku, pán.

Buriko, chceš mi być knjez,
W škleńčanym wozu so wjez,
Wuswětluj škórnički,
Košlu z manšetkami
A tež pomady sej kup,
Hewak sy kałowy hłub.

Marša, chceš knjeni mi być,
Wjac' njedaj lenu sej syć,
W běłym khodź hamanje,
W židźe a somoće —
A tež glasejki sej kup,
Do hródźe tajkale stup.

Holičo słužobne, hy,
Hlej, zo ty knježnička sy,
Přepychuj swoju mzdu,
Špihel noš w dybzaku,
Wobručow pod suknju kup,
Po knjejsku drypotaj stup.

Michale, njechaš być bur,
Cigary jeno ty kuŕ,
Němcuj z tej drasćičku,
Připasaj wotrohu,

* Prěnje napismo basnika bě:
Prózdne wjeŕby w serbskim kraju.

Bura šmóř z durjemi won,
K lětu sy wěsće baron.

Aj aj aj! ludźički, aj!
Nós němski, serbski tón kraj!
Horda ty myslička,
Ječiń so wopica;
Brězy su wšudźom a prut
Za błazny, hordźity lud! (9.|11. 1866.)

Khudy muž.

Po čěskim hłosu: Když jsi ty, sedláčku, pán.

Khudy a nizki ja sym*
A wostać dyrbju — to wěm;
Za to sym spokojny,
Strowy a wjesoły;
To mój šac najlubši je,
Tysacam hórje so dźe.

Něchtó ma na dosć pjenjez,
Je wulki, nadobny knjez;

* 1. recens.: Nizki a khudy ja sym,
Kaž ryba strowy při tym,
Duž mje to njehrjebje,
Druhim so hórje dźe —
Króny tež wobćežne su,
Tež wulkich khorosće dru.

Małko pak wjesela
W swěće wón wužiwa,
Z khorosću dyrbi so bić,
Bědny so sukać a wić.

Dyrbju tež druhdy so drěć,
Hdyž mój kus khlěba chcu měć:
To pak so wutroba
Spušća přec' na Boha;
Bohatu ruku Bóh ma,
Hdyž zechce, na dosć mi da.

K dźěłu Bóh postajił mje
Kaž ptački k lětanju je.
Štoha mi wadźi to?
Wozmu jo za lubo;
Sprawnje a čestnje duž chcu
Žiwić so na swěće tu! (14.|11. 1866.)

Ja sym Serb, Serb wostanu!

(Złamk.)

Aj, ja sym Serb! wěš, znaješ barby moje?
To módra, čeŕwjena a běła je;
Te barby woznamjenja česće troje,
Je woznamjenja našich wótcow khoŕhoje.
Lud serbski pyši swěra
A přećelnosć a wěra,
Te noša módru barbu njebjesku —
A ja sym Serb — a Serb tež wostać chcu.

Zo z lubosću za krala a kraj wótcny
Serb swoju róžowu krej wopruje,
Zo w strachosćach a křižu steji mócny,
To čeŕwjeneje barby znamjo je.
    Lud serbski lubosć dycha,
    To njebjeska je pycha,
Duž khorhoj ma wot zerjow barbjenu —
A ja sym Serb — a Serb tež wostać chcu.

(1866.)

Přesłapanje.

(Złamk.)

A.: Jutře dyrbju wot tebje;
Jutře dyrbju ćahnyć,
Spušćić, rjane holčo, će,
Ach, móhł ja će kranyć!

B.: Aj, ty helski paduše!
Ja chcu jeno stanyć. —

C.: Jutře bjerješ božemje,
Wutrobu wzmi sobu,
Moje wóčko sylzuje,
Myslička je z tobu.

B.: To mi směšny kamjeń je,
Kamjeń na wutrobu.

— — — — — —

Aha, aha! dwaj slepoj*
We putach lubosće,
Wój ćeleći njelepoj*,
Waj' djaboł zawjedł je!

(1866.)

* Dialektiska twórba za: slepej, njelepej.

Pola Skalicy.

Dopomnjenka na 28. junija 1866.

A. Prěni wudźěłk.

Pod Skalicu, po doli
Tam wojak zmužiły
Krej rozliwa na poli
Do smjerće ranjeny.

Jom' leži morwy druhi
Pod hłowu na zemi
A měsačk želne pruhi
Na njeho slěborni.

Nóc ćeče krepki rosy
Na ranu palatu —
Wón zdychuje a prosy:
Njech zbóžny domoj du!

* * *

Nóc křidła dawno šěri
Po wjescy ćichownej,
Wšo drěma w słódkim měri,
Dwaj staršej stanyštej.

Na syna spominatej
Při wójsku w wukraju
A sylzy wuronjatej
A horcu modlitwu.

„Wěř, maći, wón je žiwy“,
Nan troštny rěčeše.
Mać płače: „„Božo miły,
Són ćěsny hrjeba mje.

Mi je so runje dźało,
Zo krwawi na polu,
A «maći», zawołało,
«Ja druhdźe domoj du!»

A słyšiš, hu! kak suta
Tu wiwka na khěži?““
„Budź“, rjekny nan, „budź kruta,
Bóh jeho njespušći!“

* *
*

A holčo we wsy běše,
To njemóžeše spać,
Srjedź nocy khrobła dźěše
Na rozpuć posłuchać.

Tam přesłapa ju spanje
A són k njej rěčeše:
Kaž mika złote ranje,
Wón krasny domoj dźe.

Duž sćele bolosćiwy
Hłós holčo k njebjesam:
„Sy morwy abo žiwy,
Ja twoja wostawam!“

* * *

Pod Skalicu, po doli
W raj Boži domoj dźe
Tón bědźeř tam na poli —
A słónčko skhadźeše!

B. Druhi wudźěłk.

(Časopis M. S. 1868, 6.)

Pod Skalicu, po doli
Tam wojak padnjeny
Dych dočěra na poli
A stona ranjeny.

Te zymne, smjertne tuhi
Směrk łóžić přilećí
A želny měsačk pruhi
Na njeho slěborni.

Nóc ćeče krjepki rosy
Na ranu palatu,
Wón zdychuje a prosy:
Njech zbóžny domoj du!

* * *

Što rubi, lampku swěćo,
Sej nóc tam pokojnu?
Mać modli so za dźěćo,
Za syna při wójsku.

Ach, zo sy dyrbjał ćahnyć! —
Tam wona žałosći;
Je žiwy, je měł panyć,
Što hódaš, nano, mi?

To je mje zabuchało
Dźens wječor na směrku
A „maći“, zawołało,
„Ja druhdźe domoj du!“

* *
*

Dwě wóčcy jandźel zanka,
Kaž zerja skhadźeja —
O njepłač, njepłač Hanka,
Wón ju tak namołwja.

Spi słódki drěmk a spanje,
Nětk wšitko nimo je,
Kaž mika złote ranje,
Wón krasny domoj dźe!

* *
*

Pod Skalicu, po doli
Won słónco kromkuje:
Tón bědźeř tam na poli
Přez zerja domoj dźe!

(18.|10. 1866.)

Serbski wojak a čěske holčo.

(Łužičan 1866, 177.)

Po čěskim hłosu: Jede mladík na svém vraném.

Ruje, wuje z hrimotanjom
Bitwa w Jičinje,
Prohi spušći ze styskanjom,
Štož tam z domom je;
W modlitwach pak njemylene
Samo wosta holčo jene,
Klečo prošeše:

„Ach mje, miła maći Boža,
Młodźenc lubuje,
Smjerć a strachi jemu hroža,
Kak to ćěsni mje!
Jeho škituj ruka twoja,
Z jeho smjerću přińdźe moja,
Njech mi njepadnje!“

Wojak serbski posłuchaše
Nutř tam přez wokno,
Mylić ju so zdalowaše,
Rjekny wotkhadźo:
„Štož ta na wutrobje nosy,
Mi tež moja Hanka prosy —
Proš tu božemko!“

(7.|10. 1866.)

Bitwa Hradecska.

Što howri tam a ćehnje
We ličbje njeskónčnej,
Kaž njewjedro so lehnje
Na Hradec Kralowej'?

Łusk jako zemjerženje
A hórske njewjedra
A trašne zapusćenje
To město wobdawa.

So čłowske bydła pala
A žně so zahubja,
A z kura, kiž so wala,
Smjerć zuby wošćěrja.

Smjerć přelětuje hona
Kaž žiwa čerćica
A žněje tam, hač stona,
A wójska pohanja.

Praj, zaržana ty zemja
We njemdrym njeměri,
Hač we tebi so lemja
Wšě kosće, załožki?

Ach ně, dwě wójscy tudy
Móc swoju měritej,
A spominać b'dźa ludy
Na Hradec Kralowej'.

To je njezapomnita,
Haj wěčnje pomnjena
Ta wulka bitwa bita
A syčwa Hradecska.

* * *

So słónčko Bože khowa
A třělby woněmja,
A tysacy do rowa
So morwi lehnjeja.

Z krwju hona napowane
Nóc ćicha wodźewa,
Nětk je wšo wujednane
A bědźenje kónc ma.

Křiž wěncowany stajće
Tam sławnym ryćerjam,
Jich česć pak powjedajće
Přichodnym stotetkam!

(15.|10. 1866.)

Kraloweje Hradec.

3. julija 1866.

Na njebjo słónčko stupa
A z rańšim błyšćom kupa
Kralowej' Hradec;
Što howri pak a ćehnje
Kaž lute zemjerženje,

Što zarži nastróžany
Z krwju čłoẃskej wopluskany
Kralowej' Hradec?

Smjerć, kiž tych žiwych hidźi,
Smjerć z kosu lećeć widźi
Kralowej' Hradec;
Smjerć syče tam, hač stona
A hač so kurja hona;
Te snopy rozpjeršene
Maš khować zhromadźene
Kralowej' Hradec!

(15.|10. 1866.)

Přezpolo wojakow ducych domoj z Čech.

Na puć, na puć! kameraći,
Njesłyšiće róžki duć?
Wot dźens wukaz nowy płaći,
Mamy so wot tudy hnuć;
Słowčko: kehrt! domoj wjert!
To wšu khmurnosć haći.

Bubnaŕ w prědku hižo łuska,
Hudźba dźěła přezpolo,
Stupaj bratře, duša mužska,
Kónc ma naše rycéŕstwo;
K měrej dom z wěnaškom
Ćehnje móc ta pruska.

Přeco bliže hlaj z napřeća,
Jako byłe skřidłane,
Wótcnokrajne mjezy leća,
Kiwaju nam žedźiwe;
Hahaha, domizna,
Ty wěš naše přeća.

Naša noha tebje znaje,
Rjana Čěska, Morawska,
Wobraz twój před wóčkom hraje,
Žiwy nosy wutroba,
Božemje! božemje,
Rakušanske kraje.

Tež wy bratřa, kiž tu spiće,
Do appella njebjeskoh',
Wótcny kraj wjac' njewidźiće
Ani domu słódkeho,
Najrjeńše božemje
«S Pánem Bohem» wzmiće! (10.|10. 1866.)

K Budarjowym posmjertninam.*

(Łužičan 1867, 161.)

I.

Zbóžni su, kiž w zemskim doli
Khudych rany lěkuja,

* Tute štyri spěwy, wot K. A. Kocora do hudźby zestajane, spěwachu so při wotkryću Budarjoweho pomnika, wot Serbow na Budystečanskim pohrjebnišću postajeneho, w Budystecach na 2. okt. 1867.

Do nich lija wino, wolij
Bratrowskeho smilenja,
W wutrobje jich nuzu čuja
A jich brěmjo polóžuja.

Kryje tež klin zemje ćmowy
Popjeł jich tón zachodny,
Dźakny wołtaŕ su jich rowy
A jich skutk njej' zabyty,
Mjena jich su žohnowane,
W Božich knihach napisane.

Derje, kotrymž wěra dawa
Tajke mocy k lubosći,
To je k njebju šćežka prawa,
K palmam w Božej zahrodźi;
Tu daj, Božo, nam tež khodźić
A twój Duch chcył nas ju wodźić!

II.

Zbóžni su, kiž wusywaju
Zorna smilnej' dobroty;
Njech tež ćěła prochnu, tłaju
W khłódnej sparnej komorcy:
Z dźaknej ruku potomni
Do žnjow dźeja za nimi.

Swoje dźěćo zemja wótcna
Zawodźeła ćicho je;

Drěmaj měrnje, lubosć mócna!
Horcy dźak swój wopruje
Tebi cyłe Serbowstwo,
Drohi serbski wótčinco!

III.

Njech zachodnosće ruka je
Tu mócna nad nami,
Njech kamjeń sam so rozmjele
A swět so zestari:
Wot naroda do naroda
Hlaj prawych pomjatk wostawa!

A kóžde ćiche zdychnjeńčko
We hnutej wutrobje:
To posoł je, kiž kłapa so
Wo durje njebjeske,
A dobroćelam wotamka
Tam wrota Božoh' kralestwa.

A wšitke sylzy zetrěne
Tu khudym z wobliča:
To parlički su błyšćate
We krónje žiwjenja,
Kiž dobroćelam k zbóžnosći
Tam na hłowje so zyboli.

IV.

Tu lubosć sytwu syje,
Tam kiwaju nam žně,
Tu popjeł zemja kryje,
Tam skhadźa žiwjenje;
Tam čestnu krónu staja
Ći Boži jandźeljo,
Tu dźaka sylzy praja:
Spi derje, wótčinco!

(1867.)

Na row našich padnjenych serbskich bratrow.

(Serb. Now. 1867, 213.)

Daloko wot wótcnoh' kraja ležiće při wašich brónjach,
Ležiće při wašich swěrnych towaŕšach a wašich konjach;
Daloko wot wótcnoh' kraja, daloko wot wašoh' krala,
Daloko wot wašich lubych, kotrymž sylzy w wočach pala.
Serbsku krej je běžeć widźał čěski pěsk a čěska trawa,
Čěska zemja serbske ćěła do swojeho klina brała.
W jenej zemi, w jenej jamje leži přećiwnik a přećel:
Na jich rowach w ćichim měrje čeŕwjeni so młody dźećel;
Zahrjebachu serbsku sylnosć, wutrobitosć młodoh' lawa
Z njepřećela zasakłosću: Smjerć je wšitko wujednała.
Ćišina tu bydli swjata, kaž na Božej roli doma,
Hdyž wot wječorneho słónca njebjeska so barbi kroma.
Doma njemóžemy pyšić z wěncom hórku rjekow rowa,
Njewjesta tam njem'že płakać, hdyž so słónco domoj khowa,
Staršej njemóžetaj k rowej jeničkeho syna khodźić,
Rucy łamajo to drohe město sotra njem'že wodźěć.

W duchu dźimy na tu rolu, hdźež je smjerć žně wotdźeržała,
Hdźež je kula serbskim licam čeŕwjenosć a rjanosć wzała.
Dźak budź jim, zo wědźeli su, za węc krala k smjerći kročić,
Hač so runje njejsu móhli ženje wjacy domoj wróćić.
Prošmy Boha, zo wón z hnadu na te krwawne pola hlada,
Zo njej' darmo telko Serbow žadała ta hrozna zwada,
Zo z tej' krwě by přichod rodźił tež za nas dźeń zboža młody,
Haj za Serbstwo nowy korjeń, nowe hał'zy, nowe płody!

(1867.)

Syrotcyna hodowna próstwa.

(Jordanowa čitanka, str. 39.)

Płač so mi roni,
Nan pod zemju spi,
K hodam so zwoni,
Štó wobradźa mi?

Maćeŕka droha
Štom njehotuje,
Khudźinka wboha
Khlěb wupřaduje.

Syrotka khuda
Što započnu ja?
Myslička huda,
Hdźe přećela ma:

Dźěćo ty Bože,
Kiž w njebjesach sy,
Dary a zbože
Mi wudźělej ty.

Wobradź mi wšitko,
Štož tyło mi by,
Njej'-li na blidko,
Budź do wutroby!

(W decembru 1867.)

Dźěd a wowka.

(Łužičan 1868, 188.)

Čěski hłós: Kdo jsi pravý Čech. (Pichl, str. 48.)

Wčera je naš dźěd
Wowcy hriby zjědł,
Nětk je wowka z hněwom khora,
Swari jeho: „Stary nora,
Stykaš lěpše sam,*
Što ja nětko mam?“

Dźěd so na wowku
Zahna ze łžicu:
„Wo kus hribow kajka hara!
Hańbuj so, ty kóčka stara;
Štó dźens dopołdnja
Měd mi wulika?“

Kajki bu to hněw,
Kaž by čmjeły drěł!
Njemdra zhrabny dźěda wowka,
Za kachlemi jeho stołka:
„To je helska łža,**
Stara waroda!“

Dźěd sej hrabny kij:
„Hłupa Liza, dźi!

---

* 1. recens.: Sy na stare dny
Hišće womłodny!

** 1. recens.: Njej' će haniba,
Stara womłoda?

Twój register, twoje slědy,
Kajkaž sy a běše něhdy,
Sym nětk namakał
A ći wotrunał.“ (14.|2. 1868.)

Serbska lipa.

(Časopis M. S. 1868, 3.)

Ćehnje nalěće do kraja,
Drjewiny nam woblisći;
Te kraj debja, pychu maja,
Ale štom tón rjeniši:
To je lipa serbowska;
Bóh će škituj, nadobna!

Lipy hdźež tež zawonjachu
Něhdy přez kraj łužiski,
Tam so Serbja zasydlachu
Z płuhom a ze stadłami;
Lipa, z mjedom wonjata,
Bóh će škituj, serbowka!

Njech tam w lěpšich krajach rosće
Palma, cedra, pineja;
Lipa, połna majestosće,
Statok w Serbach wuzwola;
Lipa swěrna, lubozna,
Bóh će škituj, krajanka!

Z khwalbu haj budź powyšana
Lipa, štomje wótčinski,
Zeleń, zeleń so ty rjana
Jako banty njewjesći;
    Pyšna lipa serbowska,
    Bóh će škituj, kralowa! (18.|2. 1868.)

Z domom w Delanach.

(Łužičan 1869, 97.)

W horach tam horjeka
Dobry kraj maš:
Zahony dźećela,
Pšeńcy a ječmjenja;
Słabši jow w Delanach
Wosrjedk je naš.

W horach tam horjeka
Rěka bur knjez:
Khodźi sam židźany,
Wozy so zemjanscy;
Bělšu hač w Delanach
Wobydla wjes.

W horach tam horjeka
Njej' pak mój swět:
Wšo je tak měšćanske,
Z wulka so znošuje;
Njewěm, z kim bjez stracha
Wišnje bych jědł.

Z domom duž w Delanach
Chce so mi zdać:
Njedostatk krasnosće
Wšu česć nam njewozmje;
Wěmy tež lubować,
Spěwać a trać.

(8.|11. 1868.)

Stysk a pokoj.

(Łužičan 1869, 49.)

K čěskemu hłosej: Ach není tu, není —

Ach spadłe, spadłe su ze štoma lisćička
A róža kóžda je woblědnyła;
Lisćička zelene,
Róže te wonjate
Ach morił, morił je lodojty mróz.

Ach spadła, spadła mi wšitka tež radosć je
A leži kamjeń mi na wutrobje;
Hałožki bjez lisćow,
Lěški wy bjez róžow,
Ach prajće, wěsće-li žadyn mi trošt.

„Dźerž, khowaj nadźiju“, dźeše keŕk swlečeny;
Duch róžow šeptaše ze zahrody:
„Ze smjerće žiwjenje,
Ze sylzow wjesele
Wšak wšitcy po khwili dočakamy!“

(23.|11. 1868.)

Kraloweje Hradec.

(Łužičan 1869, 65.)

Po čěskim hłosu: Měla jsem holoubka.

Hołbika w rěbliku sym měła zawrjenoh',
Wón je mi wulećał do pola šěreho
Na dubik zeleny;
Tam sebi zastonał mój złoty hołbik je.

Tón hołbik młodźenc je, mój lóšt a zrudoba,
Wón je mi wućahnył na wójnu do pola
Před Hradec Kralowej' —
Smjerć rycěrsku wón spi, mój złoty luby tam.

Běch jeno wědźała row, swjate městačko,
Hdźež drěma wón, bych šła do pola šěreho
Před Hradec Kralowej',
Do njebjes by mje wzał mój złoty luby tam.

(21|.12. 1868.)

Pěkna dźowka.

(Łužičan 1869, 22.)

Štož prawa, dušna dźowka je,
Ta hospozy rad k rucy dźe,
A blido a wšě sudobja,
Kaž debi žónsku, čiste ma.

So z nowinkami njenosy,
Dźe ćiše swój puć kazany,
Je swěrna, troštna we duchu,
A dźěćom čini dobrotu.

Přec' bórzy, rad a spěšniwa
To swoje derje wobstara,
A hospozy swar přemjelči,
Hdyž ju dla škody naswari.

Njej' jěra, khmurna, mazana,
Wšo w swojim měsće čiste ma,
So hlada z wohnjom, ze swěcu
A w kemšach njespi drěmanku! (1869.)

Serbske strowjenja.*

(Łužičan 1869, 129.)

To serbske „pomhaj Bóh“ mi je
Dar wyšši złoteho;
Wěš pilnym što tež wažniše,
Hač pomoc wjeŕšneho?

A naspjetne „wjeŕšpomazy“
Česć ŕunu zasłuži;
Z tym zaso přeje strowjeny
Tež pomoc wjeŕšnu ći.

„Přińdź Bóh“ tež lube strowjenje
So znaje we kraju;
Hdźež přińdźe Bóh, tam k zbožu dźe,
Měr jeho do domu.

* Tutón wobšěrny předźěłk spěwa w tymle III. zwj., str. 3 woćišćaneho je mjenje znaty hač tamny, kiž bu časćišo, n. př. w Zahrodcy kwětkojtej I, str. 4 a Fiedlerj. Tow. Spěwn., str. 172 ćišćany.

Duž „Božo słyš“, pak „daj to Bóh“
Serb na to wotmołwja;
A je był w Božim domje štó,
Wšo strowi kemšerja.

A „z Božoh’ słowa — wote mši“ —
Duž rěka, „witajće!“
„Wjeŕšpomazy“ so wotmołwi
A z tym so dźakuje.

So witamy a strowimy
Kaž přistój a čas da,
Też Khrysta wěčnje khwalimy —
To česć je Serbowstwa! (1869.)

Žabjaca pólka.

(Łužičan 1869, 167.)

K pólskemu hłosej (hl. Tow. Spěwn. str. 123).

Swjaty Jurij přińdźe k łuži,
Prosto bě tam nowych ludźi,
Wołachu kwak, Jurjo, měj dźak!
Kwory kwȯr kwor,
Kwory kwak kwak, kwor kwak.

Telko luda krala nima,
Jurij praji, to je škoda!
Žona a muž woła čuš, čuš,
Krala kwak kwak,
Krala mamy — kwor kwak.

Z wotkal maće majestetu?
Jurij praji, mjenujće ju —
„Rekekekeks, rekekekeks!“
Z łuže kwak kwak,
Krala mamy — kwor kwak! (1869.)

Wuznaće.

(Časopis M. S. 1869, 108.)*

Hłós: Sym Serbow serbske holičo.

Ha njejsym tež knjez nadobny,
Nic hrabja ani kral,
Sym žiwjenja wšak wjesoły —
To, moja duša, khwal!

Khlěb wšědny spokojnosć mi je,
Tu nikom' njepředam,
K tej trjeba njej', kaž widźiće,
Zo złote hory mam.

Swět cyły měj za přećela,
Štóž telko potrjebje;
Mi swěrna duša jenička
Dosć k mojom' zbožu je.

A wupadnje hdy sylzka mi,
Tu bjeru do kupje;
Kaž rosa róžam nješkodźi,
Tak to tež njeje zlě.

* Tutón zešiwk Časopisa M. S. je w spočatku l. 1870 wušoł.

Ja najěm so a nadźěłam
A rjenje naspju so —
Što wjacy, prajće, potrjebam?
Duž khwaleny budź Bóh! (27. 1. 1870.)

Čeledź noweho časa.

Hospodaŕ:

Dźowka, dolij pónoj,
Wona so pali!

Dźowka:

Pali so, so pali!
Wšako moja njej'!
Tajkej' hłupej' pónwje dla
Moja wučinjena mzda,
Jěsć a pić mi wostawa!

Hospodaŕ:

Wotročko, załož wrota,
Wětřik je wottorhnje!

Wotročk:

Wottorhnje, njech je wottorhnje,
Wšako wrota moje njejsu!
Tajkich hłupych wrotow dla
Moja wučinjena mzda,
Jěsć a pić mi wostawa!

Hospodaŕ:

Kruwarjo, ćěŕ twój skót won,
Wón z hłodom ruje!

Kruwaŕ:

Je skót hłódny, njech je hłódny,
Wšako skót mój njeje!
Tajkich hłupych kruwow dla
Moja wučinjena mzda,
Jěsć a pić mi wostawa!

Hospodaŕ:

Husaŕka, wobaraj husom do žita,
Wobžeru so, slaknjeja!

Husaŕka:

Slaknjeja, to slaknjeja,
Skót a žito moje njej'!
Tajkich hłupych husow dla
Moja wučinjena mzda,
Jěsć a pić mi wostawa!

Hospodaŕ:

Pěstońča, hladaj za dźěsćom,
Zo tam z ławy njepadnje!

Pěstońča:

Aj, hdyž pada, njech so hlada,
Wšako, mazuch, moje njej'!
Tajkej' hłupej' hilki dla
Moja wučinjena mzda,
Jěsć a pić mi wostawa!

(2.|4. 1870.)

Wěšćenje pod lipu abo **wosudne žně.**

(Serb. Now. 1870, 239.)

Nan:

Kak krasnje zasy wonja
Na lipje kćeničko!
Što, syno, sedłaš konja,
Mječ pasaš na bjedro?
Hdźe chceš, hdyž lipa woła:
„Za dźewjeć dnjow su žně!“
Nam kosu klepaj z nowa,
Kłós kaže syčenje!

Syn:

Ach, nano, daj mi ćahnyć
Do pola druheho,
Na wójnu dyrbju stanyć,
Kraj wótcny bróni so;
Mi žnjeński druhi kiwa
Wěnc wjele swjećiši;
Při brjohach rheinskoh’ zliwa
Bój howri rycéŕski.

Nan:

O syno, z mocu lawa
Duž stej za wótcny kraj,
Za jeho česć a prawa
Ty puta rozrubaj;
Haj, hroža-li též čerći,
Ty so jich njestrachuj,
Ty wutrobity smjerći
Do wočow pohladuj!

Mać, bratřa a sotry:

Ze sylzu wokošany
Ćehń, {syno, / bratře,} k twojim žnjam,
Ćehń, škitej poručany
Wšěm swjatym jandźelam. —
Hdźež tež će zemja nosy,
Za tebje wutroba
Tu wodnjo, w nocy prosy,
Naš duch će wobdawa.

Dźěd:

Tež ja běch wojak něhdy,
Lipsk naše znaje žně,
Jow błuzny, ranow slědy,
Su čestne swědčenje —
Štož činić maš, to dźěłaj,
Wjedź dobre ryćeŕstwo.

Wowka:

Swój wótčenaš sej spěwaj
A poruč Bohu so!

Njewjesta:

Kaž dołho žórła změje
Tam Rhein a žołmow rój,
A naš kraj žnje a syje,
Sym twoja a ty mój;
A njewidźu će zasy,
Maš smjerć ty sudźenu —
Tam horka budu kwasy,
Mój wěnc tam přinjesu.

Syn:

Do bitwy truba trubi,
Łusk třělbow hižo rži,
Duž božmje, božmje! lubi
Tu moji wutrobni!
My widźimy so zasy,
To kóžda duša wěŕ,
A rjeńše žně a časy
Syć budźe złoty měr.

Wjesni wobydlerjo pod lipu:

My dowěrjamy hłosu
So kruće twojemu,
Smjerć mahaj z krwawej kosu,
Bóh steji za prawdu,
Bóh móc a hnadu dawa,
Tak wyskać budźemy:
„Viktoria a sława,
Měr złoty žnjeli smy!“ (25.|7. 1870.)

Hněwnym Francózam.

Flectere si nequeam superos, Acheronta movebo!

(Serb. Now. 1870, 408.)

Hlaj, kak so z hněwom puka
Tam hnězdo šeršeńske,
Hdyž dobywaŕska ruka
Je přemłóćiła je.

Hlaj, kak jim hněw so wari,
Zo jastwa rumuja,
A šibjeńcarjo stari
Na pomoc wukroča.

Tak žahły hněw jich žerje,
Zo Tours tež afriske
Hyäny k wójsku bjerje
Z matracu brónjene.

O cwólba rozčerćena,
Chceš pić ty jeno krej?
Přez hordo wowrótnjena,
Hdy přińdźeš k rozymej?

Nic franktireurske pasmo,
Nic garibaldiske
Znjesć němskej' pjasće prasmo
A pomhać njemóže.

Sy lud wšón slepy, škódny
A połny zasakła,
Nic jenej' duše hódny,
Kiž wotsal tam je šła.

Hdyž njebjeske tu škity
Će nihdy njekryju,
Pušć błaznje přehordźity
Twój són wo dobyću.

A by też zwotwjazował
Ty čerta sameho:
Wón smějo „ně“ by wołał,
„Njech hrěchi danja so!“

Preč łhanje twoje ćiskaj,
Twój hněw a zasakłosć,
Na lěpšu pišćel piskaj
A daj sej mozhy rosć.

We popjele a měši
Stań, khwataj k pokući,
Snadź hišće Bóh će słyši
A swój hněw wobroći. (1870.)

Palenc — walenc.

Hdo mudra dosć sym hłowčka ja
A drohu šulu mam,
To cyła wjes mi wobswědča
A derje wěm też sam:
A tola wrótny palenc je
Mi rozym překusał*
A wóslacych je mozhow dźe
Do mojich nacyrkał.

* 1. recens.: překepsał.

Zo sym ja swojej' wole knjez
A mojich stawow tež,
To njem'že zapřěć cyła wjes,
Hdyž jej' so woprašeš:
    A tola helski palenc je
    Mje hroznje wuwołał,
    Wón łuže z mojim knjejstwom trje
    A mje je wudyrdał.

Mi hroznosć je směch dźěćacy,
To zjawnje praju wšěm,
Ja nosyć njechał na nihdy
So z mjenom zacpitym:
    A tola pjanak palenc mi
    Je kranył moju česć,
    Do skoćeća mje přeměni,
    Puć hańby chce mje wjesć.*

(Wokoło 1870.)

---

* K temu namakaju so w rukopisu hišće tele 3 hrónčka jako refrainy za 3 dalše njewudźěłane strofy:

A tola je tón palenc
Mje přinjesł wo kubło.

A tola je tón palenc
Mje zjebał wo strowosć.

A tola je tón palenc
Mi rubił swobodu.

Serbowski pachoł.

(Jordanowa čitanka, str. 177.)

Ja serbowski sym pachoł,
Ta česć mje zwjesela.
Lud serbowski je sprawny,
A sprawny chcu być ja.
Štož rěču, to njech wěrnosć je,
A na tym kóždy póznaj mje,
Zo serbowski sym pachoł
A hidźu ludanje.

Ja serbowski sym pachoł,
Ta česć mje zwjesela.
Lud serbowski je swěrny,
A swěrny chcu być ja.
Njech prawda moja khwalba je,
Pyš mjeno čestne stajnje mje.
Ja serbowski sym pachoł,
Mi prawda swjata je.

Ja serbowski sym pachoł,
Ta česć mje zwjeseli,
A zo bych Serb móhł wostać,
To daj Bóh luby mi!
A budu wjetši, to njech mje
Tež serbske khrobło česćuje,
A serbska česć a swěra
Njech rosće přeze mnje!

(Wokoło 1870.)

Dawno!

K iriskemu hłosej: Long, long adair!

Ja zradowny něhdy khłopc młody běch,
Dawno to je, dawno to je;
Mi starosće, rudźiny běchu směch,
Dawno to je zady mje.
Piš krajina pućik mój soninski,
Wróć myslička paradiz něhduši!
Ach, jene je, štož w wutrobje rani mje —
Dawno to je zady mje! (Wokoło 1870.)

Kowař — luby.

Mój luby we wsy kowař je
A budźe mje sej brać,
Kaž bórzy wójna k kóncej dźe,
Chce braška zakłapać.

Mi budźa rěkać mišterka,
To něšto prajić chce;
K tym česćam holca dwaceta
Mi w swěće njepřińdźe.

Kusk čorny — mužej přisteji;
Štož prawy kowař je,
Tón njedźelu ćim běliši
Ze žonu ke mši dźe.

Wón z burami a z knježimi
Tu wšědnje wobkhód ma
A šwarny pjenjez zasłuži
A tyknje do zaka. (6./2. 1871.)

Staraj so za moje dźěći!

«Staraj so za moje dźěći!»
Nuzna troštna próstwa je.
Njeskomdź pak sam prjedy w swěći
Zaležnosće staršiske.

Prjedy, rěka, čiń to swoje,
Potom praj, hdyž kónc je tu:
Staraj so za dźěći moje,
Wótče, bjeŕ je na kedźbu!

To ma rozym a trošt dawa,
Kŕewi hakle nadźiju;
Po tym je ta próstwa prawa
Wusłyšna też we njebju.

Sudź, što by ty k temu prajił,
Hdy by słyšał bližšeho,
Kiž je wěru k Bohu stajił,
Zo wón takle modli so:

„Hubjene ći přepodawam,
To je wěrno zawěsće —
Ale wodaj słabym stawam,
Wšak ći wšitko móžno je.

Haćić chcył, hdyž přińdu wody,
Štož sym sył, tom' njedaj rosć,*
Čini zwěrina tam škody,
Wotećěř ju časa dosć.

Jow maš, Božo, polo moje,
Nětk je mi tež wobstaraj,
Daj jom' žohnowanje twoje,
Mojej' skomdy njehladaj."

Tak najradšo błudny wali**
Lidorak wšo na Boha —
Prócy, strózbosće so zdali,
Dźěći nahe zwostaja.

Směšna była próstwa tajka,
Rozyma by njeměła.
Kajka samopašna hrajka
By to z Bohom njebyła?

Khroble wěř, sam'pašnym hrěcham
Njecha Bóh tu polěkać,
K njewužitkej abo k směcham
Swoju miłosć njem'że dać.

---

* 1. recens.: Plěj je, chce-li njerjad rosć.

** 1. recens.: Lidorak by rad wšo walił
Swětej, Bohu na šiju —
Prócy, strózbosće so zdalił
K wobćežnosći bližšemu.

Duž ty dźěćom swoje ćěło
Zdźerž a z gwałtom njeskažej;
Lutuj, zo by kóžde měło
Wjac' hač twój hrěch k naměrkej!

(15.|5. 1871.)

Spěw, wjesele, slěbro.

Spěw, khwila k wjes'lu, slěboro
Tři ptačata su w kraju;
Jich rjany zynk a pjeričko
So wšitkim spodobaju.

Te ptački złojić njeradźi
So hnydom kóždej rucy;
Su přebytkarjo njeswěrni
A přińdu jenož ducy.

Wšě wustojny pak spopada,
Hdyž nastaće wě khmane:
Hdźe? kak? a hdy? so polac ma —
Tam, tam je pohrjebane.

To młodźi, stari rozpomńće
A radźić dajće sebi,
Zo jene k druhom' njebrachnje;
To twari swět a debi!

(20.|6. 1871.)

Sorabia a Germania.

Rozmołwa po dokonjanej němsko-francózskej wójnje na horje „Čornym Bozy“ w lěće 1871.

Sorabia:

Tu widźiš, luba sotra sławna,
Što krajan Serb do muža je —
Štož tebi dołži duša sprawna,
Nětk w strachosćach ći płaćeše;
Přez Rhein hač do Parizskich wrotow,
Tón bój, ta dań, to njebě hra,
To njebě skutk a dźak Helotow,
Nic počink žanych Paria!

Germania:

Běch něhdy tebje podteptała,
Sy zacpića křiž měła njesć,
Za to sy sławnje wojowała
Wo moju swobodu a česć:
Duž do skałow mi zadypajće
Česć nětko luda twojeho,
Za bratrowske mi zapisajće
Do knihow tajke rycěŕstwo!

Sorabia:

Nic pisać, nic do skały dypać
Tu sławu, sotra, nježadam,
Ně! přestań jeno na mnje typać
A lič mje k twojim přećelam;
Mje skazyło njej' moje Serbstwo,
Mój dobry korjeń wuhladaš;

Mi wostaj mojich wótcow herbstwo,
Kaž sama swoje lubo maš!

Germania:

Ty z khorej lubosću so krěniš,
Do narodnosće zažrana,
Na sylne nohi přinjesć měniš
Tu teho luboh' słabuška!

Sorabia:

Kak sylny abo słaby běše,
To Francman njech ći wozjewja;
Dosć je, zo porno tebi dźěše
Ze swojim Bohom do wohnja.

Germania:

Ach, kepsa! to pak tola płaći,
Zo khuduški twój słownik je;
Štó žołmam zdźěłanosće haći,
Kiž napowa a sylni mje?

Sorabia:

Aj, hdy by fraza dobywała
A słownik žane wójsko krył:
Wša twoja wěc by nazad hnała
A Francman by twój mištr był —
Ně! Boha běchu wopušćili,
To je jim šiju złamało,
Na zdźěłanosći wokhudźili,
Kiž přińdźe z ducha Božeho!

Germania:

Haj! ale wěčničko mje žaha,
Zo jazyk twój mi cuzy je,
Hač hewak twój lud konje přaha
Ab' wósła před wóz — njetyš mje! —
Što sebi chcu? měr sebi dajmoj,
Bróń jenu tola wjedźemoj,
Wšo druhe časej přewostajmoj,
Bjez hidy wostań kóždy swój!

Sorabia:

Viktoria! ja widźu płody!
Čas chcemoj sebi wostajić,
Ja chcu, hdźež hodźi so bjez škody,
To swoje z twojim zaměnić.
Mjez tym chcu pomnik sebi stajić
Tym, kiž mje sudźić budźeja,
Zo dyrbja wšě lětstotki prajić
Kaž ty: Tež mój lud pokroča!*

Germania:

Ach, wostaj to a lutuj časa,
Što wobaraš so pěstona?
Štó słabe dźěćo k dźěłu pasa
A dwělej wěstosć zwoprowa?

Sorabia:

Dźeń pojdaj dnjej, nóc prěduj nocy,
Zjeẃ mojoh' luda bědźenje
Po wazy, ličbje jeho mocy,
Po měrje rozlateje krwě!

---

* 1. recens.: Tón lud bě hódny zdźerženja.

Germania:

Ně! ličbam, sotra, njedam płaćić,
Wšak bě duch wšitkich jenajki. —
Naj' přećelstwo nětk ničo haćić,
Rěč ranić tež jo njedyrbi!

Wobě:

Njech jazyk wšelaki tež mamoj,
Bróń jenu tola wjedźemoj,
Sej česć a lubosć popřewajmoj,
Bjez hidy kóždy wostań swój! (1871.)

Slub serbskich wojakow.

(Serb. Now. 1871, 229.)

Ław nosy khrobło we sebi —
Duch sylny tež nas přežołmi,
Zo z mocu našoh' ramjenja
Ći pomhamy, Germania;
Germania, to spušćej so,
Serb dźěli z tobu straž a ryćeŕstwo!

Ty jeno z nami měnić maš,
A njepřećel twój je tež naš —
My krej a kubło ważimy,
Kaž prjedy tak tež posledy;
Germania, to spušćej so,
Serb dźěli z tobu straž a ryćeŕstwo!

Chcył njemdry Francman do pola
So z brónju šparać z nowotka,
My dźemy zas' jom' na kapu
Kaž law přez našu jednotu;
Germania, to spušćej so,
Serb dźěli z tobu straž a ryćeřstwo!

Tón honak jeno zaškripaj
A wjećenje nam připojdaj,
My rjemjeń jemu rězaći
Smy wodnjo, w nocy hotowi;
Germania, to spušćej so,
Serb dźěli z tobu straž a ryćeřstwo!

Na straži Serb tež wostawa,*
So zamjekšenju njepodda,
Na wójnu, hdyž trompejty du,
Tež Serbja zasy poćahnu:
Germania, to spušćej so,
Serb dźěli z tobu straž a ryćeřstwo!

(1871.)

* W rukopisu: Nic zamjekšeni, wuskhnjeni,
Ze sławu nic wopojeni.

Wroblik.

Bur mój wujko — wrobliko,
Wjele sněha saje so,
Woknješko nam šědźiwi,
Jara zyma budźe ći.

Wroblik praji: Čerčiču,
Zymy so ja njeboju;
Bóhl'byknjez mi pjerje da,
Ćopła je to suknička.

(1871.)

Njebjeske bydło.

Ja njewěm, što dyrbi to rěkać,
Što je mi z wječora. —
Pod nohu chce zemja mi ćěkać
A z wutrobna wutroba:
Ja widźu tam hwěžki so jasnić,
Kiž wječor přiwjedźe,
Ja widźu wóčko so krasnić —
A jena moja je.

Ja spomnju na maćeŕku staru,
Kiž mi je pojdała:
Tu delkach maš njeměr a haru,
Tam horkach wjesela:
Hdźež ćišinko hwězdźički steja
A kóždy swoju ma,
Tam moje mysle přec' dźeja,
Tam měr mje dočaka.

(1871.)

Nowy spěw za dźěći.

(Serb. Now. 1872, 306.)

Babka pčołka, pilna dźowka,
Praj, hdźe zlětuješ? —

„Hdźež je žana kwětka rjana,
Tam ja zynču tež.“

Kćenjow hladaš, kwětki žadaš,
Praj, što dyrbja ći? —
„Słódkej' brěčki piju škrěčki
Ja z jich wutrobki.“

O duž lětaj, noš a pytaj,
Babka přećelna;
Wšak so hodźi, mi tež słodźi
Z mjedom pomazka. (1872.)

Hońće za česću!

Za tej česću hońće, dźiće,
Čistu nosyć wutrobu;
Z tym hrudź wěrnje wuznamiće
A tež kapu rubjanu.

Pódla złotych darow krasnych
Spokojnosć njech prěni je,
Bjez njej' ći do kubłow časnych
Žane zbože njepřińdźe.

Zrjadny budź, zo něšto tebi
Powostanje k wjeselu;
Ale wotměr postaj sebi,
Zlutny być we wjeselu! (16.|7. 1872.)

Dodawk.

I. Dozběrka pěsni a basni.

Spěw za předliče.

(Jord. Jutrn. 1842, 2.)

Hłós: Lute dobre spodobanje.

Šwórčo, bórčo, šćebotajo
Ryča naše koleska;
Khmana přaza dyrbi hrajo
Hić wot ruki holiča.
Spěšna ruka khwalbu dawa,
Njech je wulka abo mała;
A tak tež přez kolesko
Rosće domej bohatstwo.

Swoju wuprawu pak žada
Wšo, štož dyrbi derje hić;
Štóž to wě, tón prjedy hlada,
Hdźe móhł što sej połóžić:
Tak, hlaj, koło sprawowane,
Z tukom pěknje namazane,
Wjerći so kaž myslička,
A po hercu holička.

Klinčo, zynčo k prawej přazy
Słuša potom pěsnička;
Hewak lěni spar wšo skazy
A ta luba wostuda;
Při tym pak njech wóčko kuka,
Kajku nitku předźe ruka,
Zo sej předlča wjesoła
Njedopředźe swarjenja.

Mzda so ćehnje ći po dźěle;
Štož sy warił, wukidnješ;
Pšeńčny kłós po ržanym sywje
Domoj khować njemóžeš.
Tak tež dźěło, přaza datej
Dźerženje a rjanosć płatej,
A šat wšědny, kemšacy
Je tež na to podobny.

Wzmiće sej duž ródnje trjene
Dźěło mjehke, włoknite,
Z pazdźerjow budź wurjedźene,
Žwaki rózno skobajće;
Hewak předźeno njej' dušne,
K wikam ani tkanju wušne;
Pěkne tež njej' škowrjene
Abo mało wjerćane.

Štož my šwarne dokonjamy
Z ruku swěrnej, wustojnej,
Na tym česć a radosć mamy,
To tež tyje k wužitkej;

Napraskać pak piśćel, potač,
Pasma njepołne snadź motać:
To, to hrěch a hańba je,
Žane tyće njenjese.

Duž wšak swoje prawo dajmy
Čestnej přazy nadobnej;
K tkanju potom namotajmy
Twjerdu nić, kaž konopej;
Tak so tkalc a płótno směje,
A naš dobytk sobu kćěje,
Zo nam šórcuch, košulka
Wěsće budźe přidata.

Prjed' hač wótcojo su spali
Izraelscy ze smjerću,
To su hižo drasty tkali,
Sydali za kudźelu.
W pohanstwje we serbskim kraju
Su tež bałe, kaž ći praju,
Wo lenu a wo přazy
Připołdnicy-dračicy.

A duž přaza njej' tak młoda;
Po wšěch krajach, ludach je
Znata wjac' hač kozybroda,
Kiž na polu módra kće.
Srjedźa swojich prózdnych žrancow
A tych zabledźenych žwancow
Kralowy a fěršćiny
Přadłe su, kaž zhonimy.

Knježa, kralojo tež khodźa
W přadle ćeńkim dźělanym,
Předlčow prócu česća, rodźa
Při žiwjenju bohatym.
Trjenja jich a rub na blida
Njezaćěri žana žida,
Tak zo nitka dźělana
Swoje knjejstwo wobkhowa.

Na to sebi wjele wědźa
Předlče z teho česćene.
Hólcy zwjeselić je chcedźa
Z palencom, kiž dobry je.
Ale wšitkón luby palenc
Naposledk je hrozny walenc;
Předlča strózba přislěnja
Radšo sej wot kofeja.

Haj, k połpřazy ćopłe piwo,
Pak kofej njech pluskoce;
Komuž pak so wostudźiło
W ćopłej jstwě, njech wuběhnje,
Hdźež tam zymne wětry duja
A te hłódne wjelki wuja:
Njech nam praji zawěrno,
Kak je so jom' lubiło.

Bórzy zaso huhotajo
Kóždy do jstwy přiběži,
Při kachlach so wohrěwajo
Tebi takle wotmołwi:

Khwalće wonka, budźće nutřka,
Byrnjež cybali wot pucka; —
W ćopłej jstwě nas njestara
Hłódny wjelk a třěskańca.

Wšelke, wulke drje je dźěło,
Prjedy hač ći zešije
Šwalča abo krawc na ćěło
Woblečenje płatowe.
Z kolebki pak hač do rowa
Kóždy so do płatu khowa;
Duž tež jara zdobne je,
Zo tu naša přaza kće.

Wučesćić ju njemóžemy,
Jeje wažnosć wupojdać;
Duž z najmjeńša nětko chcemy
Khwalobnje ju zakałać!
Walčki šćeńkow, k płótnu trěbne,
Ćeńke, pačosne a zrěbne,
Praja: Njebudź zacpjena
Předlča ani najmjeńša! (1842.)

Štó je najbóle wjesoły.

(Krótke kěrluše a spěwančka, str. 27.)

Štó je najbóle wjesoły,
Hač tón, kiž swěru dźěła!
Tón sebi kěrluš lubozny
Po hódnym dźěle spěwa.

Štó je najbóle wjesoły,
Hač čłowjek sprawny, dušny!
Tón spěwa z čistej' wutroby,
Je česćeny a wušny.

Štó je najbóle wjesoły,
Hač tón, kiž zwady nima!
We lubosći tón zbožowny
Do swojej' harfy přima.

Štó je najbóle wjesoły,
Hač spokojny a zrjadny!
Tón spěwa přeco zradowny
A njeje nihdy žadny.

Štó je najbóle wjesoły,
Hač tón, kiž trada khwilu!
Tón skače, dźaknje spěwajcy,
Hdyž přewinył je čwilu.

Štó je najbóle wjesoły,
Hač, kiž za Bohom hlada!
Tón Boži skutk a dobroty
Ze psalmom khwalić žada.

(1842.)

Hódanje.

(Tydź. Now. 1843, 176.)

Hłós: Ja mam tam lubčičku.

Khěžčičku čeŕwjenu
Móličku mam,
Kóždy, hlaj, nosy ju
Při sebi sam.

Woknje dwě do njeje
Za duŕčka stej
Wyše njej' wysoko
Zasadźenej.

Rěka krejčeŕwjena
Přez khěžku dźe,
Khěžku mi harujo
Zatřasuje.

Za ćichim skhowana
Khěžčička je,
Nam'kać ju njemóže
Kóždy, kiž chce.

Nichtó ju spěšnišo
Njenamaka,
Dyžli mi holička
Wuzwolena.

[Wutroba.]
(1842.)

Dźi do šule!

(Krótke kěrluše a spěwančka, str. 29.)

Dušnych dźěći wjesele
To je: khodźić do šule;
Šula je ta wuknjeŕnja,
Kotruž Bóh tak lubo ma.

Žana rjana róžička
Njeje mi tak lubozna,
Jako dźěćo kedźbliwe,
Kiž so w šuli prócuje.

Tajkim dźěćom zwukliwym,
Pěknym, čistym, posłušnym
Dobri budźa jandźeljo,
Starši a tež wučerjo.

Tajkim dźěćom na swěći
Bóh wšo dobre wobradźi;
Tajke dźěći Bóhl'byknjez
Něhdy bjerje do njebjes. (1842.)

Wojebać so!

Prajach holču: „Budź moja, holička!“
Wona praji: „„Być twoja njechcu ja!““
‚Wojebać so do holcow,
Ja so dam do wojakow!‘

Přińdźech k korčmje: „Mi porjedź, korčmarjo!“
Wón mi staji: To běše kisało!
‚Wojebać so do piwa,
Brjuch mje wot njoh' zabola!‘

Wjedźech woła na hermank Kulowski,
Woł mje zbodźe: Duž směјachu so mi.
‚Wojebać so do woła,
Ja so synu na konja!‘ (1843.)

Swobodny duch.

(Njedodźěłane.)

Ducho, z khrobłej mocu,
Duša, z duchom křćena,
Spěwaj nowy kěrluš zahorjena:
Swjate nowe dychi
Přez kraj serbski dźeja,
Zwjadłe mocy morwych woživjeja.

Nowa mjezha pjelni
Korjeń hišće žiwy,
Nowych zerjow pruhi na kraj ćmiwy,
Na kraj serbski wuńdu,
W duchu narodźene
Stawa nowe Serbstwo wocućene.

Z mócnym křidłom worjoł
Rozbi naše puta,
Zemja robotna bu sylnje hnuta,
Wójnska třělba zaru,
Dźěći krej wšak pije
Brózda, ale hórša rana žije.

Radlica ta swětła
Zawora drje wjele
Rjanych kwětkow, róžownik kiž sćele.
— — — — — — — —

(1843.)

Žadosćiwosć po domowinje.

Bije klětku sołobik
Z tyšnym křidleškom,
Prečku chce mój pěsnjownik
Z wonknym towaŕšom.

Tak so styšće lubosći
W cuzbje dalokej,
Khwilka k wěčnosći so dli
Z čwilu přemóžnej.

Mróčele! o njesće dom
Moje strowjenje,
Krjeṕće na mój wótcny dom
Miłe krjepjele.

(1845.)

Što wuknyć?*

(Časopis M. S. 1856, 9.)

Wyrbi so wuknyć na swěći,
Kaž to so samo wě:
Duž wukńmy tež być wjeseli,
Dóńž kćěja radosće;
To prawa akademija
Je rjanych wědomstwow,
Kiž přimaju do žiwjenja
A do wšěch wutrobow.

* Přirunaj podobny spěw na str. 102 tuteho zwjazka.

Dyrbi nam zbože w swěće kćěć
W tej ćežkej wuknjeŕni:
Duž wukńmy tež so lubo měć
We swěrnej lubosći;
    To prawa je grammatika
    A konjugacija,
    Z tej rostu naše přećelstwa
    A krasne wjesela.

Dyrbi so w swěće brěmjo znjesć,
Kaž wotsudźene je:
Duž wukńmy tež jo mužscy njesć
A kaž najlěpje dźe;
    To paragraf je najćežši,
    Kiž hłowu połamje;
    Štóž pak jón prawje rozymi,
    Professor wěrny je.

Dyrbi nas podeńć staroba
Na mučnym kiješku:
Duž wukńmy skhować do rowa
Sej mysl horliwu;
    Hdźež tak syntaksu rozymja,*
    Tam młodosć njezańdźe,
    Tam prawa akademija
    Wšěch fakultetow je. (7.|3. 1848.)

* 1. recens.: Hdźež płomjo swjate njehaša
A khrobło młodźenske.

Kwětka lubowana.

(Časopis M. S. 1855, 65.)

Kwětka moja lub'wana*
Barbu jasnu kćěje,
Rjeńše njejsu njebjesa,
Tak so lubje smědje. —
Njej' to módra lilija?
Ně, to njej' ta róžička!

Kwětka moja lub'wana
Ponižne je dźěćo,
Hłowčku z trawy pozběha,
Hdyž je ćopłe lěćo. —
Njej' to módra fijałka?
Ně, to njej' ta róžička!

---

* W rukopisu matej so prěnjej dwě strofje takle:

Kwětka moja lub'wana
Barbu jasnu kćěje,
Drastu njewinnosće ma,
Luboznje so směje. —
Njej' to běła lilija?
Ně, to njej' ta róžička.

Kwětka moja lub'wana
Zerjow barbu nosy,
Hłowčku słóncej přikhila,
Lubosć sebi prosy. —
Njej' to róža čeŕwjena?
Ně, to njej' ta róžička.

Kwětka moja lub'wana
Rada žórło pije,
Lubosć ju tež do wěnca
Rada sobu wije. —
Njej' to njezapomnička?
Haj, to je ta róžička!

Bjeŕ duž, bjeŕ ju wote mnje,
Wzmi tu kwětku sebi,
K přećelnemu božemje
Podawam ju tebi,
Hdyž mje runje njewidźiš,
Zo so na mnje dopomniš!

(22.|3. 1849.)

Božemje krajnej woborje.*

(Hudźba wot K. Karowa.)

Duž ćehńće, lubši, božemje,
Wy muže serbskoh' kraja,
A česć a prawo zastupće,
Hdźež wjedu was a staja;
Kral do brónjow was powoła,
A wy sće jeho wobora.

---

* Spěw je ćišćany na lećacym łopjenje a ma tam tuto wujasnjace napismo a připismo basnika: Lube Božemje wojakam krajneje wobory při jich wućehnjenju wot swojich lubych 15. a 18. dźeń novembra 1850. — Přirunaj tež druhi krajnej woborje poswjećeny spěw na str. 172 tuteho zwjazka.

Nam sylza drje so wuroni,
My horco popłakamy,
Hdyž na was, nětko we cuzbi,
Nóc a dźeń spominamy;
Što pomha? kraj was potrjeba,
A wy sće jeho wobora.

Njech wutroba wam njespadnje,
Wšak wšudźe přewodźeja
Was naše próstwy najlěpše,
Te njech was posylnjeja,
Zo kral a kraj česć wobkhowa,
Zo sće wy jeho wobora.

Křiž wobora za znamjo ma,
Bóh budźe wěsće z wami,
Duž rjekńće troštni přez Boha:
Tróc samo helskej khlami,
Hdyž wótcny kraj nas potrjeba,
A my smy jeho wobora.

Duž ćehńće, syły ryćeřske,
We Božim swjatym mjenje,
Njech so wam stajnje derje dźe,
Nas njezabudźće ženje;
K nam myslička was přesadźej,
Wo domje són was wokřewjej.

Bóh spožč wam strowe wróćenje,
Daj bórzy wam dom ćahnyć. —

Kak chcemy tehdom z lubosće
Wam wokoł' šije panyć
A zawyskać: Hura, hura!
Tu ćehnje naša wobora! (12.|11. 1850.)

Hódančko.

Hižo wot spočatka swěta,
Jako słónco zaswěći,
Běły muž a čorna žona
Łojitej so zaspochi.
Ruku drje sej skićitej,
Zjednoćić so njem'žetej.
[Dźeń a nóc.] (1850.)

Kwasny přispěw.*

Hłós: Naše Serbstwo z procha stawa.

Swjedźeń žohnujemy rjany,
Kiž waj' dźensa jednoći,
Wěnc a pjeršćeń přeměnjany
Swjatočnje so zyboli;
Hałožka róžowa
Wěncuj waju lubosća!

---

* Najprjedy bu tutón spěw, kaž je z basnikoweho rukopisa widźeć, poswjećeny „Knjezej Frencelej, wučerjej w Zarěču, na jeho wěrowanskim dnju z knježnu Gólčec z Barta“. Potom bu husćišo jako kwasny přispěw trjebany a ćišćany.

[Waju swjate polubjenje
Boža hnada přewodźej
A daj miłe wusłyšenje,
Štož hdy prosyć budźetej;
Hałožka róžowa atd.]

Waju wěčne zjednoćenje
Wěrna lubosć wozbožej,
Měr a ćiche zwjeselenje
Wšědnje wamaj poskićej;
Hałožka róžowa atd.

Lubosć je ta hwězda złota,
Kiž nóc horja přeswěći,
Lubosć paradiza wrota
Swěrnym dušam wotewri;
Hałožka róžowa atd.

Duž budź rjenje wěncowany*
Waju puć do mandźelstwa,
Njech je přeco runy, rjany,
Rjany serbski do kónca;
Hałožka róžowa
Wěncuj waju lubosća! (24.|5. 1851.)

* W rukopisu: Waju zwjazk budź krónowany
Přez najrjeńše lubosća.

Bjesadny spěw.

Mi dajće dom, hdźež wjesele so spěwa:
Hdźe lěpje bydlu na swěće?
Tam radosć twari templ a so⸝směwa
A do njeho wšěch přiwjedźe.
Haj, spěwać wě, hdźe rjane róže su a ktu,
A spěwać wě, hdźe serbske duše sapaju. —
Duž rady sym, hdźež w bjesadźe so spěwa:
Hdźe rjeńšo tež je na swěće?

Mi dajće dom, hdźež wjesele so spěwa:
Hdźe lěpje bydlu na swěće?
Tam w zymje tež mi rjana róža kćěwa
A žiwjenje tam womłodnje.
Tam zejhrawa před wóčkom słódkich lětow són,
Tam wobnowja swój zynk tón dawno němy zwón. —
Duž rady sym, hdźež w bjesadźe so spěwa:
Hdźe rjeńšo tež je na swěće?

Mi dajće dom, hdźež wjesele so spěwa:
Hdźe lěpje bydlu na swěće?
Tam twochnu hněwanki a lód so škrěwa,
Kiž ležeše na wutrobje.
Hlej, spěwać wě móc, wutrobu nam na puć dać
A přećelow na rozpućach tež troštować. —
Duž rady sym, hdźež w bjesadźe so spěwa:
Hdźe rjeńšo tež je na swěće? (1854.)

Wšelake powołanje — wšelake wjesele.

(Njedodźěłane.)

Ja wěm, ja wěm lóšt rajtarja:
Swoju najlubšu wón při sebi ma;
Wona błyšći so kaž wohniwa škrja
Jom' po boku!

Kak sapaju jej' lubosća!
Kral je sam jeho z njej zaslubował,
Wótcny kraj pak žohnowanje ji dał,
Haj k dobyću!

«Pój, njewjesta ty železna!»
Praji wón, z tobu sym slubowany
A ze přisahu nětk wěrowany
Za wótcny kraj.

Trari, trara! won do pola!
Na kwas nětk trompejta přeprošuje,*
Reja wječorna so přibližuje
Na bitwišću.

Duž božmje nětk ći, Hanka, dam;
Jeli žiwy, čiły njebudu twój,
Jeli wjacy tu so njewidźimój,
Měj dobru nóc!

A na mój row sadź róže tři,
Módru, čeŕwjenu a běłu mi sadź,
Zo z česću prawej b'du pod nimi spać. —
Adej! adej!

* *
*

---

* Variant: Brunačk już njeměrny poskakuje.

Ja wěm, ja wěm, lóšt spěwarja,
Přińdźe meja z nowotka zakćěwaca,
Pod kćeničkom spěwać słyšeć so da;
Lóšt žiwjenja!

A su, a su zas' přišłe žně,
Widźi spěwać snopaŕku na wozu stać
A z rubješkom wjesele zejhrawować;
Wón spěw též wě.

A du, a du preč ptačata,
Spěwać z nimi zrudny spěw zanošuje,
Radosć zasowidźenja wukhwaluje
A pozběha.

Wón wě, wón wě, hdźe zakćěja
Róže młódne a lička róžowate,
Wšudźe domach a rjenje witany je;
Jim swjeći spěw.

* * *

Ja wěm, ja wěm lóšt hajnika,
Lěs a pola zelene přenóžkuje,
Pěkny dobytk jom' dźiwina wobradźuje:
Jom' k zbožu dźe.
— — — — — — — —
— — — — — — — —

* * *

Ja wěm, ja wěm lóšt rólnika,
Swoje brune do woza zapřahuje,
Złotych snopow do bróžnje naworštuje:
Jom' k zbožu dźe.

— — — — — — — —

— — — — — — — —

(Wokoło 1855.)

Njezabudź mje!*

(Časopis M. S. 1856, 4.)

Njezabudź mje! to prosy
Će moja wutroba,
To njech ći kóžda kwětka,
Hdźež budźeš, přiwoła;
We jejnej rjanosći
Mój duch će postrowi.

Njezabudź mje! to kóžde
Će prosy ptačatko,
Kiž po zelenej hałzy
Hdźe widźiš lětajo;
We jeho spěwanju
Će lubje postrowju.

* Tutón a slědujcy spěw je basnik zapletł do III. sceny započateho melodramata „Hanka“ (hl. zwjazk II, str. 326). Tola rozsudźichmy so rjadki tuteju rjaneju spěwow tu hišće raz za sobu woćišćeć podobnje kaž smy to hižo činili z po něčim variantnymi tež do „Hanki“ přijatymi spěwami: Što klinči, što brinči (str. 29) — Hač runje doły, hory (str. 58) — Česó pacholu a sława (str. 182).

Njezabudź mje! to prosy
Će kóžde wětrješko,
Kiž hał'žki, stwjelca hnuwa
A přez nje wije so;
Z nim moje strowjenja
Mój wodych zjednoća.

[Njezabudź mje! će prosy
Mój wodych kóždźički,
Hdyž slěbornja so hwěžki,
Hdyž dźeń so zaběli:
Dźeń z nocu přinoša
Ći moje strowjenja.] (24.|11. 1856.)

Rózno dyrbimoj.

Mjeze mnu a mjez tobu
Budźe šumić rěka,
Božmje! Njech z tej žołmičku
Lubosć naju ćěka.

„Swojej“ smój sej rěkałoj,
To bě zelo zwady,
Rózno, rózno dyrbimoj,
Njerad abo rady.

Mjeze mnu a mjez tobu
Šćežka dyrbi zarosć,
Ale kóždu kročałku
Dyrbi róža narosć. (24.|11. 1856.)

Posledni dźeń lěta.

(Serb. Now. 1856, 409.)

Dźeń posledni so doswětluje,
Syn staroh' lěta mučneho;
Wón přećelnje wjes pozłoćuje
A z khutnym słowom dźěli so:
Štóž rjanych dnjow tu wužił je,
Tón poswjeć moje božemje.

So lětoskónčny wječor bliži
We zwonow rěčnym klinčenju;
Wón w hwězdnym wodźěwje so niži
A praji: Swjatok připojdźu;
Štóž dobre dźěło dźěłał je,
Měj moje rjeńše božemje.

Na ćmowym wozu nócka jědźe
A rjeknje: Swěcy zaswěćće!
Je něchtó zrudobu wjedł něhdźe,
Ja hodźinki mam poslednje;
Wón posylń so we nadźiji
A troštne moje božmje wzmi.

We wjeleprajnym zynku bije
Nětk poslednja ta hodźinka;
Wěnc radosće wšěm dobrym wije,
Da božmje-koš a zawoła:
Štóž derje z bližšim měnješe
A z Bohom, — derje wobzamknje!

(9.|12. 1856.)

II. Fragmenty a varianty.

Knjez a holičo.

(Złamk.)

Na nadjěł knjez je nadobny
Na konju klěšatym
Tam holčo trawu žnějicy
We lěsu zelenym;
  Přez hał'zy słónco kukaše,
  Lěs na jej' słowčka posł'chał je.

„Tón lěs je mój“, wón praješe,
„A trawka zelena,
Duž dyrbju wótrje ćazać će
A hóřka budźe mzda;
  Chceš pak mje swěrnje lubować,
  Twój serpik njetrjebaš mi dać.“

„„Ty knjez, ja burske holičo —
To dobre nječini““
— — — — — — — —
— — — — — — — — (1.|3. 1849.)

Próstwa.

(Złamk.)

Njech přewodźa a trośtuje
Mje twoje žohnowanje,
Njech we mysli a we skutku
Mam twoje spodobanje.

Ja so ći, Knježe, poruču
Po duši a po ćěle,
Zdźerž mje před škodu, njezbožom
Při mojim wšědnym dźěle.

Njech sym ja twój a wostanu
We twojim hnadnym slubje,
— — — — — — — —
— — — — — — — —

(Wokoło 1850.)

Srocyny kwas.

(Njedodźěłane.)

Kwas sej hotowaše sroka,
Wulku, čestnu hosćinu:
Blešu blincow, křidu mloka,
K wobzamknjenju kołbasu.

Zo by njebył wobćeženy
Nihdźe žadyn kwasny hósć,
To je pjecak wumjećeny
A we studni wody dosć.

Braška změje woš na pasku,
Zo by nječiniła złósć,
Njemdru pkhu pak na rjećazku,
Duž so njeboj žadyn hósć!
— — — — — — — —
— — — — — — — —

(Wokoło 1850.)

Wječorny spěw.*

So złote słónčko k zemi niži
Za lěs a hory do morja,
So dlějši sćěń a wječor bliži,
Dźeń swětły zwony wuzwonja:
Khryst Kyrie! budź pola nas
A přikrywaj nas kóždy čas.
— — — — — —
— — — — — — (20.|9. 1852.)

* To je prěnja strofa spěwa w II. zwjazku str. 113, kotruž hakle po wudaću woneho zwjazka w basnikowych rukopisach namakach.

Kćěj, Serbowstwo!

(Njedodźěłane.)

Kćěj, kćěj mi, lube Serbowstwo,
Kaž róže w zahrodach,
Měr złoty njech ma bydleńčko
We twojich přebytkach.

Kćěj, kćěj mi, čestne Serbowstwo
Přez lubosć, spokojnosć,
We wěrje, swěrje rozsylń so,
Bóh daj ći zboža dosć.

Kćěj, kćěj mi, pilne Serbowstwo,
Dóńž traja syw a žně,
We złotym měrje kubłaj so
— — — — — — — —

Kćěj, kćěj mi, swěrne Serbowstwo
— — — — — — — — (1854.)

Fijałka.

Witaj, witaj fijałka,*
Módrinka ty jena,
Z prěnjej mocu nalěća
Zahe wocućena;
  Witaj dźěćo lubozne
  Pod łopjenkom błyšćate.
  — — — — — —
  — — — — — — (1855.)

* Tak rěkaše z woprědka (hl. Časopis M. S. 1855, 66) prěnja strofa znateho soloquartetta z „Nalěća“, kiž bu pozdźišo předźěłana, kaž je w II. zwj. str. 21 woćišćana.

Młodostne nalěće.

(Njedodźěłane.)

Jónkróć złote časy kćěja
Młodostneho nalěća,
Přeco pak so njebłyšćeja,
A jich słónčko zakhadźa.

Něhdy dyrbja róže spanyć,
Móc a radosć ma swój čas,
Sapanje so dyrbi zlehnyć
Do ćicheho płomjenja.

Něhdy stwjelco kłósku njese,
Kćenje swoje płody da,
Něhdy žnjeński dźeń so swjeći,
Kiwa swěrnej' prócy mzda.

Něhdy jasne słónčko swěći,
Zańdźe ćěsna, płačna nóc,
Swojoh' templa złote wrota
Něhdy radosć wotamknje.

Něhdy hóřka štunda bije,
Kiž nas dźěli, rozwjedźe,
Něhdy wóčko sylzu lije,
Klinči zrudne božemje.

Něhdy dyrbimy so nam'kać,
Swjećić zasowidźenje,
Nihdy njemóže wšak hasnyć
Płomjo swěrnej' lubosće. (3.|4. 1856.)

Młodźenc a šědźiwc.*

Młodźenc:

Z radosću do žiwjenja
Moja noha stupa,
Kaž so w słónčku lilija
Narodny dźeń kupa;
  Kukuk, kukuk kokula,
  Młode to chce do swěta!

Šědźiwc:

Na dróhu młodych stupić lět
Mi wjesela wjac' njeda,
Sym našoł so přez tutón swět,
Kiž droho radosć předa
  Za prócu, strach a starosće;
  Te leža přewinjene
  Mi za khribjetom nětko wšě
  A z Bohom wotłožene.

* To je prěni wudźěłk 5. a 6. spěwa prěnjeje dźělby „Podlěća“ (hl. II. zwjazk, str. 55 sll.), kaž je woćišćany w Časopisu M. S. 1858, str. 22 sl.

Młodźenc:

Kaž so pola zelenja,
Kaž so łuka krasni:
Tak mi radosć, nadźija
Směwajo so jasni;
Kukuk, kukuk kokula,
Młode njecha ze swěta.

Šědźiwc:

Mi, hdyž so tudy překrótši
Mój dźeń a pućik časny,
A moja noha wopušći
Swět zeleny a jasny:
Mi sylzu hona krasniše
Pře tutón dobytk staja,
Jich rjanosće su njebjeske,
Kiž wšitko zarunaja! (1858.)

Nadźija na lěpši swět.

(Njedodźěłane.)

Njepraj: Druhdźe lěpje budźe —
Khiba w Božich njebjesach,
Tam je satan wukyrnjeny,
Tam je statok wučisćeny,
Tam so njewě wo sylzach.

Tu pak wšudźe přeco budźe
Wšitko jenak na zemi,
Dóńž tu liški, wjelki, lawy
Nježivja so z lěsnej' trawy,
Mrěje słabši w swojej krwi.

Dóńž na polach, płódnych rolach
Njerjad rosće mjez pšeńcu,
Dóńž tu ludźi zły lóšt zbudźi
— — — — — — — —
A jim kazy wutrobu.

Dóńž tu móc přez prawo póńdźe
Sylny ćišći słabšeho,
Dóńž tu młodym, starym słodźa
Zakazane jabłuka.
— — — — — — —

Dóńž so z morwym dobyć pyta,
Štož je duch a žiwjenje —
Dóńž tu žadyn zerzaw žerje
— — — — — železo:
Čłowjek čłowjek wostanje. (1860.)

Wojowarjam w Schleswigskej.

(Naćisk.)

Trari, trara — won do pola!
Trompejty na kwas přeprošuja
A bubony jim přihłosuja,
Na bitwišćo won do pola!

Adej, adej — ćehń božemje!
Ćehń z Bohom won do cuzowiny;
Jeli so wjacy njewidźimy,
Měj dobru nóc, ćehń božemje! (1864.)

Na wójnu!

(Złamk.)

Mi dajće mječ, mi dajće konja,
Za wótcny kraj chcu wojować,
Hdźež wulke štuki w polu zwonja,
Tam chcu so dać ja zapisać.
  Adej, adej, ty najrjeńša,
  Mój lóšt a radosć žiwjenja!

(Wokoło 1870.)

III. Hrónčka.

Wuknjenje.

Čłowjek wšo wuknyć njetrjeba,
To zjawne je ze zhonjenja;
Kak wjele zelow narosće,
A nichtó wšak je njesyje!

(Wokoło 1835.)

Radosć rajtarja.

Južnoserbski hłós: Hajde braća, hajd junaci.

Hajda bratřa, hólcy młodźi,
Što so w swěće lěpje hodźi,
Hač po boku swětły tesak,
Mjez nohomaj žiwy plesak;
Potom z lóštom do pola,
To je radosć rajtarja.

(Wokoło 1835.)

Jenajkosć.

Hwězdźički jasne,
Wěnaški kwasne
Jenajko zybola so.

(1842.)

Kofej.

Ty čłowjestwu sy wujednanje
Ze žiwjenjom tym kožanym;
Haj, twoje hołe pluskotanje
Da hižo radosć mjerzacym.
Złu hubu stula žonisko,
Hdyž duje šalku zradujo. (1843.)

Mucha w kofeju.

Padnje do kofeja khłóšća mucha,
Wotprošenje dźerža ji:
Što tam łazy a nutř nụcha
Křidła, nohi přestrěwši! (1843.)

Zachodnosć.

Husto kiž so dźensa koša,
Su žno jutře dźěleni
Abo tyšne horjo noša
Abo njejsu na zemi. (1845.)

Preč zrudoba!

Wutroba, što žaruješ,
Wóčko, što so pomróčeš;
Njeje přisłušnosć a česć,
Horja złoby mužscy njesć? (1846.)

Wótčinske hróńčko.

Až štóž tu serbski móže,
Tón z nami wjesel so:
To dźe naš wozyčk lóže
A maz ma kolesko.

(W měrcu 1848.)

Nalětnje hróńčko.

Copliši wětr wobduwa,
Rjeńše dźeja časy,
Ćernik kćěje z nowotka —
Ptačik přińdźe zasy.

(1849.)

Róžičcy.

Z jeneje wobnožki kćěještej
Rjanej tam róžičcy dwě,
Jenajku mysličku měještej,
Jenajke začuwanje.

(Wokoło 1850.)

Lubosć.

Lubosć je štom žiwjenja,
Wěčnje zeleny a młódny,
Wichory jom' nješkodźa;
Je ćim bóle tehdy płódny
A će zbóžnje wokřewi,
Hdyž će wšitko wopušći.

(Wokoło 1850.)

Wjesołosć k dźěłu.

Wastojčcy lóšt lětać je,
Sołobikej spěwać:
Lóšt a dary najlěpje
Wědźa dźěło dźěłać.

(Wokoło 1850.)

Hrónčka na piwowe šklency.

I.

K wopomnjenju,
K dopomnjenju!

II.

Gambrinej khwała,
Pijerjej sława!

III.

To je tola dunderske,
Hdyž mi šklenca prózdna je!

IV.

Hdźež so piwko jasni,
Žiwjenje so krasni.

V.

Bjez přestaća běži rěčka,
Doniž morjo njenam'ka.

(Wokoło 1850.)

Žiwjenje.

Žiwjenje je zahroda,
Kiž přez lubosć kćěje,
We tej wšelka róžina
Luboznje so směje,
A je jena wotkćěła,
Druha zas' ju naruna.

(8.|11. 1851.)

Nalěće.

Što lubšo so słyši a lubi,
Hač hdyž je nalěće tu
A pastyŕ won ćěri a trubi
A haje zas' zelene su.

(1852.)

Rěčka a woheń.

Rěčka běži po doli,
Šwórči, pluskoce;
Woheń sapa w wutrobi
Płomjo njeměrne:
Rěčka, rěčka slěborna,
Hdy by ty jón hasnyła.

(W septembru 1854.)

Nadźija.

Nam kiwa měsačk k wjeselu,
Budź, praji, spokojom;
Štóž njewopušći nadźiju,
Njej' zbity pod njebjom. (1854.)

Spokojnosć.

Što chcu sej hłowu łamać,
Što starosć tyšna chce,
A što chcu zbože tamać,
Hdyž mi njej' přećelne:
Sym spokojny, sym zbožowny,
A to mam darmo wšitke dny.

(Wokoło 1855.)

Pokoj.

Tyši-li će druhdy horjo,
Maš tež sylzy rozliwać,
Dyrbiš kedźbować na morjo,
Jeho žołmy wobhladać:
Hdyž tež dźensa hładko spi,
Jutře dru jo wětřiki. (Wokoło 1855.)

Meja.

Aj, ty krasna, luba meja,
Twoje dny też wokhłódnu;
Twoje směwki, twoja reja
Njewěsteho traća su. (1856.)

Bjez pjenjez!

Wšitko mam ja, wšitko,
Škličku, łžičku, blidko,
Jenož žane pjenjezy! (1860.)

Nazymje.

Fuž żołtnje trawa płowa,
Nóc khłódna dlěji so,
A kačka w haće woła,
We polu kurjatko. (Wokoło 1860.)

Lohka myslička.

I.

Na hładkim je lodźe
Pad njedaloko,
Hdyž róže ty šćipaš,
To njeskałaj so.

II.

A woda ta ćicha
Najhłubše ma dno.
Kusk falša do swěry
Rad naměša so. (16.|11. 1866.)

Rjany spřah.

Našej wólši do rěki
Stej so powróćiłoj —:
Z mojej starej so prěki
Wčera zapřežechmoj. (1866.)

Hrónčka wo lubosći.

I.

Je ranko, je wječor,
Je swětło, je ćma,
Hdźež njej' pódla lubosć,
Tam zbože je łža.

II.

Hdźež so lubosć zasydli,
Twari złote hrody;
Spěwaju tam jandźelki,
Wino njesu wody.

III.

Škrička bójska, płomjo swjate,
Z paradiza smjertnym date,
Lubosć, tebje jandźelki
Do swěta su přinjesli. (1867.)

W Popojcach.

I.

Husta tam je ruta,
Hdźež je holca kruta;
W Popojcach je husta ruta,
Tam je Marja kruta.

II.

Rad je hólčik rad,
Hdźež je husty sad;
W Popojcach je husty sad,
Tam je hólčik rad. (Wokoło 1870.)

Čas z wěčnosću zwěrowany.

Na něhdy, něhdy, něhdy čas
Tež nawoženja běše,
Wón z Hanku Wěčnic měł je kwas,
Bóh zwěrować jej' dźěše. (1871.)

Wumrjeć dyrbiš.

Prjedy abo posledy
Młody abo stary,
Štóž na swěće njewisy,
Nječini tu hary,
Hdyž so k njebju domoj dźe! (12.|1. 1872.)

Mój přebytk.

Hdźež wóčko sylzu njeznaje
A skóržba kóžda womjelknje,
Hdźež wěčnje tam so lubuja,
Swój přebytk wuzwolam tež ja. (1872.)

IV. Připiski a napiski.

Sebi.

Dźělenje a jednoćenje
Ruku sebi dawatej
Na pućiku přez žiwjenje
Na tej šćežcy podróžnej. (1845.)

Přećelej.

Čiń, štož móžeš, dobreho
Z ruku abo z hubu,
Njezapomń' pak přisłowo:
Druhim k woli — sebi k lubu.
(1.|10. 1849.)

Kocorej

při připósłanju spěwa „Swěćiła so hwězdźička“.

Howle, luby Kocorko,
Pósćełu Wam spěwańčko,
Sobu wjele dobreho! (25.|1. 1850.)

Njebolakej.

Na haće płowa husyčka
A wo trawje sej powjeda;
Ju ničo bóle njestara,
Duž njech sej přeco powjeda! (1850.)

Přeradnikam.

Kaž njej' Hadam wutupjeny
Ze žaneho čłowjeka,
Tak njej' Judaš wumjećeny
Dołho hišće ze swěta;
Jeli směm, Wam praju wótři:
Wón 'šće něhdźežkuli kmótři!

(Wokoło 1850.)

Wotrodźencam.

Wótcny kraj a narodnosć
Zynk žadyn prózdny njeje;
Njewidźiš tu stwjelca rosć
Na honach Łužiskeje?
Zemja, kiž će skubłała,
Lubosće je dostojna. (Wokoło 1850.)

Hordym repucham.

Hač mjeno to ab' druhe je,
Hač knjezojo ab' burja sće,
To njeprašam ja ženje. —
Štóž ma najwjacy rozyma,
Tón knjež a budź naš předsyda,
A wšitko budźe rjenje. (Wokoło 1850.)

Mudremu přećelej.

Njestaj twoje dowěrjenje
Na mudrosć a na prócu;
Žohnowanje, poradźenje
Přińdźe z njebjes do domu.

(Wokoło 1850.)

Němcam.

Mam-li tež němsku kapu,
To tola hłowu nic! (Wokoło 1850.)

Serbskim wótčincam.

Haj, we cyłosći přezjenosć,
We wosebnosći swobodnosć
Njech pola nas přec' knježi! (1852.)

Skupej žonje.

Šerjenje khodźiš po dworje
A pjenjezy leža we kuće! (1852.)

Zadźerakej.

Hlej, bratře, tu so pokaže,
Kak kubło njeprawe
To prawe sobu zežerje
A směch 'šće přinjese! (1852.)

Serbam.

Česć, mój ludo lubowany,
Česć swój narodny kraj rjany,
Hladaj, kak so lubje směje,
Z twojej prócu płódnje kćěje:
Rady we nim přebywaj,
Sława! jemu zawyskaj! (1860.)

Zalubowanemu.

Widźiš sćěnku ćeńkušku
Mjez helu a lubosću. (1860.)

Staremu hrěšnikej.

Běłe włóski, zrałe kłóski,
Kosu žnjeńcow čakaju. (1860.)

Skupemu duchownemu.

Prawje wěrjacy wšak sy,
Nic pak prawje činjacy.
(Wokoło 1860.)

Němcam,

kiž Serbow, serbsku rěč a serbske wašnja hanja.

I.

Štóž wusměša wšo hinaše,
Hač móže sam a ma,
Je hordy błazn najskerje,
Pak wulka zympula!

II.

Słabosć je, wšě njerunosće
Bić na jene kopyto,
Bóh je přećel wšelakosće,
Z tym bjez hidy spokoj so!
(Wokoło 1860.)

Hłupemu Jankej.

Wósłow stajnje tu a druhdźe,
Dóńž swět steji, kajkiž je,
Z črjódami wšak trjeba budźe,
Duž mi strach njej' wo tebje;
Kóždy wšak tež na swěći
Po swojim so přečini. (Wokoło 1860.)

Dundakej.

Štóž lóšta k dźěłu nima,
Tón běha wokoło,
Za swětły wołoj přima
A zhubi slěboro!

(Wokoło 1860.)

Napisy na rowčki dźěćatkow.

I.

Špi tu, droha, w ćichim měrje,
Dóńž će twój Bóh njezbudźi,
Naš khód hišće dźe we wěrje
Pod prócu a sylzami,
Ale tón trošt wobkhowamy,
Zo će zaso wohladamy.

II.

Waju duši překrasnjenej
Wužiwatej Boži raj,
To sej staršej wurudźenej
K zbóžnom' troštej prajitaj;
Bóh waj' da a k sebi wza:
Jeho móc budź khwalena!

III.

Kwětki kćěja, kwětki spanu,
To tež płaći wo tebi,
Časnje njezahojnu ranu
Twoja smjerć nam nadyri,
Ale před Bohom ty kćěješ,
Jako jandźelk so tam směješ.

IV.

Njepłakajće, to wam praju,
Mi je derje na wěčnje,
Bydlu nětko w Božim raju,
W tutym domje zbóžnosć je.

V.

Njech tu smjerć nas rozdźěluje,
Boža rada kaže to;
Boži raj nas zjednoćuje
Z tobu, lube dźěćatko.

VI.

Horce sylzy płakamy,
Lube dźěćo, pře tebje,
Bohu pak će dali smy,
Kiž će bóle lub'waše.

VII.

Kiž ze sylzu rozsywaju,
Z radosću ći budźa žnjeć, —
Tule radu w lěpšim kraju
Budźeš spóznać, wopřijeć.

VIII.

Krótke bě to zwjeselenje,
Mała khwilka radosće;
Dołha bolosć, wurudźenje
Budźe naše začuće. (Wokoło 1860.)

Napis na row starca.

Do procha střase wožołtnjene
Wětr nazymski wšě lisćička —
Te, te su k tłaću położene
A žiwjenje wjac' njewidźa:
Nas pak tu wusywa Bóh sam
A zhromadźuje k wěčnym žnjam.

(Wokoło 1860.)

Hordemu Janej.

Štóž je tak prawje zažrany
Do samopašnosće,
Tón njewě sam, kak naduty
A wohidny wšěm je. (1863.)

Česćelakomnemu.

Wěř, přećelo, mój bratřiko,
Ta požadliwosć rosće,
Měch česćelakomnosće
Na wěčny čas je zhubił dno. (1863.)

Wjesołemu ratarjej.

Haj, tebi hwizda so bjez dźiwa
We wjeselu a radosći:
Ći krupow mróčel njeje zbiła
Te rjane sytwy na poli. (1864.)

Skupym.

Dajće, ludźo, dajće nam,
Dajće ruče, ludźo, dajće,
Dajće, štož so lubi wam,
A mi rjane słowčko prajće! (1869.)

Zbožownymaj mandźelskimaj.

Hdźi te lětka žiwje kćěje
Dźens Waj' zbože mandźelske,
Wóčko, wutroba so směje;
Wěsće róže krasniše?
Přemóc rjanosć teho dnja
Złote wěncy njemóža. (6.|5. 1870.)

Lidorkam.

Štóž chce so z Wami spřećelić,
Ma lidorjenje rozymić
A zacpić runu wahu —
Dosć njelepakow tyka so
Do Wašoh' kumšta sławneho
A pječe samu žahu:
Nic wěrno, bratřa lidorscy,
Wot Was so wuknje mišterscy! (1870.)

Starym hólcam.

Bjez towařša a towařški
Štóž přez žiwjenje dźe,
So ducy z nikim njezwadźi
A swój knjez přeco je. (1870.)

Při měrje 1871.

Bóh wobtwjerdź zwjazki jednoty,
Kaž wopor bě tež towařšny;
Njech Serbstwo, Němstwo kćěje
A lubosć wobej hřěje. (1871.)

Knjejskemu hordačej.

Dosis:

Radšo z małym započeć,
Z wulkim potom dokonjeć:
To k zbožu puć je prawy.

Antidosis:

Knjezowski započatk,
Prošeřski dokonjatk,
Jeli Bóh nječini dźiwy. (1871.)

Cyrkwinskim dohladowarjam.

Němsku čiń dźě politiku,
Serbsku k njej religiju,
Dźerž ju w kóždym wokomiku
Z njepostorčnej swěrnosću. (1871.)

Němcej,

kiž chce Serbow němskej kulturje dobyć.

Ta jara wysoka kultura
Je maćeř mjehkej' słabosće,
Njej' khmany naporjadk za bura,
Salon wón teptać njezechce! (1871.)

Bjesadźinym přećelam.

Nas wšitkich we lubosći zjenuj,
Dóńž ponjese brózda tu žně,
Tych „swěrnych“ nas Łužica mjenuj
A přichodne narody wšě. (1872.)

V. Hłosy basnikowe

k spěwam třećeho zwjazka.

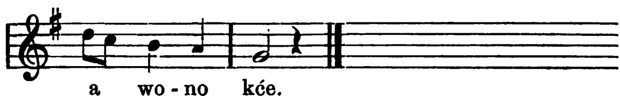
1. Husaca kwětka. Strona 2.

Srěnjo pomału.

2. Serbow strowjenje. Strona 3.

3. Wostań w kraju. Strona 4.

Měrnje.

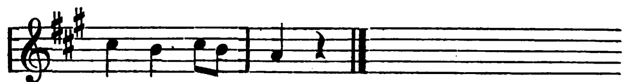

4. Spěw wjesela. Strona 42.

Spěšnje.

5. Dźewjeć rjemjeslnikow a dźesaty slěpc.

Moderato. Strona 65.

6. Piwny spěw. Strona 124.

Moderato.

7. Młodostne wjesele. Strona 226.

Pokazowař

jednotliwych spěwow třećeho zwjazka.

Strona

Strona

